IOAN HUDIȚĂ

JURNAL POLITIC

7 martie – 2 august 1945

ediție îngrijită de
Acad. Dan Berindei

AcademicA
comunicare.ro

34856

Ioan HUDIȚĂ

Jurnal politic

(7 martie – 2 august 1945)

– volumul XIV –

Între 1997 şi 2011 au apărut următoarele volume din *Jurnalul politic* al lui Ioan Hudiță:

Vol. I, 1 ianuarie – 13 octombrie 1938, Bucureşti, Ed. Pro, 2002;

Vol. II, 14 septembrie 1938 – 30 aprilie 1939, Bucureşti, Ed. Pro, 2003;

Vol. III, 1 mai – 31 decembrie 1939, Bucureşti, Ed. Pro, 2004;

Vol. IV, 1 ianuarie – 6 septembrie 1940, Iaşi, Ed. Institutul European, 1998;

Vol. V, 7 septembrie 1940 – 8 februarie 1941, Iaşi, Ed. Institutul European, 2000;

Vol. VI, 9 februarie – 21 iunie 1941, Iaşi, Ed. Institutul European, 2002;

Vol. VII, 22 iunie 1941 – 28 februarie 1942, Bucureşti, Ed. Lucman, 2005;

Vol. VIII, 1 martie 1942 – 31 ianuarie 1943, Bucureşti, Ed. Comunicare.ro, 2009;

Vol. IX, 1 februarie – 31 decembrie 1943, Bucureşti, Ed. Comunicare.ro, 2010;

Vol. X, 1 ianuarie – 25 august 1944, Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1997;

Vol. XI, 25 august – 3 noiembrie 1944, Bucureşti, Ed. Paralela 45, 2006;

Vol. XII, 4 noiembrie – 6 decembrie 1944, Bucureşti, Ed. Dominor, 2007;

Vol. XIII, 7 decembrie 1944 – 6 martie 1945, Bucureşti, Ed. Dominor, 2008;

Vol. XIV, 7 martie – 2 august 1945, Bucureşti, Ed. Comunicare.ro, 2011.

Ioan HUDIȚĂ

Jurnal politic

(7 martie – 2 august 1945)

– volumul XIV –

Studiu introductiv, note şi indice
de acad. Dan BERINDEI

Redactor: Lucian Pricop
Coperta: Sînziana Barangă

Editat cu sprijinul Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică.
Tiraj: 300 de exemplare.
Preț de vânzare al unui exemplar (mai puțin adaosul comercial): 15 lei.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HUDIȚĂ, IOAN
Jurnal politic: 7 martie – 2 august 1945 /
Ioan Hudiță; pref.: Dan Berindei. – București:
Comunicare.ro, 2011
ISBN (13) 978-973-711-330-6

I. Berindei, Dan (pref.)

342.36(498)"1945"
821.135.1-94
94(498)"1945"

Copyright © Dan Berindei, 2011 pentru prezenta ediție.

STUDIU INTRODUCTIV

În ziua de 6 martie 1945 s-a încheiat o etapă a istoriei naționale. Ioan Hudiță a încetat să fie ministru. Partidele istorice și mai ales Partidul Național Țărănesc se bucurau încă de susținerea unei majorități evidente, dar, totodată, ceea ce avusese loc demonstrase că, sub ocupația sovietică, cel care dicta regulile era ocupantul. Manevrele întreprinse pentru a se produce spărtura partidului condus de Iuliu Maniu nu fuseseră eficiente. Disidența lui Anton Alexandrescu avea să se dovedească slabă, spre deosebire de fracțiunea liberală care-l urmase pe Gheorghe Tătărescu, afirmată, pentru un timp cel puțin, pe un prim plan, liderul ei fiind, de altfel, viceprim-ministru și ministru de Externe, în timp ce lui Alexandrescu i se alocase doar Ministerul Cooperației! Foști membri de seamă ai țărăniștilor trecuți de partea dictaturii regale, ca Ralea sau Ghelmegeanu, erau acum în preajma lui Groza. De asemenea, existau fruntași socialiști, care se pregăteau să treacă sub conducerea comuniștilor, de felul lui Lotar Rădăceanu. În același timp, și pe partidul său, Frontul Plugarilor, se dorea a fi, pe scena politică, un înlocuitor al P.N.Ț.-ului. Trebuie reținută o importantă însemnare din 9 martie: „Oamenii lui Tătărescu sunt dublați în ministerele lor de reprezentanți ai Partidului Comunist, adevăratul stăpân al guvernului" și „slugă credincioasă" a sovieticilor.

La 8 martie, Ioan Hudiță a notat în *Jurnalul* său „Mă scol liniștit. Sunt fericit că am scăpat de politică și de minister". Pentru Facultate a luat tramvaiul! În anii care aveau să urmeze până la arestarea sa în 1947, Hudiță își va împărți activitatea între partidul său și Facultate, în noi condiții istorice pe care le va realiza treptat. *Jurnalul* reprezentase și până atunci una din preocupările existenței

sale, dar, de data aceasta, aflându-se într-o nouă situație, notațiile zilnice au devenit și mai importante. Dimensiunile pe care le capătă *Jurnalul* în ultimii săi ani – din 1945 până în 1947 – evidențiază această situație. Semnificativ, el nota la 3 iulie 1945: „stau până la 2 din noapte, scriind la *Jurnal*". Merită a fi reținută și o altă notație din 29 martie, când Maniu îl întreabă: „dacă am însemnat evenimentele principale la care am participat amândoi".

Situația țării se agrava, cauza principală fiind, fără îndoială, spolierea pe care o exercita ocupantul, la care se adăugau imixtiunile social-politice ale aceluiași și, de asemenea, proasta guvernare. Războiul și urmările sale, ca și consecințele unor măsuri adoptate fără chibzuință, se reflectau, de asemenea, în agravarea situației. La 6 aprilie, o lună după instalarea la putere a noului guvern, Hudiță nota: „Situația guvernului Groza este mai mult decât critică. Lumea îl detestă mai întâi pentru incompetența lui totală, apoi pentru rolul lui de instrument docil în mâinile rușilor, care pradă țara în lung și în lat. Curând nu se va mai găsi nimic pe piață, iar moneda noastră a ajuns de batjocură. Peste tot domnește anarhia și desperarea". Hudiță primește vești și din județul său Baia, unde este „jale peste tot" și la conducerea comunelor a fost pusă „pleava satelor". Tatăl său îi scrie cum „de noi permitem așa batjocură pe biata țară și nu-i dăm dracului pe toți trădătorii și pe protectorii lor", iar fratele său Neculai îi relatează că „Toată lumea urăște de moarte comunismul și guvernul Groza". Încep și înghesuielile în tramvaie, Hudiță însemnând că-și pierduse un galoș și doi nasturi de la palton!

În împrejurările înlăturării de la guvernare, nici restabilirea autorităților române în Transilvania de Nord, anunțată de Groza și lui Maniu, nu stârnește satisfacția fostului ministru, mai ales că evenimentul era monopolizat de noii guvernanți. De altfel, el avea să noteze în *Jurnal* că, la serbările organizate la Cluj cu acest prilej, presa fenedistă menționase mai întâi prezența lui Vîșinski la eveniment și abia apoi pe cea a regelui Mihai. Exercitarea de presiuni asupra unor intelectuali de marcă pentru a-i determina să adere la F.N.D. sau cel puțin să-i reducă la tăcere, ca și primele arestări sunt și ele notate. „Hărțuirea" profesorului Grigore Popa, arestarea lui A. C. Cuza, ca și a lui Alexandru Vaida Voevod, procesele ziariștilor și ale criminalilor de război, tentativele de a determina o adeziune „în bloc" la F.N.D. a legionarilor, congresul ARLUS-ului, la care bătrânul

patriarh Nicodim ar fi fost „adus cu forța", sunt evenimente înregistrate, ca și stăruitoarea propagandă dusă printre prizonierii români din Uniunea Sovietică, dar și în Moldova, privind o transformare a țării în republică sovietică. La 31 martie, un inspector de la Siguranță îl sfătuia pe Hudiță „să nu doarmă acasă câteva zile", ceea ce acesta n-a luat în serios. Dar oricum atmosfera tindea să se schimbe!

Dar, pe de altă parte, viața mergea înainte. La începutul lunii mai, Hudiță putea nota în *Jurnal*: „În casă atmosferă de Paște" , „nu s-a vorbit deloc politică, numai glume și bancuri". Dar și până atunci, alături de alți fruntași ai partidului, Hudiță participa la mese la care era invitat, doar într-o măsură ceva mai mică la restaurante și în măsură mai mare la locuințele celor în cauză: Aurel Dobrescu, Teodor Roxin, Dinu Brătianu și Barbu Știrbei. Se adăugau la acestea mesele la prietenii mai apropiați, ca generalii Negrei și Giosanu ori maiorul Petrică Mihăilescu, vecinii săi inginerul Culcer și arhitectul Hanciu, vărul său Vasile Spiridon și rudele soției acestuia și, de asemenea, mesele care aveau loc la el acasă. Trebuie înregistrate și întâlnirile pe care le avea cu reprezentanții marilor puteri occidentale, cu Berry și Stevenson și, de asemenea, cu colonelul sovietic Pavlov, pe care l-a invitat în câteva rânduri. Aceste mese îngăduiau schimburi de informații și comentarii, iar profesorului Hudiță și prilejul de a-și face „expozeurile" .

Hudiță își desfășura activitatea profesională la Facultatea de Litere și Filosofie. Ținea cursul în fața unei săli pline, datorită înzestrărilor sale de dascăl, dar și a faptului că pentru mulți tineri era un simbol al rezistenței. Era prezent la lucrările consiliului profesoral, străduindu-se să împiedice transferul sau chemarea unor cadre didactice susținute politic de noul guvern. Nu reușea totdeauna să-și convingă colegii să voteze *contra* sau să se abțină de la participare, mulți fiind îngrijorați de consecințele gesturilor lor de rezistență, „gata să închidă ochii" și „să se pună bine cu regimul fenedist". Îl supără prudența și rezervele unor colegi, ca și unele adeziuni la ARLUS, inclusiv plecarea la Moscova, cu o delegație ARLUS, a profesorului Grigore Popa de la Medicină. Avea o legătură specială cu George Călinescu, trecut de partea puterii, dar și aparent ezitant, care-l cucerea cu inteligența și umorul său. Despre el scria că este ori „nebun" ori „mare farsor", dar că este „sclipitor de inteligent și apoi

trăsnit cum este judecă foarte bine pe noii săi prieteni politici şi colaboratori". Avea discuţii în cancelarie, atât cu partizanii punctelor sale de vedere, cât şi cu adversarii. Deseori, de la consiliile profesorale sau după curs, mergea cu unul sau mai mulţi dintre colegi la „Capşa", la o discuţie şi o cafea. Când a murit soţia lui Ion Petrovici, care era închis, a intervenit pe lângă Teohari Georgescu să-i îngăduie lui Petrovici, arestat, să ia parte la înmormântare.

Jurnalul este interesant şi deoarece înregistra evoluţia preţurilor, inflaţia şi dezvăluia treptata agravare a situaţiei financiare personale a autorului său. La 21 iulie 1945, el beneficia de un salariu lunar de 162.000 lei. Din toamna anului 1944 se retrăsese din consiliul de administraţie de la Garajele Mihăiescu, iar la 2 aprilie consiliul de administraţie de la Filmul Românesc, al cărui preşedinte era, a fost dizolvat. În consecinţă, el nota: „rămân numai cu salariul meu de la catedră". Cum n-avea altă avere decât casa din Vatra Luminoasă în care locuia şi cum optimismul său îl făcea să creadă că şi din acest punct de vedere situaţia i se va îndrepta, el continua să cheltuiască fără preocuparea de a-şi măsura cheltuielile. În mai, a cumpărat tablouri de 120.000 lei şi în iulie încă unul de 45.000 lei. Pentru a face faţă, a împrumutat de la Banca Ardeleană 500.000 lei pe şase luni, a cerut înapoi lui Aurel Dobrescu 300 000 lei pe care-i dăduse, în februarie, pentru achiziţionarea unui teren la Snagov şi a împrumutat şi 200.000 lei de la Teodor Roxin pentru a achiziţiona două vagoane de lemne.

Între timp, avea loc o creştere a preţurilor, care crea necontenit noi probleme. La sfârşitul lunii martie, un kg de ciuperci costa 6.500 lei, o lună mai târziu, un litru de vin costa 400 lei, iar o pereche de ciorapi de mătase 12.000 lei; la 1 august, o cursă cu taxiul se cifra între 3.000 şi 4.000 lei. La 21 iulie, el nota că salariul „nu-mi ajunge nici pe două săptămâni, dată fiind devalorizarea leului", iar la 1 august Hudiţă constata că n-avea bani să-şi cumpere un aparat de radio nou. Inflaţia a creat probleme Băncii Naţionale, care s-a văzut în situaţia de a confecţiona, în luna iunie 1945, bancnote de 100.000 lei. Profesorul mai nota că „negustorii angrosişti din Obor folosesc de câtva timp saci pentru ţinerea banilor".

Partidul a continuat să reprezinte pentru Ioan Hudiţă preocuparea centrală, deşi în mod repetat îşi manifesta dorinţa de a înceta activitatea de lider politic, nepăstrând decât conducerea

organizației din județul Baia. Cu Maniu se vedea aproape zilnic, când acesta se găsea în Bucureşti, şi avea relații mai apropiate cu Ghiță Pop şi Aurel Leucuția. Hudiță avea relații bune mai ales cu grupul fruntaşilor ardeleni, mai restrânse fiind cele cu cei apropiați de Mihalache şi chiar de Lupu. Cu cei trei vicepreşedinți ai partidului avea raporturi bune, dar totuşi cu mult mai rezervate în raport cu cele cu Maniu şi transilvănenii din apropierea sa. Cu Lupu relațiile erau vechi, acesta fiind primul său şef politic, dar totodată pozițiile lor politice divergente se accentuau în fiecare zi; Hudiță avea şi misiunea din partea lui Maniu de a-l „monitoriza" pe Lupu şi a-l împiedica de la gesturi necugetate. Popovici şi mai ales Mihalache îl vizitau pentru a-i asculta comentariile referitoare la situația internațională. Profesorul participa la întrunirile politice ale partidului său din Bucureşti, dar de la încetarea guvernării Rădescu şi până în vara anului 1945 nu s-a deplasat în județul Baia, unde era şef de organizație, datorită situației din județ.

Hudiță îşi ținea cursurile, participa la consiliile profesorale, la acestea şi din motivații politice, urmărea cu fidelitate emisiunile de radio străine, informându-şi colegii de partid asupra cursului evenimentelor externe. O mare parte din timpul său se consuma în întrevederi, şedințe, convorbiri, care toate reflectau situația unor oameni politici înlăturați de la guvernare şi care aspirau la revenirea la conducere. Dar, totodată, frământările interne din partid, străduința de a ocupa funcții de conducere, erau evident prezente.

Maniu era suferind şi deplasările pe care trebuia să le efectueze erau şi ele dificile. Dorea să se retragă, dar totodată avea şi rețineri, atât personale, fiind legat de întreaga istorie a partidului său, şi de asemenea privind eventualul său succesor. Prin atitudinea sa din timpul celor două dictaturi, Mihalache nu se găsea pe o poziție prea bună, cel puțin pentru o vreme, pe Popovici nu-l dorea, iar Lupu dădea semnele unei îmbătrâniri prea grăbite. Ar fi dorit să-şi promoveze unul din nepoți, în primul rând pe Ionel Pop, dar era conştient de complicațiile care puteau fi generate de o atare soluție. Totodată, şi fruntaşii partidului îşi puneau problema viitorului preşedinte, în cazul retragerii lui Maniu. La 10 martie 1945, Hudiță a fost şi el invitat la Aurel Dobrescu, unde s-a discutat această chestiune, soluțiile Mihalache ori Lupu fiind înlăturate şi mai mulți susținând eventuala sa candidatură, ipoteză pe care el a respins-o.

Cinci zile mai târziu, Ghiță Pop și Leucuția l-au vizitat insistând, în timp ce Hudiță îl recomanda chiar pe Ghiță Pop sau pe Ionel Pop.

La 17 martie, Maniu i-a oferit președinția lui Mihalache, deși mai înainte îl considerase nepotrivit, având în vedere atitudinea pe care o avusese față de Uniunea Sovietică; cel propus a refuzat, rugând pe Maniu, ca și Popovici, să nu se retragă înainte de alegeri. În ziua următoare, Mihalache l-a vizitat pe Hudiță, propunându-i să-și asume secretariatul general al partidului, dar de fapt vrând să se asigure că nu avea să se lovească de profesor în candidatura sa la conducerea partidului. Seara, nouă convorbire a lui Hudiță cu Ghiță Pop și Leucuția, care s-a încheiat prin concluzia că „numai soluția Maniu poate salva partidul". La 22 martie, Lupu era îngrijorat de zvonul unei candidaturi a lui Hudiță. Sub presiunea acestor discuții, care puneau în primejdie coeziune partidului, Maniu s-a hotărât să rămână la șefia sa, „până la sfârșitul campaniei electorale", el comunicând acest lucru lui Hudiță, pe care l-a vizitat. Era menținut astfel mai departe un echilibru destul de instabil, dată fiind prelungirea doar cu termen a mandatului președintelui. Din discuție a reieșit și faptul că, deși nu-l considera pe Mihalache, pentru moment, un candidat valabil, dată fiind poziția acestuia față de U.R.S.S., Maniu îl aprecia ca pe „un om corect, moral, consecvent și strălucit vorbitor pe înțelesul țăranilor".

Nici secretariatul general nu reprezenta o problemă satisfăcător rezolvată. Nicolae Penescu, căruia i se încredințase această sarcină, la sfârșitul anului 1944, când majoritatea fruntașilor partidului ocupau funcții ministeriale, se dovedise necorespunzător. A apărut și contracandidatura lui Gheorghe Zane, pe care însă Hudiță nu-l susține. A fost vehiculat și numele lui Hudiță, care a refuzat, între alții și pe Mihalache, invocând dorința sa de retragere dintr-o activitate politică susceptibilă de a-i răpi timpul pe care voia să-l consacre carierei sale didactice și științifice.

O problemă deosebit de stânjenitoare pentru activitatea Partidului Național Țărănesc a fost cea legată de doctorul Lupu. Acesta și-a manifestat din ce în ce mai stăruitor dorința de a prelua conducerea partidului, fiind sensibil în această privință presiunii unora din partizanii săi și fiind chiar dispus la un compromis cu noua putere și cu marea putere care o sprijinea, dacă orgoliile sale erau satisfăcute, nu numai cu șefia partidului, dar și cu conducerea unui

nou guvern. Hudiță îl considera afectat de senilitate. Fruntașii partidului s-au arătat ostili acestui proiect al lui Lupu, atât ardelenii, cât și cei din preajma lui Mihalache. Lupu n-a ezitat să participe, cu toate sfaturile contrarii ale lui Hudiță, la sărbătorirea lui Vîșinski la ARLUS. Acesta l-a întrebat când se retrage Maniu, dezvăluind limpede obiectivele care erau urmărite, iar Lupu a plecat supărat de la recepție. Stăruințele lui Lupu au provocat o vizită la Hudiță a vicepreședinților Popovici și Mihalache, cărora Hudiță le-a declarat că el avea să-l combată pe Lupu, dacă acesta părăsea partidul.

Continuându-și acțiunea, doctorul Lupu s-a pronunțat în ședința de birou a conducerii P.N.Ț. pentru o altă orientare față de U.R.S.S., pentru ca în aceeași ședință să se declare apoi pentru continuarea rezistenței! Dar, în fapt, el reproșa celorlalți fruntași ai partidului că se încăpățânau „în continuarea unei lupte cu Sovietele dinainte pierdute", pentru a-i declara lui Hudiță, la 22 martie, în realitate destul de lucid, că „anglo-americanii au luat mâna de pe noi pe multă vreme". La 4 aprilie, el venea la Hudiță să-l întrebe dacă Maniu se retrăgea de la conducerea partidului, determinându-l pe profesor să considere că în spatele stăruinței lui Lupu se găsea Bodnăraș și că tentativa realizării unui guvern P.N.Ț.-F.N.D. reprezenta o manevră sovietică. Cu toate acestea, unele șovăieli se înregistrau și între fruntașii țărăniști, care opinau, la 7 aprilie, la un dejun la Aurel Dobrescu, că „partidul nostru ar trebui să fie mai maleabil în raporturile cu Sovietele". Dobrescu lansa chiar ideea unei regrupări cu „elementele mai serioase" din F.N.D. ostile bolșevizării, inclusiv Groza, ceea ce l-a făcut pe Hudiță să le declare comesenilor că prim-ministrul nu urmărea „decât spargerea partidului" lor. Oricum, situația era de așa natură, încât până și Maniu avea ezitări și a ajuns să-i declare lui Hudiță, la 6 aprilie, că dacă acesta ar putea realiza „o înțelegere onorabilă" cu Moscova, el i-ar da tot concursul, retrăgându-se însă la Bădăcin.

Vechi partizani politici ai doctorului, cum era Crăciun Șerbănescu, îndemnau pe Hudiță, fără îndoială cu gândul propriului profit, să meargă cu Lupu, o vizită similară producându-se și la Maniu, pentru ca acesta să-l desemneze pe Lupu președinte. Lupu însuși se arăta alarmat de „concurența" reprezentată de Anton Alexandrescu, disidentul trecut în tabăra F.N.D., care ar fi urmărit să ocupe sediul partidului din strada Clemenceau. Dacă Ghiță Pop și

Leucuția îl considerau pe Lupu „o biată epavă", acesta își continua acțiunea, cerând colegilor săi din conducerea partidului să fie „neapărat" căutat „un *modus vivendi* cu Sovietele", motivându-și prin aceasta solicitarea de a ocupa președinția. Când Popovici a sugerat ca Lupu să fie lăsat să plece din partid, Maniu i-a răspuns că „primejdia pe care o reprezintă el în partid este incomparabilă cu aceea dacă ne-ar părăsi"; tot Maniu constata că Lupu suferea de „boala președinției".

Cu Hudiță, Lupu păstra totuși contact necontenit, deși acesta nu-i venea politic în întâmpinare. La 13 mai, l-a invitat la o plimbare în parcul Herăstrău pentru a-i spune că se apropia „momentul lui" și că n-ar accepta ca Petru Groza să fie „în slujba rușilor". Câteva zile mai târziu, el venea la Hudiță unde-și vărsa „tot amarul", iritat mai ales pe Popovici și Mihalache, dar recunoscând „marile calități" ale lui Maniu. Între timp, poziția lui Lupu a ajuns să fie cunoscută dincolo de cercurile de partid, fără îndoială la aceasta contribuind și propaganda fenedistă. La 31 mai, Stevenson, reprezentantul britanic în Comisia de control, l-a întrebat pe Hudiță care era „ecoul" acțiunii doctorului Lupu.

Partidul Național Țărănesc ocupa o poziție puternică în societatea românească, dar fruntașii săi erau constrânși să constate și terenul îngust pe care își puteau desfășura acțiunile, având în vedere nu doar piedicile reprezentate de guvernul Groza, de Partidul Comunist din România, ci mai ales de autoritățile sovietice, adevărata putere ocupantă. Aproape în fiecare zi, *Jurnalul* dezvăluia noi defecțiuni, rezultate nu atât din disidența de partid încă neînsemnată, exceptând cea menționată a liberalilor lui Gheorghe Tătărescu, cât din „dezertările" individuale ale unor personalități mai mici sau mai mari ale vieții publice, care, din oportunism sau șantajate, se înscriau la comuniști sau în organismele adiacente create de aceștia. ARLUS-ul era și el, aparent fără un caracter direct politic, un instrument de atragere a unor intelectuali. „Toți slugarnicii slăvesc U.R.S.S.", nota Hudiță la 16 martie.

De la frații soției maiorului Petrică Mihăilescu, de la Lăscăruș Catargiu la Mihail Sadoveanu, nelipsind nici învățați de marcă de talia lui Stoilov sau Constantin Parhon, rândurile fenediste sporeau. În cea mai mare parte a cazurilor era vorba evident de adeziuni formale, lipsite de convingeri, dar oricum ele aveau loc. Câteva

săptămâni după formarea guvernului Groza, preotul Marina, şeful organizaţiei de Vâlcea a partidului, s-a retras, vizitându-i succesiv pe Hudiţă şi cu acesta împreună pe Maniu, el urmând să înceapă o vertiginoasă ascensiune ecleziastică, care avea să-l ducă la scaunul patriarhal.

Într-o anumită măsură, fenomenul a fost înlesnit şi de intransigenţa lui Maniu, la care adera şi Hudiţă, referitoare la necesitatea sancţionării foştilor membri de partid care trecuseră de partea dictaturilor anterioare şi mai ales a dictaturii regale. Refuzul de a-i reprimi pe cei aflaţi în această situaţie şi preconizatul proces al răspunderilor, un obiectiv la care cei doi refuzau să renunţe, au produs discuţii şi disensiuni interne. Atât Popovici, cât şi Mihalache îi sprijineau pe cei care se aflau în acestă situaţie, cel dintâi pe cumnatul său Ioan Lugosianu; Lupu mai oscila, dar Maniu şi Hudiţă au respins neîntrerupt orice tentativă de iertare, ca şi renunţarea la procesul preconizat. Ralea şi Ghelmegeanu s-au găsit de la început printre cei respinşi, ceea ce îi va conduce definitiv în tabăra F.N.D.-ului.

Soluţia la care s-a ajuns la 6 martie a fost departe de a conveni P.N.Ţ.-ului, dar, pe de altă parte, a fost evident că deşi nu le convenise, reprezentanţii englezi şi americani au recomandat chiar în zilele următoare menajarea Uniunii Sovietice în memoriile opoziţiei democratice, ceea ce indica de fapt limpede că România era un teren de vânătoare „concesionat" Moscovei! Americanii au început să vorbească stăruitor de Conferinţa de la San Francisco, în cadrul căreia urma să se perfecteze Organizaţia Naţiunilor Unite şi care avea să stabilească reguli de joc cărora urmau să li se supună şi sovieticii.

Lumea românească s-a împărţit nu doar în direcţii politice diferite, dar şi în ceea ce privea evoluţia situaţiei ţării într-un viitor imediat. Unii considerau că se ajunsese sub o stăpânire străină, care era şi purtătoarea unui sistem social-politic destinat să pună capăt unei situaţii în cadrul căreia se încadrase până atunci România modernă, în timp ce alţii, în acea vreme, marea majoritate, îşi punea toate nădejdile în Anglia şi Statele Unite, care se considera că n-ar fi îngăduit bolşevizarea unei părţi însemnate din Europa. Din păcate, jocurile erau făcute şi semnalele în această privinţă erau evidente pentru cei care voiau să le vadă. Lumea europeană era împărţită între

cei mari şi imperiului sovietic îi erau practic atribuite un lanţ de state satelite, printe care şi România.

Jurnalul relevă, între altele, măsura în care evidenţa era refuzată să fie văzută de cei care ar fi trebuit, ca oameni politici, să constate situaţia obiectivă, să nu-şi nutrească propriile iluzii, să n-o facă mai ales pentru milioanele de oameni care s-au încrezut în ei şi mai ales să găsească o cale de mântuire. Dar vina lor, în realitate, nu a fost atât de mare, ei fiind victimele unei răsturnări de situaţii ieşită din comun. Până atunci, Europa fusese stăpânită de un sistem totalitar distructiv, atât pentru cei din linia frontului, ca şi pentru cei de acasă, afectaţi de distrugeri şi nenumărate lipsuri, cât şi pentru milioane de oameni supuşi nu doar discriminării rasiale, ci şi nimicirii fizice. De data aceasta, în rândurile coaliţiei biruitoare se găsise o altă putere totalitară, care era purtătoarea unui sistem social-politic, în baza căruia în zona de dominaţie pe care o obţinuse avea să se pună capăt, pentru o jumătate de secol, regulilor unei societăţi moderne democratice şi, în acelaşi timp, această zonă avea să fie cel puţin pentru două decenii o zonă de exploatare în beneficiul ei.

Pentru oamenii acelui moment a fost greu să intre în parametrii noii situaţii care se crease, ei fiind victimele unor acţiuni de propagandă şi fiind de fapt confruntaţi cu ipocrizia, egoismul şi mai ales interesele marilor puteri, care, împărţind puterea pe planeta din acea vreme, au stabilit un acord care avea să ducă la evitarea unui nou război mondial, catastrofal din momentul descoperirii şi folosirii armei atomice, dar mai ales să le satisfacă interesele în diferitele părţi ale lumii. România a avut neşansa istorică de a se găsi în lotul atribuit puterii totalitare biruitoare. Timp de mai bine de o jumătate de secol ea a plătit şi plăteşte încă din greu cu bogăţiile ei, dar mai ales prin întreruperea unei evoluţii firești şi distrugerea, la mijlocul veacului al XX-lea, a construcţiei societăţii şi instituţiilor moderne. După răsturnarea decisivă din decembrie 1989 nu s-a ajuns încă, din păcate, la reluarea normală a procesului întrerupt prin instituirea dictaturilor în preajma celui de-al Doilea Război Mondial, în care avea să fie distrusă în frontierele ei plenare România Mare. Acest volum din *Jurnalul* lui Ioan Hudiţă este în această privinţă un document edificator şi zguduitor referitor la teribila dramă prin care au trecut românii – şi pe care încă nu o putem considera încheiată – începând din vara anului 1944.

După eliminarea partidului de la putere, pe lângă problemele interne ale sale, problema dominantă s-a impus cea a alegerilor, plecându-se de la două premise: tăria P.N.Ț.-ului care-i făgăduia izbânda electorală şi siguranța, care se va dovedi o iluzie, că elecțiunile aveau să se desfăşoare liber şi deci victoria partidului avea să fie asigurată. La 20 martie, Hudiță declara administratorului Negoiescu de la Poieni: „vom avea alegeri generale în curând şi astfel vom reintra în normal"; două zile mai târziu, invitat la doctorul Danielopol, Hudiță repeta că alegerile aveau să pună capăt „guvernului Groza şi amestecului rusesc". La 26 martie, el spunea la o cafea la „Capşa" lui Grigore Popa că spera că alegerile libere aveau „să ne scape de amestecul Moscovei". La 3 aprilie, el nu a ezitat să-i declare şi colonelului Pavlov, care-l vizita, că alegerile libere aveau să demonstreze „ce greşeală a făcut dl Vîşinski când a impus cu forța actualul guvern". Nu-şi dădea seama că astfel servea unui adversar motivația pentru a nu se grăbi procesul electoral în România! Şi totuşi doar o zi mai târziu nota: „Cine şi-ar fi închipuit că într-un timp atât de scurt țara va cădea sub stăpânirea ruşilor, căci guvenrul Groza este un simplu instrument în mâinile lor". În aceeaşi zi, împreună cu Mihalache şi cu Ghiță Pop, Hudiță asuma sarcina de a pregăti manifestul partidului pentru alegeri, fără îndoială cu iluzia că acestea aveau să se defăşoare grabnic. Mai lucid, Maniu considera la 6 aprilie că „alegerile s-ar putea amâna" după capitularea Germaniei şi a Japoniei, Moscova având tendința de a le amâna „cât mai mult posibil".

La 15 aprilie, Hudiță considera că obiectivul principal trebuia să fie câştigarea alegerilor, ceea ce ar fi constrâns pe sovietici la o înțelegere, fără a realiza că prin falsificarea acestora adversarii aveau să-şi atingă țelurile. „Totul depinde acum de problema alegerilor – nota el la începutul lunii mai – dacă vor fi admise de ruşi, atunci suntem salvați." O lună mai târziu, după o întrevedere de la Ana Pauker, Hudiță avea să conchidă că adversarii partidului său aveau „pur şi simplu groază de alegeri".

Colegul şi prietenul lui Hudiță, Nicolae Herescu, care plecase în Franța, îl ținea la curent prin scrisori şi tăieturi din ziare privind evoluția situației internaționale văzută de la Paris. Încă la 11 martie 1945 îi comunica, ceea ce era o tristă realitate, că la Yalta se dăduse sovieticilor „mână liberă... să bolşevizeze toată Europa Centrală şi

Balcanii". De altfel, şi „ramolitul" Lupu avea o viziune mai apropiată de adevăr a situaţiei, când îi spunea lui Hudiţă că „mâna liberă" fusese lăsată Moscovei „poate chiar pentru 10-15 ani". La 24 martie Hudiţă nota din nou ceea ce îi relata Herescu. „La Yalta, îi scrisese acesta, anglo-americanii au cedat pe toată linia Sovietelor." Tot el îi comunicase că Uniunea Sovietică avea să anexeze nu numai Prusia Orientală, ci şi ţările baltice.

Conştienţi de anormalitatea imixtiunilor sovietice în România, mulţi considerau că ea avea să producă „furia" celorlate două mari puteri, unul fiind Victor Papacostea. Totodată, a început să se discute stăruitor ipoteza unei apropiate înţelegeri anglo-germane, menită să pună capăt înaintării Armatei roşii în inima Europei, ipoteză acceptată şi de Barbu Ştirbei, Hudiţă având însă luciditatea de a o respinge. Majoritatea interlocutorilor săi miza însă, la sfârşitul lunii martie, pe această schimbare de alianţe, ceea ce provoca comentariile lui Hudiţă şi ale lui Maniu, ei constatând că „oamenii noştri politici şi militarii" erau „dezorientaţi" „mai ales în problemele externe", deşi totodată Hudiţă continua să respingă şi ideea că fuseseră stabilite „sfere de influenţă"

Pentru Maniu, în afara lui Dinu Brătianu, cu care avea o strânsă conlucrare, un sfătuitor era şi Barbu Ştirbei, cu care legăturile s-au accentuat după 6 martie 1945. La 13 martie, Hudiţă l-a însoţit pe Maniu la Buftea, unde Ştirbei s-a pronunţat pentru o acţiune de înlăturare a noului guvern şi pentru „bombardarea" anglo-americanilor cu memorii. La 25 martie, la o nouă vizită la Buftea, Maniu declara lui Ştirbei că la 6 martie se cedase „prosteşte" ameninţărilor lui Vîşinski şi că avusese loc chiar o „cacealma".

Asigurările repetate din partea reprezentanţilor anglo-americani din România întreţineau „optimismul" lui Hudiţă şi evident al lui Maniu. La 1 aprilie, Stevenson asigura că alegerile aveau să fie „libere", Berry anunţa dezarmarea şi viitoarea dezmembrare a Germaniei şi el asigura, la întrebarea lui Hudiţă, că sovieticii aveau să se retragă din Europa Centrală. Hudiţă se arăta totuşi îngrijorat, el remarcând doar câteva zile mai târziu: „Am impresia că americanii sunt mari naivi, care nu înţeleg nimic din realităţile politice contemporane". „Prietenii" din conducerea partidului său, ca generalul Ilcuş, Gheorghe Brătianu şi Victor Papacostea se aşteptau cu toţii la o „răfuială" între aliaţi în dreptul Berlinului, în timp ce

Hudiță respingea ipoteza, spunând doar că anglo-americanii „aveau să trebuiască să menajeze poporul german, ca element de echilibru în contra sovieticilor". Oricum, la 12 aprilie, Hudiță s-a pomenit cu vizita lui Mihai Popovici și a lui Lupu, alarmați amândoi „de știrile din oraș că războiul dintre anglo-americani și ruși este iminent". Dar și el, ca și Maniu, au continuat să respingă ipoteza, cel de-al doilea făcând chiar o declarație semnificativă: „Nu vă faceți iluzii, aliații rămân uniți nu numai până la sfârșitul războiului, ci și după el"! O scrisoare sosită din Paris de la Herescu susținea același lucru. Este evident, totodată, că toleranța care era manifestată de anglo-americani față de sovietici ducea la consolidarea regimului adus la putere în România. Nu întâmplător, George Călinescu îi spunea lui Hudiță, la sfârșitul lunii aprilie, că nădejdea sa era doar în izbucnirea conflictului anglo-sovietic, „pentru că numai așa țările vecine colosului rusesc vor putea scăpa de bolșevism"!

Reprezentanții anglo-americani se abțineau să dea alte asigurări, vorbind doar, la mijlocul lunii aprilie, de însemnătatea și consecințele apropiatei întruniri a reprezentanților Națiunilor Unite de la San Francisco și de faptul că sovieticii „nu vor rămâne chiar atât de tari" și arătând că problema alegerilor din Polonia și România continua să preocupe diplomația anglo-americană. Între timp, la București, zvonurile se amplificau, mergându-se până acolo încât se vorbea de izbucnirea efectivă a conflictului! Lucid, Hudiță nota: „Toți iau visurile drept realitate" și cred că anglo-americanii „nu pot lăsa în picioare bolșevismul".

Cei mai lucizi în privința noi situații care se crease par a fi basarabenii. La 17 martie, la masă la generalul Negrei, Crihan și moș Ion Codreanu se arătau „foarte pesimiști" și susțineau că sovieticii nu aveau să cedeze în problemele divergente, Crihan anunțând că se gândea să plece din țară. De altfel, în acestă privință și Hudiță lăsa deoparte optimismul său și era de părere că fruntașii basarabeni și bucovineni ar fi trebuit să plece.

Dispariția lui Roosevelt a revigorat unele speranțe, unii nădăjduind că Truman cu „ochii deschiși" de Churchill avea să exprime mai multă fermitate. Între timp, unul dintre interlocutorii lui Hudiță a pus și ipoteza „dacă dominația nemților n-ar fi fost preferabilă bolșevismului", ipoteză respinsă de acesta, întrucât considera că de cel din urmă „mai este o speranță de scăpare".

Sfârşitul Germaniei naziste era apropiat. Hudiţă scria la 22 aprilie că Hitler „avea să-şi dea sfârşitul ca un erou din legenda Nibelungilor" şi de asemenea îşi exprima optimist credinţa că, prăbuşindu-se regimurile de dictatură – uita însă de Uniunea Sovietică! – „se ridică, acum, triumfătoare, democraţia, cu respectul omului şi libertăţile sale" . Continua, însă, în acest moment de bilanţ, să-l considere pe Churchill „un mare om politic", iar pe Roosevelt „un mare naiv"! Pentru el, situaţia externă era „în adevăr foarte gravă". L-a surprins atât insuccesul încercării de a se obţine recunoaşterea cobeligeranţei României, cât şi faptul că U.R.S.S. încheiase un tratat de alianţă cu Tito şi un alt tratat cu Polonia pe 20 de ani, ignorând existenţa guvernului polon din exil de la Londra! Din nou, optimist, el credea totuşi că, după capitularea apropiată a Germaniei, Truman şi Churchill „îşi vor recăpăta libertatea de acţiune pentru a pune capăt manevrelor ruseşti". Pentru prima dată, Maniu a început să accepte existenţa unei zone de influenţă acordată Sovietelor în Balcani şi Europa Centrală, dar mergând apoi la Ştirbei, la Buftea, dădea o interpretare limitativă cesiunii: măsuri militare până la sfârşitul războiului!

Cu toate că nu sesiza consecinţele fatale ale alianţei pe care o preconiza cu F.N.D.-ul, doctorul Nicolae Lupu avea o viziune mai limpede a soartei ţării în acel moment. „Din moment ce ruşii sunt acum stăpâni pe jumătate din Europa, spunea el lui Hudiţă la 26 aprilie, cine-i mai scoate din Berlin şi din Viena?... Nimeni nu-i va mai va putea scoate din ţară. Suntem pierduţi definitiv şi nimeni nu ne mai poate salva." Hudiţă i-a răspuns că „anglo-americanii nu vor permite ruşilor să-şi facă de cap", notând însă în *Jurnal*: „Nu i-am spus nimic de îngrijorarea mea în privinţa aceasta".

Dar doctorul Lupu n-a reprezentat singurul obiectiv de „captare" al Partidului Comunist, mai ales că fruntaşii acestuia realizau că politicianul nu mai era într-o formă deplină. Pe Hudiţă, considerat un om de stânga, făcuseră câteva încercări anterioare să-l atragă, implicându-se şi Ana Pauker şi, de asemenea, ca intermediar chiar Vîşinski. De data aceasta, cel dintâi care a iniţiat demersul a fost Emil Bodnăraş, cu care Hudiţă realizase o misiune în Moldova sub guvernarea anterioară, ei reuşind să stabilească un *modus vivendi*.

Vizitându-l, aparent incidental, Bodnăraş a fost destul de franc la 20 aprilie. I-a spus că alegerile nu vor putea avea loc decât după

înlăturarea lui Hitler, dar îi atrăsese atenția că sovieticii „vor avea un cuvânt de spus" pentru toate țările „eliberate" de ei și că „nu vor admite pentru viitor guverne ostile intereselor lor în toate țările vecine". Hudiță, la rândul său, n-a operat cu ocolișuri. I-a vorbit de teritoriile pierdute și i-a arătat că noul guvern trebuia să rezulte „din alegeri libere", dar și ținând seama de „raporturile de forță", realizându-se și cu Uniunea Sovietică o înțelegere pașnică; în privința aceasta, n-a uitat să amintească de instituirea unui organism de justiție internațională în cadrul Națiunilor Unite.

Bodnăraș n-a rămas mai prejos, declarându-i că P.N.Ț.-ul își pierduse „aproape în întregime caracterul democratic". Dar, totodată, i-a spus că în situația creată soluția i se părea a fi un guvern rezultat din colaborarea dintre F.N.D. cu „aripa de stânga" din partid, condus de Lupu ori de Hudiță, Groza cedându-le puterea, pentru ca ei să organizeze alegerile. Hudiță a recurs atunci la un subterfugiu, punând problema răspunderilor și cu procesul ce urma să aibă loc ca o condiție, ceea ce însemna de fapt respingerea soluției propuse, având în vedere că răspunsul părții adverse avea să fie evident negativ! Oricum, discuția l-a marcat, deoarece în aceeași seară, aflându-se la Fănel Mihăiescu, el a denunțat o colaborare a lui Lupu cu fenediștii drept „renunțarea la politica partidului în ce privește pedepsirea vinovaților de război" și a cerut ca „toți" să-l determine pe doctor să renunțe la o astfel de intenție.

La mai puțin de două săptămâni după vizita lui Bodnăraș, a avut loc o nouă tentativă, de data aceasta a lui Constantinescu-Iași, care la reproșurile lui Hudiță, i-a declarat că era „natural" conflictul politic, deoarece pentru comuniști țărăniștii reprezentau „adversarii politici primejdioși", dar totodată el i-a transmis „dorința de colaborare" a P.C.R.-ului. Maniu și Mihalache s-au pronunțat pentru continuarea acestor discuții, dar doar „în particular". Între timp, a avut loc și o masă la Casa Națiunilor Unite, la care participaseră și un ofițer englez, dar și colonelul Pavlov, care s-a grăbit să dea asigurări că „alegerile vor avea loc curând", Hudiță motivându-i acestuia refuzul colaborării prin aceea că P.N.Ț.-ul nu putea face un guvern în care comuniștii „fac totul".

La 18 mai avea să se producă altă tentativă comunistă, Teohari Georgescu invitându-l pe Hudiță a doua zi la Ana Pauker. La întrevedere a participat și Vasile Luca. Ana Pauker a sugerat

refacerea B.P.D.-ului celor patru partide şi o alianţă electorală, ca şi realizarea unui „singur bloc". Pe Ana Pauker, Hudiţă o caracteriza drept „persoană foarte cultă şi inteligentă totodată", dar acest lucru nu l-a oprit să adopte o poziţie prin care tentativa ei de apropiere a fost practic respinsă. A ridicat problema răspunderilor – la care Luca a intervenit şi a spus că „s-ar opune ruşii" – şi în acelaşi timp a cerut ca P.C.R. să iasă „din echivoc" în chestiunea Basarabiei şi Bucovinei şi s-o pună „deschis" Uniunii Sovietice, deoarece altfel P.C.R.-ul va fi un partid care „nu va reuşi să prindă rădăcini" ci doar „un instrument" în mâinile U.R.S.S. Luca a încercat să contra-argumenteze, susţinând că ţărănimea şi păturile sărace din oraşe aveau să se alăture P.C.R.-ului, dar practic „firul" discuţiei s-a rupt. Hudiţă şi-a mai expus opinia că tensiunea anglo-sovietică din cauza Poloniei nu se va sfârşi printr-un conflict, ci prin cesiunea Moscovei şi a reluat chestiunea transfugilor. Ana Pauker i-a declarat că „politica este foarte urâtă", deoarece cei „cinstiţi" se văd obligaţi să colaboreze cu „oameni de nimic". Teohari Georgescu l-a condus cu maşina acasă.

Înlăturat de la putere, Partidul Naţional Ţărănesc nu intenţiona să capituleze şi Iuliu Maniu, preşedintele său, dând dovadă de multă energie, în ciuda stării sănătăţii sale şi a frământărilor vicepreşedinţilor partidului, a început chiar din ultima parte a lunii aprilie să încerce revenirea la guvernare. La 25 aprilie, a avut loc o nouă întâlnire a lui Hudiţă cu Stevenson şi Berry. Cel dintâi considera că după capitularea Germaniei, sovieticii „fiind prea slabi şi sărăciţi" aveau să cedeze. Hudiţă l-a combătut, spunându-i că – dacă nu se va arăta „fermitate" – Sovietele „vor rămâne stăpâne pe toate popoarele înrobite de Hitler". El i-a anunţat pe interlocutorii săi că partidul său se pronunţa pentru rechemarea armatei de pe front, Berry recomandându-i ca în prealabil să fie preveniţi anglo-americanii. Între timp, Maniu l-a însărcinat pe Hudiţă să ia contact cu Negel, el fiind pe undeva temător că acesta făcea „jocul lui Tătărescu".

La 26 aprilie, Hudiţă a mers la Palat la Negel. Întâlnirea i-a dezvăluit că suspiciunile lui Maniu nu erau întemeiate, deşi Negel sfătuise ca „pentru moment" să nu se producă o audienţă a şefului partidului la Rege, el ca şi Dinu Brătianu urmând să-şi expună intenţiile prin memorii, ceea ce s-a şi realizat după două zile. La mai

puțin de o lună, având loc între timp și capitularea Germaniei, Maniu a fost primit în audiență de Rege, dar acesta a evitat să se angajeze, în acel moment, într-o acțiune de protest internațională alături de Polonia.

Maniu a fost preocupat și de plecarea în Occident, unde se considera reprezentat de Cornel Bianu și Augustin Popa, a lui Barbu Știrbei și a lui Hudiță, ei urmând să convingă guvernele respective să sprijine România în eforturile ei de rezistență. Starea sănătății lui Știrbei l-a determinat pe acesta să tergiverseze plecarea și chiar să renunțe la această intenție. Pentru Hudiță problema era mai complicată, el vrând să plece, în situația de nesiguranță existentă, cu soția și cu fiica mai mică. De asemenea, și-a propus să realizeze o broșură privind drepturile românești asupra provinciilor românești în străinate sau în litigiu.

Problema răspunderilor și a proceselor care ar fi trebuit să fie inițiate a devenit obsesivă în acțiunile unei părți din fruntașii Partidului Național Țărănesc, ea reprezentând și un baraj împotriva reîntoarcerii unor cadre care trecuseră la adversari, dar mai ales o frână împotriva unei apropieri de F.N.D. preconizată nu doar de doctorul Lupu.

În timp ce capitularea Germaniei era aproape un fapt împlinit, zvonurile referitoare la izbucnirea unui război dintre anglo-americani și sovietici nu conteneau. La 7 mai, la un dejun la vărul său Vasile Spiridon, cumnatul acestuia exclama: „dacă ne ajută Dumnezeu să vedem un război între anglo-americani și ruși, atunci în adevăr putem spera într-o pace îndelungată". Remarcând că în felul lui Ispasiu „gândesc foarte mulți români", Hudiță respingea ipoteza, convins că Moscova avea să cedeze „de bună voie". În aceeași seară, la altă masă, aproape toți cei prezenți considerau războiul inevitabil. Generalul Negrei își manifesta totodată scepticismul legat de noua organizație a Națiunilor Unite, deoarece ea avea să fie lipsită de „o armată proprie", în timp ce Tudor Ionescu opina că dacă sovieticii nu erau scoși din Germania și din Europa ocupată de ei, „noi vom rămâne sub stăpânirea Moscovei pentru multă vreme", ceea ce adăuga Hudiță „este sentimentul general al celor prezenți".

Spre sfârșitul primăverii, starea de tensiune s-a accentuat. Îngrijorările se combinau cu iluziile, chiar la nivelul „cel mai înalt", deoarece, la 8 mai, Negel, aflat în preajma suveranului, îl informa pe

Hudiță că Stalin și-ar fi exprimat acordul pentru ca „foarte curând" să se desfășoare „alegeri libere în Polonia și România", el adăugând că doar la un gest anglo-american, sovieticii „ar intra în pământ de frică". Optimist, el mai afirma că Regele și Vinogradov aveau să fixeze „curând" data alegerilor. Mai realist, Hudiță se întreba, în aceeași zi, „dacă rușii se vor retrage la timp din România și Polonia, unde luptele s-au terminat de mult". Dar, zvonul privind un nou război „iminent" continua. Lucrul este afirmat de generalul Ilcuș, chiar la 9 mai, dar și de un grup de profesori care l-a vizitat pe Hudiță, profesorii rămânând „decepționați", după ce el le-a spus că nu va fi cazul, deoarece Sovietele „vor ceda fără război".

La Buftea, Știrbei se arăta și el convins că U.R.S.S. avea să cedeze, deoarece la Londra se spunea că „altfel pier de foame, dacă americanii nu le trimit ajutoare". Prezent, Dinu Brătianu își manifesta însă scepticismul, declarând că „nu vor ceda așa ușor". Câteva zile mai târziu, notațiile din *Jurnal* semnalau reflectarea în presa internațională a tensiunii existente între cei trei mari. „Să sperăm, comenta situația Hudiță, că Anglia și Statele Unite au atâta pricepere ca să nu lase atâtea națiuni europene, mult mai civilizate decât rușii, sub dominația lor. Ar fi o greșeală de neiertat." Comentariul dezvăluia certe îngrijorări ale unui „optimist"! El a fost și neplăcut surprins de un lung discurs al lui Churchill, în care acesta evitase să amintească neînțelegerile cu Uniunea Sovietică.

La 18 mai, aflat la Dinu Brătianu, Maniu a afirmat că la Yalta se făcuseră „prea mari concesii" de către Roosevelt și totodată el își mărturisea îngrijorarea că anglo-americanii aveau să se mulțumească „cu protestele". Hudiță, recunoscând că el afișa un „optimism robust", constata că reprezentanții anglo-americanii din România recomandau prudență și manifestau „o mare reținere". Notația reflecta de fapt și o deziluzie, deoarece până atunci în *Jurnal* se afirmase că, după încheierea ostilităților, aliații occidentali aveau să arate mai multă fermitate, ceea ce se dovedea iluzoriu! Hudiță îl scuza pe Churchill – considerat de el „singurul cap politic occidental capabil să-i înfrunte pe bolșevicii ruși" – susținând că „nu poate nimic" și atribuia cursul lucrurilor politicii Statelor Unite și noului președinte Truman. Nici situația politică din Anglia, unde se prognoza înfrângerea conservatorilor în apropiatele alegeri, nu stimula optimismul. „Ne așteaptă vremuri foarte grele, după cum văd", nota Hudiță la 20 mai.

Trimiterea celor doi înalți emisari americani, Davies și Hopkins, la Londra și mai ales la Moscova n-a trezit prea multe speranțe. „Să vedem dacă Stalin, însemna Hudiță la 25 mai, va ceda în fața lui Hopkins", pentru ca, în ziua următoare, să-și manifeste opinia că sovieticii „vor ceda dacă Hopkins va ști să le vorbească"! La 27 mai, Hudiță a găsit altă explicație – rezistența prelungită a Japoniei – pentru a motiva faptul că Stalin putea „juca tare" în Europa.

În aceste condiții, guvernul Groza se menținea, dar nemulțumirile erau mari, mai ales în rândul păturilor mijlocii. Vecinii lui Hudiță din cartierul Vatra Luminoasă se arătau „toți adversari hotărâți ai rușilor și slugilor lor fenediste", iar administratorul de moșii Focșa ajunsese să se întrebe de ce a fost distrus Hitler pentru a fi înlocuit cu Stalin, „de o mie de ori mai rău și mai primejdios, în special pentru români". În schimb, printre oamenii politici apăreau și tendințe capitularde. Chiar Emil Hațieganu, care se ilustrase în timpul ocupației din 1940–1944 la Cluj, vizitându-l pe Lupu, considera „intransigența" lui Maniu „exagerată" și nu condamna tentativa lui Groza de a se sprijini pe P.N.Ț. „în vederea alegerilor generale".

Atitudinea lui Hațieganu l-a „îngrijorat" pe Leucuția. Îngrijorările se legau, fără îndoială și de tendințele anglo-americane prea concesive, pe care le sesiza și Iosif Karmitz, motivându-l pe Hudiță să-i spună, la 30 mai, că trimiterea lui Hopkins la Moscova reflecta dorința Statelor Unite de a căuta „un compromis cu rușii, care să menajeze prestigul Angliei", el adăugând: „Situația deci începe a se clarifica în sens foarte prost pentru noi". Opiniile lui Stevenson nu era nici ele încurajante. El îi spunea lui Hudiță, la 31 mai, că sovieticii aveau să cedeze „cel puțin în privința alegerilor parlamentare", recomandând totodată de a se găsi un „*modus vivendi*" cu ei, deoarece în ceea ce-i privea pe anglo-americani „vom protesta din toate puterile, dar nu contați pe război". „Optimistul", de data aceasta devenit sceptic, comenta: „rușii își vor bate joc" și de Pactul Atlantic și de înțelegerea de la Yalta!

În aceeași vreme, Știrbei își exprima opinia că sovieticii „au furat de la noi bunuri și mașini din fabrici de trei ori suma prevăzută de Convenția de Armistițiu", iar puterea își desfășura mai departe activitatea. Tribunalul Poporului a condamnat un număr de ofițeri, provocând indignarea lui Ghiță Pop în legătură cu felul în care

avusese loc procesul. S-au produs şi noi arestări printre cei care ocupaseră demnităţi în vremea regimului lui Antonescu.

La 5 iunie, Hudiţă a fost invitatul lui Aristide Blank împreună cu reprezentantul Franţei în România, Jean Paul Boncour. Blank i-a transmis informaţia referitoare la prelungirea şederii sovieticilor în România doi, trei ani, până la pacea cu Germania, ca şi certitudinea că un nou război între marii aliaţi era exclus, mai ales având în vedere marile simpatii din Statele Unite pentru sovietici. Boncour s-a pronunţat pentru o Franţă şi o Rusie puternice, conform formulei lui de Gaulle. Hudiţă i-a replicat că alianţa cu U.R.S.S. va duce „la bolşevizarea" Franţei şi la scăderea influenţei ei. Interesantă este însă şi afirmaţia lui Boncour, reflectând una din intenţiile lui de Gaulle, privind o „reconciliere" franco-germană, considerată de el „un lucru absolut normal".

Trei zile mai târziu, Jukov i-a primit la Berlin pe Eisenhower, Montgomery şi pe Tassigny „cu prietenie, dar şi cu un aer de superioritate", iar Eisenhower n-a reacţionat împotriva acestor „aere ruseşti", deci nici vorbă de o „constrângere militară" a U.R.S.S. Hudiţă a conchis că nu trebuia deci aşteptat nici un sprijin de la anglo-americani, „afară de a-i ruga pe ruşi să fie oameni de treabă"! Maniu era şi el pesimist, mai ales că prelungirea nefirească a negocierilor lui Hopkins la Moscova indica că interlocutorii săi „nu cedează". La 11 iunie, Hudiţă nota: „Sovietele îşi consolidează poziţiile peste tot unde se află cu armatele lor". În ziua următoare, la cafeaua unui dejun al conducerii P.N.Ţ., care avea loc la Mihai Popovici, a venit şi Max Auschnit, care a vorbit de „starea de confuzie" din Europa, favorabilă propagandei bolşevice, anunţând şi intenţia plecării sale peste Ocean. La rândul său, Maniu a spus că sovieticii nu trebuiau consideraţi nişte „nenorociţi care stau cu mâna întinsă la ajutorul american".

La 13 iunie, în *Jurnal* se consemna faptul că Hopkins părăsise Moscova şi că se aştepta publicarea unui comunicat privind rezultatele negocierilor. În ziua următoare, fruntaşi ai P.N.Ţ.-ului s-au întâlnit la doctorul Stănculescu, îngrijoraţi asupra rezultatelor misiunii trimisului special american. Crihan le-a spus că sovieticii i se păreau hotărâţi să bolşevizeze spaţiul ocupat, Hudiţă însemnând că aceasta era şi „convingerea" sa „adâncă", deşi nu putea recunoşte acest lucru „public". Peste două zile, temerile i se confirmau,

rezultatele negocierilor lui Hopkins arătând că era vorba doar de un „simplu compromis". Americanii îi lăsaseră „pe bieții poloni", nota el, „la discreția Moscovei", adăugând: „semn rău și pentru noi". Vizitată la Mogoșoaia, Marta Bibescu l-a îndemnat pe Hudiță la plecare peste hotare pentru a apăra interesele țării, iar doctorul Gomoiu semnala că doi ruși îi relataseră la spital că România și celelalte țări din zonă vor deveni „republici sovietice".

În timp ce la Moscova au început discuțiile pentru formarea noului guvernul polonez, părăsindu-și convingerile anterioare, având în vedere ultimele evoluții, Hudiță ajungea să noteze că „imperialismul sovietic prezintă pentru Europa o primejdie chiar mai mare decât cel german". Cu toate acestea, când l-a vizitat profesorul Alexandru Boldur și i-a spus că „Sovietele vor bolșeviza toate țările unde se află armatele lor", el i-a replicat că anglo-americanii aveau „ac de cojoc" în privința U.R.S.S.

Începutul verii nu părea să ofere perspective mai bune pe plan extern, dar Maniu rămânea constant pe pozițiile sale și refuza să dea curs îndemnurilor lui Lupu, dar și ale altor fruntași ai partidului și să accepte unele „concesii" făcute fenediștilor. Comentând atitudinea președintelui partidului, Leucuția conchidea: „optimismul este dictat de rațiunea sa și mai ales de concepția lui că omul politic trebuie să fie prin excelență optimist", deoarece „numai așa poate conduce oamenii". La începutul lunii iunie, el s-a hotărât să ceară suveranului înlăturarea guvernului Groza și formarea unui guvern neutru în vederea alegerilor. Hudiță a redactat memoriul pentru suveran, spre satisfacția lui Maniu, care constată că „după atâția ani de colaborare" ajunseseră să gândească „aproape la fel în toate problemele de politică internă și externă".

Dar lucrurile erau departe de a se desfășura cu înlesnire în sensul dorit de cei doi. Regele era încă ezitant, dată fiind și uriașa răspundere pe care și-o asuma, privind poziția pe care urma s-o adopte, ceea ce-l supăra pe Leucuția. Ocupanții „n-au de gând să părăsească țara" – îl informa doctorul Bagdasar pe fratele său N. Bagdasar – și nici să organizeze alegeri și să schimbe guvernul Groza. Hudiță, la rândul său, nota că el însuși înfățișa situația „în culori mai optimiste", decât era ea „în realitate". Cu toate acestea, la 8 iunie, Regele l-a asigurat pe Maniu că după încheierea întrevederilor dintre Stalin și Hopkins avea să ceară demisia lui

Groza şi să formeze un „guvern de alegeri", compus din militari şi tehnicieni, probabil condus de Negel.

Ca şi Lupu, Titel Petrescu urmărea şi el să obţină conducerea guvernului următor şi-şi făcea iluzii referitoare la rolul deosebit pe care urma să-l aibă Partidul Social-Democrat. A încercat chiar să-l atragă şi pe Hudiţă în visata sa formulă guvernamentală. Pentru Maniu, Titel Petrescu era „lipsit de orice temperament politic, timid, ezitant, peste măsură fricos şi de o inteligenţă mediocră". Deşi liderii P.N.Ţ.-ului discutau modalităţile de participare la alegeri, Maniu cerând însă ca partidul său să meargă pe o listă proprie chiar şi faţă de liberali, cel care avea în fond viziunea cea mai limpede a situaţiei era fostul ţărănist transfug Mihail Ralea. Acesta îi declara lui George Călinescu că Uniunea Sovietică „cedează numai de formă" în chestiunea polonă şi în cea a alegerilor din România, care în realitate nu vor avea loc „decât atunci când va hotărî Moscova".

La mijlocul lunii iunie, Hudiţă a cunoscut-o la doctorul Jovin pe Marta Bibescu, care l-a invitat apoi la Mogoşoaia, împreună cu Jovin, unde ei au avut convorbiri despre situaţia politică internă şi internaţională. El a participat, de asemenea, la o întrunire a studenţilor medicinişti ţărănişti, o studentă vorbindu-i atunci despre „aceste vremuri de disperare naţională". Mai era prins în dejunuri la „Capşa", împreună cu grupul fruntaşilor ardeleni, la doctorul Stănculescu, unul din liderii partidului din Bucureşti şi la profesorul Lupu, acesta îngrijorat de evoluţia fratelui său.

Presat şi de Pătrăşcanu, Lupu se manifesta oscilant, iar fratele său, profesorul, intenţiona să-l scoată din Bucureşti, trimiţându-l la Valea Călugărească sau la Arsura, sperând să-l oprească astfel de a face un pas greşit! În realitate, Lupu a mai rămas în Bucureşti, el fiind din nou vizitat de Bodnăraş. Acesta l-a presat, anunţându-i o apropiată demisie a lui Groza, iar Lupu l-a anunţat pe Hudiţă că, formând el guvernul, avea să-i ofere lui Mihalache vicepreşedinţia, după ce a mai propus repetat interlocutorului său ca el să-l urmeze. Semnificativ, Lupu i-a mai mărturisit că Bodnăraş pretindea „înlăturarea tuturor acelora care s-ar solidariza cu Maniu".

Demersul lui Lupu pe lângă Mihalache n-au avut succes, acesta refuzând colaborarea cu fenediştii. Lupu a relatat reacţia „de o sinceritate brutală" a lui Bodnăraş, faţă de eşec. Fruntaşul comunist îi spusese că pentru a prezida un viitor guvern ar trebui să se înscrie în

F.N.D. „Alegerile generale, îi adăugase el cu o sinceritate brutală, vor avea loc când vom decide noi şi nu dl Maniu. Partidul Comunist va ţine aceste alegeri numai atunci când va fi sigur că le poate câştiga." De asemenea, Bodnăraş îi descrisese limitele colaborării pe care o oferea: „Noi vrem să ne ajutaţi, nu să ne conduceţi"! El mai respinsese paralela ce se făcea între situaţiile din Polonia şi România, precizându-i că acordul de la Moscova care, în acel moment, era încă în curs de realizare, nu „va împiedica pe comuniştii poloni să-şi realizeze programul lor". Discutând apoi cu Leucuţia şi Ghiţă Pop cele relatate de Lupu, Pop le mărturisise că şi el fusese supus unor propuneri din partea guvernanţilor, de data aceasta chiar din partea lui Groza!

La 25 iunie au venit la Hudiţă fruntaşii basarabeni, „temători că vor fi predaţi ruşilor". Groza îi ţinea sub presiune, cerându-le să adere la F.N.D., ca preţ al libertăţii. Cel mai în panică era Pan Halippa, în timp ce Erhan, Crihan, Boldur şi moş Ion Codreanu se comportau cu demnitate, deşi Crihan îşi exprima părerea că dacă anglo-americanii aveau să cedeze în Polonia ei aveau s-o facă şi în România. Hudiţă i-a „încurajat", declarându-le chiar că sovieticii aveau să fie „siliţi" să-şi execute angajamentele de la Yalta. În ziua următoare, l-au vizitat doi ţărani de la Vatra Paşcani, relatându-i că Groza şi Ralea ar fi spus ţăranilor că „în locul P.N.Ţ. va funcţiona Frontul Plugarilor"!

La 26 iunie s-au încheiat lucrările Naţiunilor Unite de la San Francisco, dar Hudiţă le considera cu scepticism, deoarece nu se decisese nici dezarmarea şi nici constituirea unei autorităţi „suprastatice", cu armată proprie, organizaţia devenind „o simplă tribună liberă de trăncănit pe subiecte internaţionale". La Moscova, negocierile privind guvernul polonez se tergiversaseră, dar totuşi s-a ajuns, tot la 26 iunie, la formarea sa sub conducerea lui Osubka-Morawski, „omul ruşilor", Mikolajczik intrând şi el în cabinet. Nu compensa faptul că se constituise Consiliul de Securitate, în care reprezentantul american fusese numit Stettinius, până atunci ministru de Externe, deşi Hudiţă considera că „Sovietele vor trebui să renunţe la planurile lor expansioniste".

În aceleaşi zile, au avut loc arestări de tineri ţărănişti, învinuiţi de activitate legionară şi a circulat zvonul evacuării sale din cartierul Vatra Luminoasă pentru o încartiruire a unor unităţi sovietice. De

asemenea, au avut loc succesiv congrese ale Frontului Plugarilor, ale Uniunii Patrioților și ale Partidului Liberal condus de Tătărescu. „Totul e cusut cu ață albă", nota Hudiță! Dar pregătiri se făceau și în tabăra celor care urmăreau schimbarea stării de lucruri în care se ajunsese. Vizitându-l pe Negel, acesta i-a spus lui Hudiță că Regele urma să ceară demisia lui Groza, în vederea formării unui guvern organizator al alegerilor, sovieticii neputându-se împotrivi, deoarece se angajaseră în acest sens la Yalta.

În realitate, lucrurile se înfățișau mult mai complex, măsura de înțelegere a stării lucrurilor fiind mărginită, deoarece se utilizau parametri interbelici specifici lumii căreia nu-i aparținea Uniunea Sovietică. La 1 iulie, la un dejun la Romulus și Raymonde Odobeșteanu împreună cu trei ofițeri francezi, zburători în escadrila „Normandie", conversația cu ei relevă această deficiență de înțelegere, inclusiv din partea celor trei. Aceștia apreciau că Rusia era „distrusă de război pentru zeci de ani" și că „regimul comunist nu va supraviețui acestui război". Căpitanul Albert spunea chiar că rușii, fiind dependenți de americani, până la rufăria și încălțămintea soldaților, nu ar fi putut „să refuze ceva americanilor". În realitate, dependența s-a dovedit pe unele planuri relativă și totodată mentalitatea privind recunoștința la sovietici era cu totul alta! De altfel, tot în acea zi, U.R.S.S. – putere pe undeva imună la critici! – a anexat Ucraina subcarpatică și Hudiță își propunea să-i întrebe pe interlocutorii săi anglo-americani cum erau compatibile toate anexările deja efectuate de U.R.S.S. cu Charta Atlanticului.

La 3 iulie, Maniu îl însărcina pe Hudiță să-i întâlnească pe Berry și Stevenson în „chestiunea alegerilor", îngrijorat de nerespectarea înțelegerilor de către sovietici. „Și să nu te miri – exclama el, contrazicându-i parcă pe ofițerii escadrilei «Normandie» – dacă nu-i vedea Kremlinul continuând dictatura și cu mai multă ferocitate ca înainte de război!" Hudiță l-a vizitat pe Berry, timp de peste două ore, la 5 iulie. Acesta s-a comportat „foarte amical... corect și foarte sincer", mărturisind că nu-și făcea „iluzii asupra Societății Națiunilor" și asupra acordului de la Moscova privind Polonia. Dar, continuând, Berry susținuse – ceea ce nu se va adeveri! – că Statele Unite aveau să manifeste o „opoziție categorică", dacă sovieticii aveau să încerce să bolșevizeze Polonia și celelalte țări din zona lor de ocupație. „Noi nu vom admite niciodată bolșevizarea

acestor țări", a afirmat el, deși realitatea istorică avea să fie alta timp de aproape o jumătate de veac! Berry mai sfătuise ca România – scăpând astfel diplomația americană de o grijă, dar dezvăluind și limitele de acțiune ale Washingtonului! – „să lămurească problema alegerilor cât mai repede cu rușii, înaintea de întrunirea celor Trei Mari" de la Berlin. El negase existența unor sfere de influență, dar acceptase că la Yalta se stabiliseră „sfere cu caracter militar" și mai adăugase că sovieticii „abuzează de aprobarea noastră principială de a avea guverne amicale" la hotare.

Hudiță îl vizitase în aceeași zi și pe Negel, care exprimând și poziția suveranului, își mărturisea îngrijorarea că „suntem lăsați la discreția sovieticilor" și că „miroase a sferă de influență". Optimistul Hudiță i-a replicat că prin fermitatea manifestată se va oferi anglo-americanilor „posibilitatea să-i oblige pe ruși să-și respecte angajamentul de la Yalta". Două zile mai târziu, el lucra la memoriul pentru Rege, care l-a satisfăcut pe Maniu și pe care avea să-l prezinte suveranului cu prilejul unei audiențe la Sinaia. Maniu se arătase de acord cu întocmirea unui memoriu destinat lui Truman și Churchill, dar totodată el insista pentru plecarea lui Hudiță în Occident, angajându-se să procure banii necesari, inclusiv pentru ca profesorul să poată lua cu el soția și fiica mai mică, mai ales că Hudiță se întreba dacă avea să poată reveni în toamnă. Între timp, el continua să lucreze la broșura privind drepturile României destinată acțiunilor externe.

După întrevederea cu Berry, chiar în ziua următoare, la 6 iulie, Hudiță se dusese și la Stevenson. Acesta îi declarase, legat de alegerile apropiate din Marea Britanie, că Churchill era „mai necesar... ca oricând". Privind poziția sovieticilor, el i-a învinuit de „totală rea credință și lacomi de pământ și dominație tiranică". În legătură cu aplicarea acordului referitor la Polonia, i-a acuzat că îi provocau pe comuniștii din guvernul de la Varșovia „la anarhie peste tot". Îndemna și el pe Rege și partidele istorice să denunțe „anarhia" din România, fără a arăta că Marea Britanie ar fi fost datoare să ia ea însești o poziție mai fermă față de încălcările înțelegerilor de către Moscova și se arăta „îngrijorat" de pretențiile teritoriale ale U.R.S.S., ca și de „naivitatea guvernului american". Stevenson i-a răspuns lui Hudiță, când acesta i-a vorbit de amestecul sovieticilor în afacerile interne ale României, ei purtându-se „ca niște adevărați stăpâni, care

nici nu se gândesc să plece vreodată din țară", că el cunoștea „foarte bine aceste manevre ruseşti" pe care le semnala „regulat" în rapoartele sale!

Evoluția situației internaționale producea îngrijorări în societatea românească. Nădejdile care fuseseră puse în întoarcerea armelor, în pace, în noile relații interstatale erau puse sub semnul întrebării. Evoluția situației pe plan internațional crease semne de întrebare, fără o perspectivă de elucidare a lor, deşi majoritatea conducerii partidului rămânea inflexibilă pe poziții. Şi în P.N.Ț., cel mai puternic partid al momentului, exista o stare de frământare şi de nemulțumire. Dacă Anton Alexandrescu realizase o mică disidență, nesemnificativă, poziția lui Lupu era de mai mare gravitate, având în vedere atât personalitatea sa, cât şi prestigiul de care se bucura în ochii multora dintre membrii partidului său. Maniu se pronunța împotriva oricărei înțelegeri cu F.N.D.-ul înainte de alegeri. Mihalache, respingând colaborarea cu fenediştii, se manifesta solidar cu preşedintele partidului, relatându-i şi acestuia discuția „violentă" pe care o avusese cu Lupu. Într-o reuniune care a avut loc la Aurel Dobrescu a fost dezbătută propunerea lui Lupu privind formarea unui guvern în colaborare cu fenediştii, la care Dobrescu şi Teodor Roxin erau tentați să participe. Hudiță i-a criticat, atrăgându-şi şi un compliment din partea lui Ilie Lazăr, acesta spunându-i că prin intervențiile sale îi dădea sentimentul „ca şi cum Maniu ar fi lângă noi". În conversațiile sale cu colegii de la Facultate, Hudiță afişa un optimism exagerat, lucru pe care-l consemna în *Jurnal*, scriind că le prezenta situația „în termeni mult mai optimişti" decât o vedea „în realitate"!

Reîntors de la Sinaia, unde fusese primit de Rege, Maniu a trecut pe la Hudiță la 11 iulie pentru a-i relata audiența, informându-l că suveranul ceruse generalului Vinogradov „fixarea datei alegerilor". Regele ceruse partidelor istorice ca, prin memorii, să-i informeze pe anglo-americani asupra problemelor cu care se confrunta țara şi el îşi exprimase nădejdea în lucrările apropiate ale celor Trei Mari. La 12 iulie, Hudiță a fost invitat la generalul Negulescu împreună cu generalul Nicolescu, acesta vrând să-şi asigure sprijinul forțelor politice. Cu această ocazie, s-a discutat implicarea generalului Aldea într-o „societate patriotică", evident de rezistență, ceea ce nu-l recomanda din motive de prevedere ca şef al

unui viitor guvern. Seara, la doctorul Jovin, Hudiță s-a întâlnit cu Berry, anunțându-l pe acesta că la 13 iulie avea să primească memoriul celor două mari partide istorice, iar reprezentantul american îi spusese că în țara sa opinia publică „începe să se irite în contra Sovietelor" din cauza situației din Polonia, România și Ungaria. La 14 iulie, nici Maniu și nici Hudiță, „ca protest contra politicii lui de Gaulle", nu s-au dus la recepția oferită de Boncour.

Dincolo de hotare, Cornel Bianu și Augustin Popa au întocmit un lung memoriu, în care se descriau imixtiunile și abuzurile sovietice și se pleda pe lângă puterile occidentale pentru ca România să devină „un baraj anticomunist". Bianu îi raporta lui Maniu, la mijlocul lui iulie, că Churchill și Eden dăduseră „asigurări categorice" în chestiunea alegerilor, dar tot el mai relatase că englezii erau „indignați" din cauza atitudinii U.R.S.S. în chestiunea poloneză, adăugând că „nu pot face nimic" din cauza poziției americanilor. Tot Bianu își exprima îngrijorarea că la Potsdam aveau să câștige sovieticii! Făcându-se ecou acestor aserțiuni, la dejun la Blank, Hudiță acceptase rezervele exprimate de generalul Negrei privind „capacitățile politice" ale Statelor Unite și îi declarase pe americani nepricepuți, iar pe englezi obosiți, și-și exprimase temerea ca la Potsdam „să nu câștige rușii". Blank se declarase de acord, dar spusese că nu credea că sovieticii „vor ceda de bună voie". Hudiță nota pentru el însuși: „Eu rămân totuși optimist, pentru că nu vreau să descurajez pe nimeni". La 17 iulie a început Conferința de la Potsdam, care avea să fie pentru scurt timp întreruptă în urma pierderii alegerilor de către conservatori în Anglia.

În zilele de sfârșit de iulie, în timp ce în Franța continua procesul Pétain, în cercurile fecventate de Hudiță se vorbea de înlocuirea lui Zăroni cu Traian Săvulescu la Ministerul Agriculturii, ca și de procesul privind malversațiuni legate de societatea „Trapul", în care era compromis și Nicolae Penescu, secretarul general al P.N.Ț., ceea ce a provocat discuții printre fruntașii partidului privind o reorganizare a secretariatului. Hudiță i-a cerut lui Maniu, la 16 iulie, desemnarea lui Ghiță Pop ca secretar general, dar președintele partidului a respins această soluție a „faptului împlinit", invocând „împrejurările extrem de grave pentru țară", ca și „nevoia de unitate" a partidului, care-i impunea ca mai înainte să obțină consimțământul tuturor membrilor biroului. „Un partid mare, i-a spus Maniu, are

nevoie de toţi fruntaşii, indiferent de calitatea lor morală, de slăbiciunile şi ezitările" lor şi nu-i poate „brusca". „Suprema artă în politică, mai adăugase el, este să poţi aduna în jurul unor principii frumoase cât mai multă lume."

Între timp, Lupu nu punea capăt intenţiilor sale de guvernare, fiind îndemnat şi de cei care voiau să spargă unitatea P.N.Ţ.-ului. El îi oferea lui Hudiţă din nou, la 19 iulie, vicepreşedinţia şi Ministerul de Externe, adăugând că atât Emil Bodnăraş, cât şi Ana Pauker aveau „foarte bune păreri" despre el. Dar Hudiţă a refuzat din nou participarea la un guvern cu F.N.D.-ul, deoarece nu putea renunţa la procesul răspunderilor şi nu voia să facă „jocul ruşilor". Miza era de fapt mare, ceea ce reiese din informaţiile pe care Tudor Ionescu şi Grigore Popa le-au adus, la 19 iulie, lui Ioan Hudiţă – preluate de ei de la Stoilov şi Sadoveanu – referitoare la dorinţa sovieticilor ca alegerile să aibă loc după un an, ei mai spunându-i că o retragere a guvernului Groza nu s-ar produce decât dacă reuşea spargerea P.N.Ţ.-ului. Dar cei doi îi mai comunicaseră intenţia unor acţiuni represive după reuniunea de la Potsdam privind P.N.Ţ.-ul; de altfel, câteva zile mai târziu, Ghiţă Pop şi apoi şi Aurel Dobrescu veneau cu informaţii similare referitoare la intenţiile represive ale guvernului.

Dar, la rândul său având ezitări, Groza îi propunea lui Dobrescu, la sfârşitul lui iulie, încheierea unui „acord secret" cu Maniu, angajându-se, fără îndoială în urma unui sprijin electoral, să-i cedeze locul „la plecarea trupelor ruseşti", propunere înşelătoare, el cunoscând intenţiile sovietice de prelungire a ocupaţiei. Nici discuţiile privind secretariatul general nu au dus la o clarificare. Hudiţă a respins o nouă propunere ce i s-a făcut pentru ca el să accepte funcţia. Totodată, Lupu nu înceta acţiunile sale, convins că era „uşor" de a se ajunge la un *modus vivendi* cu U.R.S.S. şi că el era destinat să împiedice „bolşevizarea" ţării. În timp ce cumnata sa, soţia profesorului Lupu, susţinea că trebuia „ţinut cu forţa" ori trimis la Arsura pentru a fi împiedicat de la o acţiune nesăbuită, Hudiţă îi declara făţiş lui Lupu: „ei speră să spargă partidul cu ajutorul d-tale, atât şi nimic mai mult".

Atmosfera era destul de încărcată. La Hudiţă au venit plângându-se soţiile lui Eugen Chirnoagă şi P. P. Panaitescu, legionari internaţi la Târgu Jiu, unde se afla şi vărul său Ion Spiridon. În ultima decadă din iulie, în urma receptării unui zvon, profesorul

Marmeliuc i-a dat telefon lui Hudiță, alarmat că acesta ar fi fost arestat! Tot problema alegerilor domina însă discuțiile din acele zile, în cercurile pe care le frecventa Hudiță, considerându-se că fenediștii aveau să le piardă „cu brio". Atât el cât și Aurel Dobrescu credeau, la 21 iulie, că „rușii vor ceda la Potsdam pe toată linia". Peste două zile, aflându-se la Maniu, optimistul Hudiță a respins ideea existenței sferelor de influență susținută de Ghiță Pop, deoarece, după el „guverne prietene... nu însemnă sfere de influență"!

La 24 iulie au fost înregistrate primele rezultate care indicau victoria laburiștilor în Marea Britanie. Imperturbabil, Maniu le-a declarat celor din conducerea partidului, la 27 iulie, că „nici laburiștii nu pot face altă politică externă decât Churchill", în timp ce pentru Mihalache și Popovici „căderea lui Churchill" reprezenta „un dezastru" pentru „independența" României. Ghiță Pop, constant pesimist, și-a exprimat neîncrederea în „ajutorul Angliei", deoarece sovieticii erau „susținuți de americani". La rândul său, optimistul Hudiță, aprobat de Maniu și Lupu, le-a spus că Truman și Byrnes nu aveau să fie „chiar atât de binevoitori față de ruși" și că încheierea ostilităților va face ca anglo-americanii să fie liberi „pe politica lor externă" și ca ei să nu accepte „obscurantismul bolșevic". Dar chiar în ziua următoare, doctorul Lupu avea să susțină că „rușii vor ajunge curând până la Atlantic și la Mediterana".

La 30 iunie, în timp ce la Potsdam se desfășura mult așteptata întâlnire între cei Trei Mari, urmărită cu îngrijorare și speranță, întreruptă și acum reluată cu o zi mai înainte, Hudiță a primit vizita unui văr al său, învățătorul Vasile N. Hudiță, reîntors cu divizia „Tudor Vladimirescu". Acesta i-a spus, că noile autorități din Fălticeni – ca și în Uniune – „vorbesc despre alipirea României la Uniunea Sovietică într-un viitor apropiat". Totodată, el își motivase adeziunea prin „dorul de țară și mizeria din lagărele ruseștí", mai adăugând că „toată Rusia este o închisoare îngrozitoare pentru țărani".

La începutul lunii august, lucrările Conferinței celor Trei Mari s-au încheiat, risipindu-se multe speranțe. La 1 august, Hudiță nota că la Potsdam nu se adoptase vreo măsură pentru „fixarea alegerilor". În ziua următoare, în așteptarea unui comunicat care întârzia, îngrijorările se accentuau. Mihalache a venit de dimineață la Hudiță convins că România a rămas „în sfera de influență rusească" și că

anglo-americanii rămaseseră „doar un loc la care să ne plângem". El se gândea chiar la o înțelegere cu Moscova. Hudiță l-a încurajat, rugându-l să nu descurajeze partidul și cerându-i să rămână lângă Maniu, „strânși uniți, i-a spus el, să dăm lupta cu inamicul din interior și cu dușmanul din afară, ca să vadă la toată urma și anglo-americanii unde au dus Europa"! Pe seară s-au strâns la doctorul Stănculescu în așteptarea comunicatului. „Americanii, a spus Anton Crihan, cel mai înzestrat dintre fruntașii basarabeni, sunt niște mari naivi, care nu pricep nimic la politică" și ei „vor fi sigur rulați până la urmă de ruși". Cei prezenți l-au aprobat, dar Hudiță a venit cu corective și explicații. El a adus în discuție „problemele morale", susținând că „rușii vor trebui să facă mari și multe greșeli" pentru a determina opinia publică din țările anglo-saxone „să se poată schimba față de ei și să ia măsuri în contra lor". S-au despărțit înainte de a fi ascultat comunicatul care întârzia.

Prietenii și rudele profesorului îl informau, la începutul lunii august, despre faptul că fenediștii „nici gând n-au să demisioneze și nici rușii să plece din țară", ceea ce avea să corespundă pe deplin realității! Tot în acele zile, Penescu nu se arăta dispus să se retragă din secretariatul general al partidului, decât dacă avea să i-o ceară Maniu și era fericit că Hudiță refuza să preia funcția, fiind îngrijorat doar de eventuala candidatură a lui Gheorghe Zane, susținut de Mihalache. Se intrase de fapt într-o altă realitate, dar oamenii continuau să judece lucrurile după vechea măsură într-o nouă perioadă istorică.

Între 12 noapte și ora 1 a fost difuzat comunicatul referitor la Conferința de la Potsdam. În *Jurnal* citim: „Decepție! Nimic despre alegerile din România și nici de schimbarea guvernului". Optimistul mai adăuga că „se prevăd totuși măsuri importante pentru toate aceste țări". Deziluzie și speranță laolaltă!

Acad. Dan Berindei

Jurnal politic

(7 martie – 2 august 1945)

Miercuri, 7 martie 1945

Între 9 şi 10 ţin cursul cu studenţii. La ieşire, întâlnesc în cancelarie pe Săveanu[1], Marmeliuc[2] şi Călinescu[3]. Ies cu ei şi luăm o bere la „Capşa". „Am trăit să văd şi această minune, zice Călinescu; oameni care tremurau până ieri să nu fie arestaţi pentru păcatele lor politice se văd azi din nou la putere, cu ajutorul unei intervenţii străine; mi s-a propus şi mie să fiu secretar general la Învăţământ, însă am refuzat, căci nu mă pot solidariza cu un guvern impus din afară". L-am felicitat pentru perspicacitatea lui politică, spunându-i că şi de data aceasta se repetă perfect dictonul că „cine a iubit, va mai iubi, şi cine a trădat, va mai trăda". Toţi sunt de acord că membrii guvernului Groza[4] îşi iau o mare răspundere, care, adăugată la vinovăţiile lui din trecut, le agravează şi mai mult răspunderea politică, întrucât se prezintă în faţa ţării ca nişte complici ai ocupaţiei străine. „Vai de pielea lor ce-i aşteaptă în viitor", zice Călinescu, aprobat de Săveanu şi Marmeliuc. Eu le spun şi lor ceea ce le spusesem ieri lui Lupu[5], că din toată afacerea aceasta, eu m-am ales cu un mare avantaj, acela că mă pot retrage din politica militantă, aşa cum o doream de mult, şi să mă reîntorc la catedra şi lucrările mele istorice.

Ei mă întreabă apoi cum s-a ajuns la formarea guvernului Groza. Le povestesc în câteva cuvinte împrejurările în care s-a ajuns la această lovitură de teatru, inclusiv presiunea şi ameninţările lui Vîşinski[6] asupra regelui[7]. Aflu de la Călinescu că fruntaşii principali fenedişti, în cap cu Groza şi Dej[8], au petrecut până în ziuă, ieri noapte, la Ambasada sovietică, unde „au băut solid şi au sărbătorit cu Vîşinski şi consilierii acestuia, succesul care l-au obţinut atât de uşor şi de neaşteptat". Călinescu susţine că Sovietele nu puteau face nimic dacă regele insista şi că în realitate „a fost o cacealma bine jucată". „Desigur, adevărul nu se cunoaşte, am spus eu; viitorul va lămuri această chestiune; personal eu cred că n-a fost cacealma, cum le place să spună acum, ci o ameninţare serioasă, după măsurile militare care le luaseră Sovietele în ultimele zile". Aceasta este şi convingerea lui Săveanu şi Marmeliuc.

La 11 ajung la Maniu[9], unde găsesc pe Lupu, Mihalache[10], Ghiţă Pop[11], Mihai Popovici[12] şi toţi membrii biroului şi delegaţiei permamente. Sufrageria lui Leucuţia[13] era plină de lume; foarte mulţi şedeau în picioare, neavând scaune. Discutau situaţia politică. Când

am ajuns eu, Lupu povestea petrecerea de la Ambasada sovietică, despre care îmi vorbise şi Călinescu, după ce Groza a fost însărcinat în cursul nopţii cu formarea guvernului. Lupu ştia acest lucru de la Teodorescu-Branişte[14]. În continuare, el ne pune în curent cu discuţia avută cu Groza, din dimineaţa aceasta, care l-a vizitat şi i-a propus să accepte vicepreşedinţia Consiliului, fără portofoliu. „Am trăit să văd şi această umilinţă, continuă el; în multe situaţii penibile m-am văzut în viaţă, însă una ca aceasta nu mi-a dat să văd: Petru Groza, prim-ministru, la discreţia Moscovei, şi eu vicepreşedinte într-un guvern al ocupaţiei străine; n-am putut decât să zâmbesc la propunerea lui şi voi regreta restul vieţii că n-am avut curajul să-l dau afară". Toată sala l-a aplaudat frenetic.

A vorbit apoi Mihalache, care a făcut diferite propuneri referitoare la organizarea campaniei electorale, cerând, printre altele, ca partidul să dea imediat un comunicat privitor la lovitura de stat care s-a produs şi să declare că partidul nostru cere să se facă imediat alegeri generale, conform celor hotărâte de Aliaţi, la Conferinţa de la Yalta. Maniu îi răspunde că în momentul de faţă el se află în discuţii cu reprezentanţii celorlalte partide din opoziţie, pentru fixarea unei tactici comune şi că de îndată ce ele vor fi terminate, ţara va fi lămurită printr-un comunicat comun. La ora 12 şedinţa a fost suspendată, el trebuind să se ducă la Dinu Brătianu[15], unde avea să vadă şi alte persoane.

Eu ies cu Ghiţă Pop şi cu Lupu. Îl felicit pe Lupu pentru atitudinea lui faţă de guvernul Groza. Ghiţă Pop îl asigură de simpatiile întregului partid „pentru atitudinea lui demnă şi patriotică". Ghiţă Pop îl conduce până acasă la el, în timp ce eu mă reîntorc acasă cu tramvaiul 14. De ieri seară nu m-am mai servit de maşina ministerului, reluând tramvaiul, mijlocul meu obişnuit de locomoţie.

Iau dejunul cu ai mei. Sunt prezenţi şi Ioana[16] cu Dan[17]. Le povestesc tot ce am aflat în cursul dimineţii despre evenimentele la ordinea zilei.

După masă lucrez pentru curs, citesc presa şi scriu la *Jurnal* până la 11 noaptea.

Ziarele fenediste publică astăzi întrunirile ţinute de partidele din F.N.D., ieri şi alaltăieri în Capitală şi alte oraşe din ţară. Aceleaşi slogane, aceleaşi atacuri în contra mea, a lui Rădescu[18], a lui Maniu şi a echipei de reacţionari din jurul lui. „Călăul Rădescu, scrie

„Scânteia" mai dă încă ordine Poliției și Siguranței; Hudiță[19] continuă să gireze Ministerul Agriculturii și să saboteze însămânțările; Leucuția își face mai departe afacerile; Romniceanu[20], cel decorat cu Vulturul german pentru activitate merituoasă în favoarea Germaniei hitleriste, pregătește bugetul țării, ajutat de Mircea Vulcănescu[21], fostul ministru în guvernul Antoneștilor[22]; generalul Negulescu[23], care a ținut tancurile în Capitală în contra poporului, patronează distrugerea lor numai pentru a nu le trimite pe front pentru a sabota astfel lupta armatei noastre; ... cine are interesul să provoace Aliații, care în declarații repetate afirmă, pe baza unor fapte de netăgăduit, că Rădescu a încercat instaurarea unei dictaturi militaro-fasciste în spatele frontului Armatei Roșii, cu complicitatea lui Maniu și Brătianu?!" Prin „aliați", domnii fenediști înțeleg pe Soviete, singurele care, în presa lor, susțin astfel de minciuni gogonate, amestecându-se astfel în mod grosolan în treburile noastre interne.

Secăturile de Anton Alexandrescu[24] și avocatul de duzină I. Raiciu[25], de care încă nimeni din conducerea partidului nostru n-a auzit de ei decât de câteva zile, de când se agită în F.N.D. ca național-țărăniști, participă și ei la întrunirile fenediste, făcând declarații, unele mai mincinoase decât altele, așa cum le comandă Partidul Comunist. Ei arată ce luptă au dus în anii din urmă pentru a sili conducerea partidului să ia atitudine hotărâtă în contra dictaturii lui Antonescu și să adere la frontul partidelor democrate pentru scoaterea țării din alianța germană. Câte cuvinte, tot atâtea minciuni nerușinate.

La o altă întrunire fenedistă, ținută la o casă particulară din str. Negustori și la care, pretinde „Scânteia", au participat 3000 de plugari din județele Vlașca, Ilfov, Ialomița și Teleorman*, au vorbit comunistul Agiu[26] și escrocul Virgil Economu[27]. Primul „a arătat situația nenorocită a țăranilor din timpul lui Antonescu și pe care Rădescu a voit s-o mențină cu forța". Întrucât a făcut parte din delegația cu Gheorghiu-Dej și ceilalți care au fost la mine să-mi propună să rup partidul și să iau șefia guvernului fenedist, văd că pe mine m-a menajat, dând toată vina pe Rădescu; în schimb, a declarat că „moșierii, prin uneltele lor – adică și eu – vor să țină plugărimea în bezna în care a fost aruncată de partidele istorice". După el a luat

* E de văzut cum a putut intra atâta lume într-o locuință particulară !

cuvântul escrocul de Virgil Economu, care arată rolul meu „de sabotor" al îngrăşămintelor şi al continuării războiului contra Germaniei hitleriste. Întrunirea s-a terminat cu discursul marelui om politic Zăroni[28], care a citit o lungă declaraţie, scrisă de alţii, şi în care pretinde că „moşierii din partea naţional ţărăniştilor şi naţional liberalilor sabotează lupta pe care poporul o duce împotriva hitlerismului". Să râdă şi curcile de atâta prostie şi neruşinare!

La o altă întrunire fenedistă din sala „Tomis" a vorbit şi Constantinescu-Iaşi[29] care, cu aceeaşi neruşinare ca şi ceilalţi oratori, a atacat trivial pe Rădescu ca trădător al intereselor ţărănimii şi mare călău, care a tras gloanţe în contra apărătorilor ei.

Reţin ca foarte interesante câteva pasaje din cuvântarea lui Rădăceanu[30], ţinută în aceeaşi zi la Uzinele STB, din care reiese clar că individul a trecut cu arme şi bagaje în lagărul comunist, părăsindu-l astfel pe Titel Petrescu[31]. El arată că guvernele din care a făcut el parte n-au rezolvat nici o problemă importantă, nici măcar eliminarea elementelor hitleriste şi fasciste din aparatul de stat. Nu s-a rezolvat problema salariilor, lăsându-se toată lumea la discreţia speculanţilor şi profitorilor. „Şi de cine sunt protejate toate lipitorile poporului? se întreabă el; cine-i ascunde sub pulpană şi le face jocul în toate ocaziile? Tocmai oamenii lui Maniu şi Brătianu, care au fost instalaţi în acest scop în guvern. Avem nevoie de un guvern care să lucreze, nu să vorbească". În continuare, el arată că totul merge prost şi că aprovizionarea armatei noastre şi celei ruseşti merge foarte prost sub toate raporturile şi că toate încercările partidelor din F.N.D. pentru a remedia situaţia n-au reuşit din cauza reacţionarilor din guvern. „Tovarăşul Gheorghiu-Dej, zice el, a propus o lege care să impună obligaţii tuturor întreprinderilor de a-şi îndeplini sarcinile, însă această lege n-a putut lua fiinţă din cauza nebuniei lui Rădescu şi a reacţiunii neruşinate din guvern". Escrocul de Rădăceanu are azi neruşinarea ca, având pe ruşi în spate, să calomnieze el pe cei cinstiţi. Câtă dreptate au avut ziarele noastre şi cele liberale din trecut să demaşte pe acest escroc pentru nesfârşitele lui pungăşii din Bucovina, printre care şi faimoasa afacere cu ceasurile. Pe bună dreptate ziarul nostru „Dreptatea" îl numea Rădăceasu şi nu Rădăceanu! Indivizii de speţa lui strigă şi insultă cu atât mai tare şi neobrăzat, cu cât au fost mai compromişi prin trecutul lor politic. Vezi: Rădăceanu, Ralea[32], Ghelmegeanu[33], Tătărescu[34] şi tot neamul lor de potlogari.

La o altă întrunire fenedistă din Culoarea de Albastru altă lichea carlistă, Mihai Ralea, cel care, în calitate de ministru al Muncii pe timpul dictaturii lui Carol[35], a suspendat legea sindicatelor muncitoreşti şi lua ca model organizarea tineretului hitlerist pe care-l vizita alături de Ley[36], ministrul lui Hitler[37], strigă şi el cât îl ţine gura contra lui Rădescu, a lui Maniu şi a tuturor reacţionarilor din guvern şi din toată ţara. „De câtva timp, declară el, elemente fasciste se dedau la manifestări huliganice, antisemite pe străzi şi în facultăţi, încurajate de politica lui Rădescu şi Maniu; reforma agrară a fost sabotată de reacţionarii din guvern (deci de mine, în special, fără să mă numească); jafuri, omoruri la drumul mare se întâmplă în ţară, bandiţii rămânând neurmăriţi de poliţie – uneltele fasciste din aparatul de stat având interes să introducă anarhia pentru a invoca apoi necesitatea unor măsuri dictatoriale". Iată-l deci şi pe acest nenorocit care, în loc să stea în închisoare pentru toate ticăloşiile lui din trecut, strigă azi alături de ceilalţi pungaşi în contra lui Maniu, a lui Rădescu şi a noastră, zişi reacţionari, partizani ai fascismului şi hitlerismului. Ce sfântă e zicala populară: „ieşi hârbule-n cale şi râde de oale!"

La întrunirea de la fabrica „Lemaître", Teohari Georgescu[38] nu s-a lăsat nici el mai prejos. „Aceleaşi elemente reacţionare, care de la 23 august, zice el, au împiedicat democratizarea ţării, azi încearcă să oprească instaurarea guvernului Groza, cerut de popor; speculanţii, sabotorii, ridică capul; legionarii au trecut la atacuri deschise; s-a ajuns ca bestia de Rădescu să tragă în populaţia paşnică, încercând să reînvie teroarea lui Antonescu etc., etc.". Teohari Geogescu continuă în mod inconştient atacurile grosolane la adresa lui Rădescu şi a partidelor istorice, fără un pic de respect faţă de adevăr şi de jenă faţă de propriile sale cuvinte. Nu era mai bine ca toţi aceşti indivizi să stea în închisori în loc să împroaşte cu noroi, fără ruşine, pe toţi oamenii cinstiţi din această ţară, făcând jocul acelora care vor cu orice preţ să ne ocupe ţara, bolşevizând-o?!

Pentru cititorii de mai târziu al acestui *Jurnal* şi pentru înţelegerea completă a vremurilor prin care trece ţara noastră, nu pot completa tabloul oamenilor care poartă răspunderea subjugării ţării de către Soviete fără să amintesc încă două lucruri, unul referitor la atitudinea ARLUS-ului şi altul în legătură cu amestecul grosolan al

presei ruseşti în afacerile noastre interne, folosindu-se de toate secăturile vieţii noastre publice.

Odată cu întrunirile fenediste de mai sus, din 5 martie, au ţinut şedinţă şi membrii din conducerea ARLUS-ului, alegând o delegaţie care să prezinte regelui punctul său de vedere asupra situaţiei politice, printr-o moţiune. După discuţii ample, în care s-au criticat partidele istorice pentru „reacţionarismul" lor şi s-au adus elogii programului fenedist, s-a ales o delegaţie care să prezinte regelui moţiunea respectivă, formată din următoarele persoane: prof. Parhon[39], S. Stoilov[40], L. Catargi[41], general Vasiliu Răşcanu[42], general Bardan[43], prof. Vasile Răşcanu[44], prof. Bagdasar[45] şi d-rul Oeriu[46]. În moţiunea pentru a fi prezentată regelui se arată că scopul acestei asociaţii este „strângerea legăturilor cu Uniunea Sovietică... ca un omagiu adus patriei şi poporului nostru".

„Munca pentru strângerea cât mai desăvârşită a legăturilor noastre cu Uniunea Sovietică, continuă moţiunea, este însă în mare parte stânjenită de tulburările din ultimul timp şi de lipsa de continuitate în conducerea treburilor publice. Cu profund respect rugăm pe Maiestatea Voastră să dea o clipă mai curând ţării liniştea de care are nevoie pentru ca opera de democratizare să se desăvârşească în aşa fel încât strângerea relaţiilor culturale româno-sovietice să urmeze nestânjenită; aceasta pentru reconstrucţia şi prosperitatea ţării noastre". De observat că trei membri din delegaţie sunt foşti membri ai partidului nostru, Parhon, Stoilov şi V. Răşcanu de la Iaşi; toţi trei şi-au procurat catedrele şi transformările respective cu ajutorul partidului. Acest lucru nu-i împiedică azi să scuipe acolo unde au lins ani de-a rândul. Partidul nostru l-a apărat pe Parhon la Iaşi de adversarii săi antisemiţi şi tot el i-a făcut catedră de endocrinologie la Facultatea de Medicină din Capitală, unde tot el l-a transferat. Pe Stoilov, ţărăniştii l-au făcut profesor la Cernăuţi şi tot cu ajutorul lor s-a transferat la Bucureşti. Cât despre Vasile Răşcanu, lipsa lui de onestitate şi de caracter sunt bine cunoscute de tot Iaşul, de când l-a trădat pe prof. Bujor[47] şi a prădat ca în codru averea Spiridoniei în calitatea lui de prim efor, numit de Neculai Costăchescu[48]. *Jurnalul* meu din anii 1930–1938 este plin de informaţii referitoare la acest şarlatan politic. Oamenii aceştia nu se jenează azi să ridice piatra asupra binefăcătorilor lor. Vorba ţăranilor din judeţul meu: „cei cu bube şi cu păcate mari nu pot fi

independenți, ei trebuind să fie veşnic slugarnici față de cei de la putere".

Fenediştii atacă pe toți legionarii şi pe cei care au ocupat o funcție cât de mică sub dictatura lui Carol şi Antonescu, însă tac chitic când e vorba de şarlatani care au aderat la programul lor, ca V. Răşcanu, fost deputat în Parlamentul de dictatură carlistă, sau Ralea şi Ghelmegeanu, membri în guvernul lui Carol. Ce campanie ar duce ei în contra lui Parhon, preşedintele societății germane pentru importul de produse farmaceutice în țară „Romigega", dacă nu s-ar fi înscris la ei! Ruşii au nevoie tocmai de aceste elemente compromise, căci numai aşa pot fi siguri de slugărcinia lor. Mihai Borcea[49] îmi spunea acum câteva zile că la o întrunire fenedistă din Iaşi, Vasile Răşcanu, cu pumnul în sus, striga la o manifestație pe stradă cât îl ținea gura: „moarte lui Maniu şi colaboratorilor săi".

Despre Oeriu, care dintr-un medic mediocru şi escroc, vrea acum să se facă profesor la Medicină, circulă o foarte bună epigramă de Păstorel Teodoreanu. La o întrunire fenedistă, Oeriu l-a atacat grosolan pe Maniu, acuzându-l de reacționarism şi de lipsă de patriotism. Astfel de afirmații i s-au părut şi lui Păstorel Teodoreanu[50] exagerate şi nepotrivite, dată fiind originea lui evreiască. De aici epigrama cu pricina:

„Oeriu se făleşte că el simte româneşte.
Noi l-om crede când i-o creşte
Bucățica ce-i lipseşte".

Închei acest capitol, citând tot după „Scânteia" din 17 martie a.c. câteva pasaje din revista sovietică „Războiul şi clasa muncitoare", în care Rădescu şi colaboratorii lui sunt atacați trivial, fără pic de ruşine. După ce-l acuză că a tras în mulțime şi că a voit să provoace un război civil, lucru cu desăvârşire absurd, revista sovietică scrie: „Opinia publică sovietică ştie că evenimentele din România nu constituie o simplă chestiune internă a acestei țări. Nu se poate ca un mizerabil grup de reacționari, care vrea să-şi menție cadrele fasciste, să constituie un pericol în spatele Armatei Roşii, care luptă crâncen împotriva împilatorului fascist; ... trebuie sperat că va veni un guvern care va asigura rapida şi exacta executare a Armistițiului, extirparea agenturilor hitleriste din România şi satisfacerea revendicărilor legitime ale maselor populare".

Toate acestea dovedesc cu prisosință că amestecul Moscovei în treburile noastre interne corespundea unui plan vechi, stabilit cu ani în urmă, nu numai pentru România, dar şi pentru Polonia, țările baltice, Germania, Ungaria, Cehoslovacia şi țările balcanice. Planul rusesc prevedea o serie de etape, ținând seama de relațiile Moscovei cu anglo-americanii. În vederea punerii lui în aplicare, el prevedea alcătuirea din timp, în toate aceste țări, tot felul de formații politice pe care să le transforme în așa-zise blocuri democratice, instrumente oarbe în mâinile Sovietelor. În câteva luni, după 23 august, au apărut tot felul de ciuperci politice, întreținute cu bani grei de propaganda sovietică, care le-a pus la dispoziție fondurile necesare pentru închirierea de cluburi, organizarea presei şi camioane şi maşini ca să poată face propagandă în toată țara. După ce au agitat toate problemele, îndemnând pe țărani să intre cu forța în stăpânirea moşiilor marilor proprietari, participând şi partidele din F.N.D. la aceste tulburări, au continuat dezmățul, încercând să ocupe cu forța primăriile şi prefecturile, sub tot felul de pretexte, unele mai ridicole ca altele; când au ajuns să creeze haosul de care aveau nevoie au început să acuze ei pe Rădescu că urmăreşte război civil, când în realitate el nu voia decât restabilirea ordinii şi a unui regim de legalitate. Cu această perfectă rea-credință, F.N.D.-ul, răstălmăcind fără ruşine adevărul, îndemnat şi dirijat de agenții Moscovei, a continuat lupta în contra partidelor istorice şi în special a partidului nostru, ca cel mai puternic, inventând tot felul de bazaconii şi dând astfel pretext ruşilor să ceară un guvern fenedist pentru garantarea ordinei în spatele frontului armatei sovietice. Acesta e adevărul în privința ajungerii guvernului trădării naționale Groza la conducerea statului român, în ziua de 6 martie 1945.

Joi, 8 martie 1945

Mă scol liniştit. Sunt fericit că am scăpat de politică şi de minister. Vreau să-mi pun la punct *Jurnalul* din ultimele zile, să termin cu ziarele pe care nu le-am putut vedea până acum şi cu corespondența la care n-am mai răspuns dinainte de Crăciun, pentru a mă reîntoarce la lucrările mele întrerupte de atâta timp din cauza politicii.

La 9 la Facultate, cu tramvaiul. Parcă n-am mai avut maşină niciodată. Poate aceasta este şi una din cauzele care-mi permit să fiu independent; nu țin la confort şi nici la lux dacă cu prețul lor trebuie

să fac concesii în dreapta şi în stânga pentru a-mi procura resursele necesare. Foştii mei colegi de partid, Călinescu[51], Ralea, Ghelmegeanu, Gafencu[52], Andrei[53] etc., etc., odată ce au fost miniştri sau subsecretari de stat şi s-au obişnuit să trăiască confortabil şi pe un picior mare, când au căzut de la putere nu s-au mai întors la viaţa modestă, ci au devenit slugarnici faţă de puternicii zilei ca să poată obţine de la ei consilii de administraţie în marile societăţi, pierzându-şi astfel independenţa şi ajungând la discreţia celor de la guvern. Sub acest raport au urmat şi ei evoluţia care au făcut-o fruntaşii liberali, care au distrus partidul pentru a-şi putea salva interesele lor personale. În *Jurnalul* meu din anul 1934, după fuziunea din februarie, a noastră, a lupiştilor cu naţional ţărăniştii, se pot vedea amănunte interesante cu privire la lupta care am dus-o pe chestiunea fruntaşilor partidului, prizonieri ai consiliilor de administraţie ai marilor societăţi şi care, în această calitate, erau siliţi să sacrifice interesele partidului pentru a-şi salva interesele lor personale. Mihalache, care era pe atunci şeful partidului, s-a declarat de acord cu mine, invitând pe toţi membrii partidului să demisioneze din consiliile de administraţie ale societăţilor care aveau interese strânse cu statul. Din nenorocire, Mihalache n-a reuşit să obţină demisia lor, iar eu am rămas *la bête-noire* ai tuturor celor vizaţi: Călinescu, Ghelmegeanu, Gafencu, Andrei, Ralea, care m-au duşmănit de moarte pentru aceasta. Aceste amintiri mi-au revenit în minte în timp ce tramvaiul 14 mă ducea spre facultate. Şi aici numai eu şi Săveanu ţineam cursuri, căci ceilalţi colegi profitau de dispoziţia ministerului de a nu face cursuri cât timp caloriferul nu mergea din lipsă de combustibil.

Azi, ca şi ieri, Amfiteatrul „Odobescu" în care am ţinut eu cursul a fost arhiplin de lume. Pentru a doua oară i-am rugat pe studenţi să nu mai aplaude când intru eu în sala de cursuri. Studenţii, fiind în curent cu situaţia politică, îşi arată şi ei cum pot indignarea cu noul guvern de mameluci în slujba ruşilor.

După curs, în cancelarie mă aştepta Victor Papacostea[54], care m-a însoţit până la tramvaiul 14, cu care plecam la Maniu. Este „îngrozit" şi el de situaţia politică şi blamează fără rezerve pe Dinu Brătianu pentru a fi consimţit la formarea guvernului Groza. Îşi exprimă toată admiraţia pentru partidul meu, de Maniu şi de toată echipa din jurul lui, pentru „lupta eroică pe care o ducem în contra

trădătorilor de țară". El recunoaşte că Dinu Brătianu „a făcut o crimă acceptând un guvern impus de Soviete şi aceasta numai pentru a salva pe Gheorghe Brătianu[55] şi câțiva granguri de partid". Papacostea crede că foarte curând se va produce o reacție în Partidul Liberal din partea celor tineri față de bătrânii partidului care, având prea mari averi de apărat, „devin un balast primejdios pentru partid". În fruntea acestei mişcări se află Bebe Brătianu[56], Romniceanu, C. Zamfirescu[57] şi Papacostea. El critică pe Fotino[58], considerându-l un „mare oportunist, dornic şi el să ajungă bogat". El e sigur că Dinu Brătianu e sufleteşte cu ei, „chiar cu riscul de a sacrifica pe Gheorghe Brătianu". Aflu de la el că Dinu Brătianu şi alți fruntaşi liberali fac mari presiuni asupra lui Gheorghe Brătianu să plece în străinătate până la limpezirea situației, însă acesta refuză, având asigurări de la Rosetti[59], Ralea şi Călinescu să stea liniştit, căci nu va păți nimic. „Aşteaptă, dragă amice, i-am răspuns eu, ca fenedieştii să-şi consolideze situația şi Sovietele să se vadă stăpâne pe Europa Centrală şi pe Balcani şi vei vedea tu atunci cum va zbura şi regele şi toate instrumentele de care se servesc ei astăzi". La fel gândeşte şi Papacostea.

La 10[45] ajung la Maniu. Găsesc pe Leucuția, Ghiță Pop, Ionel Pop[60] şi dr-ul Solomon[61]. Aflu de la ei că ieri seară şeful de cabinet al lui Groza, avocatul Ripoşanu[62], l-a văzut pe Leucuția din partea acestuia pentru a informa pe Maniu că Sovietele i-au comunicat că sunt gata să accepte reunificarea Ardealului şi că guvernul său doreşte din răsputeri restabilirea ordinii interne şi cele mai bune relații cu partidele istorice, în special cu național țărăniştii. Ripoşanu l-a rugat pe Leucuția, din partea lui Groza, să păstreze secretul asupra acestui demers, „întrucât Groza e supravegheat de aproape de agenții sovietici". Maniu surâde. El e convins că tot acest demers e făcut cu ştirea lui Vîşinski, care se amestecă în cele mai mici chestiuni privitoare la atitudinea guvernului. „Sovietele, din moment ce şi-au atins scopul, zice Maniu, au tot interesul să fie ordine şi liniște pentru a evita discuțiile supărătoare cu anglo-americanii. Grija lor mare, în momentul de față, este ca țara să nu protesteze şi noi, partidele politice, să nu le demascăm pentru amestecul lor grosolan în treburile noastre interne". N-am mai putut continua discuția întrucât Maniu şi Leucuția au trebuit să plece la Buftea, la prințul Ştirbei[63]. Înțeleg că acolo mai sunt invitați Dinu Brătianu şi Sănătescu[64].

Mă reîntorc la 12 acasă. Citesc presa de ieri seară şi din dimineaţa aceasta. În fine, noii miniştri şi-au luat posturile în primire: Tătărescu la Externe, Constantinescu-Iaşi la Propagandă, Ralea la Arte, Zăroni la Agricultură, dublat de Agiu, ca subsecretar de stat. La instalarea lui Zăroni a asistat Vlădescu-Răcoasa[65]. A vorbit Bușniță[66] din partea funcţionarilor ministerului. În urmă a sosit şi Groza, care a polemizat „cu apărătorii moşierimii", aluzie la mine, şi a promis că ţărănimea va avea în curând pământul la care are dreptul. Inginerii zişi democraţi suspendaţi de mine au fost reintegraţi în posturile lor, iar escrocul de Economu este numit secretar general. Halal conducere! Cred că foarte curând noua conducere va fi trimisă la Parchet şi astfel va vedea toată lumea câtă dreptate am avut eu să-i trimit în judecată pe toţi aceşti escroci.

Consiliul de Miniştri a ţinut două şedinţe ieri, una dimineaţă şi alta la 6 seara. Groza a declarat în şedinţa Consiliului de Miniştri că Vîşinski şi Malinovski[67] l-au informat că guvernul lor acceptă integrarea Ardealului de Nord în administraţia ţării. „În câteva zile, deci, a declarat Groza, noi vom intra În Ardealul de Nord şi vom sărbători la Cluj acest mare eveniment". Pentru rest, el asigură ţara că va restabili ordinea, liniştea şi cele mai bune raporturi cu Aliaţii şi în special cu Sovietele. „Nu duşmănim pe nimeni şi oferim tuturor o largă colaborare pentru binele ţării", a spus el.

Văd din ziare că ieri a avut loc un dejun la Palat, la care au fost invitaţi: Vîşinski, Malinovski, generalii Susaikov[68] şi Vinogradov[69], colonelul Pavlov, Groza, Tătărescu şi membrii Casei civile şi militare. Mă întreb cu ce ochi se vor fi întâlnit regele, Vîşinski, Groza şi Tătărescu după discuţiile din seara lui 5 martie. Câtă laşitate şi ipocrizie la oamenii aceştia. Sunt fericit că am scăpat de tot acest viespar de intrigi şi perfidie, cu care nu am absolut nimic comun.

Citesc cu atenţie în ziarele fenediste declaraţiile noilor miniştri făcute cu ocazia instalării lor. Toate se remarcă prin două lucruri principale: slugărnicia faţă de Soviete şi tonul moderat la adresa partidelor istorice şi a foştilor lor reprezentanţi în guvernul Rădescu. În acest sens e cu totul caracteristic discursul de instalare al lui Teohari Georgescu, în care se exprimă extrem de moderat, nefolosind nici o insultă la adresa lui Rădescu şi a foştilor miniştri „reacţionari". Desigur, Vîşinski i-a dăscălit bine ce să spună şi cum să vorbească,

guvernul Groza fiind în serviciul comandat al ruşilor. Ce le pasă însă unor mişei de ţară şi de demnitate din moment ce se văd la putere.

Stau restul zilei în casă, lucrez la *Jurnal*, termin cu lectura presei din ultimele zile şi încep trierea corespondenţei să văd ce păstrez şi cui trebuie să-i răspund.

La ora 5[30] trec un moment pe la mine dr-ul Lupu şi Mihalache. Acesta din urmă e hotărât să se ocupe serios de organizarea partidului. În seara aceasta, la ora 8, el, Lupu şi Maniu se întâlnesc la Mihai Popovici pentru a trata două chestiuni: numirea unui nou secretar general şi cooptarea mea şi a lui Ghiţă Pop în delegaţia permanentă. Mihalache îmi spune că a discutat chestiunea secretariatului general cu Maniu şi că acesta le-a lăsat mână liberă să aleagă pe cine cred ei mai potrivit pentru acest post. Toţi sunt de acord că Penescu[70] nu mai poate rămâne, fiind antipatizat de majoritatea şefilor de organizaţie şi impopular chiar în propria lui organizaţie de la Argeş. „Popovici, care l-a susţinut până acum, zice Mihalache, este şi el de acord să fie înlocuit cu condiţia să accept eu această funcţiune". Mihalache şi Lupu au venit să mă întrebe dacă revin asupra hotărârii mele pentru a accepta acest post, înainte de a se gândi la altcineva. Le-am răspuns că decizia mea este irevocabilă şi că în afară de şefia organizaţiei mele de la Baia nu accept nici o altă funcţiune în partid. Mi-a făcut impresia că Mihalache a respirat uşurat, în timp ce Lupu părea întristat de hotărârea mea. Din discuţiile care au urmat am înţeles că între ei trei (Popovici, Lupu şi Mihalache) este un dezacord total asupra persoanei care să ocupe acest post. Mihalache susţine pe Zane[71], iar Lupu pe Fănel Mihăiescu[72]. Popovici îi respinge pe amândoi, declarând că între aceştia şi Penescu tot mai bun e acesta, el fiind convins că numai eu corespund din toate punctele de vedere acestui post.

Eu le-am spus părerea mea cu totul sinceră, întrucât personal n-am nici un interes decât numai al partidului. Având în vedere lupta grea pe care partidul nostru trebuie s-o ducă cu F.N.D.-ul, eu socot că nici unul dintre aceştia nu e potrivit pentru postul de secretar general al partidului. Penescu e antipatizat pentru că e un prost înfumurat şi pe deasupra e afacerist. Zane şi Mihăiescu, pe lângă lipsa unor calităţi indispensabile pentru un atare post, mai reprezintă şi o dificultate în plus pentru partid, aceea că sunt compromişi cu trecutul lor politic din ultimii ani, de colaboratori ai regimului lui Antonescu. Mihăiescu

a fost epurat de la Agir pe chestiunea colaborării sale cu regimul lui Antonescu. Zane se dă peste cap în ultimul timp să se pună bine cu F.N.D.-ul pentru a i se ierta colaborarea lui cu regimul lui Antonescu, de la care a primit numirea în consiliul de administrație la Uzinele Comunale din Iași și acela de membru în Consiliul Creditului Urban, tot din Iași, care a lichidat sălbatic toate proprietățile evreiești din Iași, așa cum cerea politica de atunci a lui Antonescu. „Nu cred că partidul e bine să ridice în posturile de seamă, tocmai acum, în toiul luptelor cu fenediștii și cu Sovietele, oameni vulnerabili, care pot fi obiectul unor nesfârșite campanii de presă, am continuat eu, când el dispune de atâția fruntași capabili să îndeplinească mult mai bine astfel de funcțiuni. Partidul trebuie să-și asigure maximum de libertate de mișcare, ca să poată fi în permanentă ofensivă și să nu se încurce în situații defensive, apărând oameni vulnerabili. Dacă fenediștii au fost în stare să mă atace pe mine, bolșevicul partidului și sprijinitorul comuniștilor, sub pretext că am făcut parte din consiliile „Filmului Românesc" și „Garajele Mihăiescu", societăți particulare, care n-au avut nimic de împărțit cu statul, e ușor de înțeles cu câtă ușurință vor dezlănțui campanii de presă în contra lui Zane și Mihăiescu. Eu n-aș vrea să mă văd în pielea lor și nici a viitorului președinte al partidului, dacă d-l Maniu ține neapărat să se retragă. Eu mi-am spus părerea pe care voi susține-o și la congresul partidului. D-voastră sunteți însă liberi să procedați cum credeți mai bine".

Lupu, fericit de argumentarea mea, a recunoscut că în adevăr eu am dreptate și că oameni ca Zane și Mihăiescu, în propriul lor interes, ar fi mai bine să stea un timp mai la o parte și să-și vadă de necazurile lor. „În adevăr, zice el, partidul trebuie să fie liber pe mișcările lui și să nu se încurce în campanii defensive cu oameni ca fenediștii, de totală rea credință". Mihalache este și el de acord că, „în principiu", Lupu și cu mine avem „perfectă dreptate"; „dar atunci pe cine punem în locul lui Penescu, care, în nici un caz, nu mai poate rămâne", se întreabă Mihalache. Lupu dă din umeri, căci nici el nu vede pe cineva potrivit. „Eu, în locul d-voastră, n-aș sta un moment pe gânduri și aș numi ca secretar general pe Anton Crihan[73]; mai întâi e basarabean, lucru care i-ar da numirii sale un caracter politic foarte potrivit pentru împrejurările de azi; în al doilea rând, e fost subsecretar de stat la Agricultură, profesor universitar, fost deputat în Sfatul Țării, iar pe timpul regimurilor de dictatură el a fost membru

credincios al partidului şi singurul fruntaş basarabean care n-a crezut un moment în victoria lui Hitler şi Mussolini[74]. Desigur, e cam moale şi lipsit de energie, însă el poate fi dublat cu câţiva adjuncţi, mai tineri şi mai energici, care-l pot ajuta foarte bine în funcţia sa de secretar general".

Lupu a sărit în sus de bucurie, recunoscând că în adevăr Crihan „este persoana ideală pentru acest post", felicitându-mă pentru inspiraţia mea. Mihalache e de acord şi el. „Mă mir, zice el, cum de nu ne-a venit şi nouă în gând acest nume, de n-ar fi decât să facem în ciuda ruşilor care, sunt sigur, vor turba când vor afla că secretarul general al celui mai mare partid din România este un basarabean. Bravo, d-le Hudiţă, te felicit din toată inima pentru această inspiraţie".

Am trecut la a doua chestiune, cooptarea mea şi a lui Ghiţă Pop în delegaţia permanentă. Le-am răspuns că nu pot accepta să fiu cooptat pentru două motive. Primo, nu accept nici o demnitate în ierarhia de partid, în afară de aceea de şef al organizaţiei din judeţul meu; secundo, dacă ar fi cazul să mai fac politică militantă în partid, în nici un caz n-aş primi să fac parte dintr-un for inferior celui în care am militat patru ani şi mai bine, sub dictatura legionară şi a lui Antonescu. Făcând parte atâţia ani din biroul partidului şi faţă de rolul care l-am jucat în apărarea intereselor partidului, cum aş mai putea face parte dintr-un for inferior, în timp ce din birou fac parte persoane care fie că au stat de-o parte în timpul regimurilor de dictatură, făcându-şi treburile, fie că au colaborat, unii dintre ei, cu acestea. Pe lângă aceste consideraţii strict personale, n-aş putea accepta să fiu cooptat numai eu şi Ghiţă Pop, fără Leucuţia şi Solomon, întrucât toţi patru am fost colaboratorii intimi ai preşedintelui partidului pe timpul dictaturii lui Antonescu. În continuare, le-am arătat că ei au păreri foarte greşite despre Leucuţia şi Solomon. Mai întâi, patru ani şi ceva şi-au riscat viaţa alături de Maniu, ca şi mine şi Ghiţă Pop. Leucuţia este un om foarte inteligent, modest şi foarte corect. Spre surprinderea chiar a mea, el a condus Ministerul Economiei foarte bine, în condiţiile grele de astăzi, iar ca preşedinte al delegaţiei economice a guvernului, a dovedit o rară competenţă şi o remarcabilă abilitate. „Dacă viitorul preşedinte al partidului ar fi o persoană din Vechiul Regat, în locul lui Maniu, atunci Leucuţia ar fi cel mai potrivit pentru postul de secretar general, ca ardelean, în

cazul că n-ar accepta Crihan", am spus eu. Cât despre Solomon, şi eu am avut unele rezerve, însă faţă de lămuririle care mi le-a dat Maniu şi Leucuţia, am înţeles că acesta a avut din partea preşedintelui o misiune foarte delicată pe timpul dictaturii lui Antonescu, aceea de a întreţine relaţii secrete cu Cristescu, şeful Siguranţei, pe care l-a dus aşadar bine de nas, încât noi am putut conspira în linişte cu Palatul, cu Sănătescu, cu Negel[75] şi cu toţi acei care au colaborat cu noi în secret pentru pregătirea lui 23 august, fără ca Cristescu să bănuiască ceva şi să ne facă mizerii. „Cum deci aş putea eu accepta să fiu cooptat în delegaţia permanentă fără toţi aceştia?", am spus eu.

Lupu şi Mihalache au rămas cu totul surprinşi de pledoaria mea pentru Leucuţia şi Solomon, cu atât mai mult că ei împărtăşeau la adresa lor părerile proaste pe care le aveau despre ei Mihai Popovici, care-i critica peste tot, reproşând chiar lui Maniu că a putut delega în guvernele Sănătescu şi Rădescu astfel de oameni. Chiar mie Popovici mi-a spus de mai multe ori că „tot Ardealul a surâs când a văzut că oameni ca Leucuţia, Solomon şi Ghilezan[76] sunt miniştri". Lupu are vechi resentimente faţă de Solomon şi de aceea nu poate fi obiectiv. Mihalache are păreri proaste de ani de zile despre toţi colaboratorii ardeleni ai lui Maniu. Este adevărat că şi aceştia, în frunte cu Ghiţă Pop, Ilie Lazăr[77] şi Aurel Dobrescu[78], n-au idei prea bune despre el şi-l consideră necorespunzător pentru şefia partidului, preferând, la rigoare, pe Lupu. Ne-am despărţit cam rece. Mihalache şi Lupu au plecat pe la 7 jumătate direct la Mihai Popovici.

Am stat până la 12 noaptea scriind la *Jurnal*, citind presa pe care n-o mai dovedesc s-o termin şi ascultând Radio Londra şi Paris.

Observ din ziare că dr-ul Danielopol[79] a predat personal ministerul Sănătăţii noului titular, dr-ul Bagdasar. Omul acesta acum îmi dau seama că e cam lichea. A acceptat să intre în ARLUS, unde militează, ţinând conferinţe; a aderat şi la grupul profesorilor zişi „democraţi", când ştie foarte bine că această grupare e un camuflaj comunist. Liberalii îl consideră drept un om neserios şi nestatornic, deşi ca profesor şi om de ştiinţă se bucură de o frumoasă reputaţie. La un dejun la el, când eram ministru, soţia lui mi-a cerut să-i cumpăr moşia ei din judeţul Ilfov în contul ministerului. Soţul ei, ca un inconştient, a insistat şi el fără să se gândească un moment cât era de absurdă propunerea lor. „D-ta, i-am răspuns eu, dacă ai fi ministru la Agricultură şi nu la Sănătate, spune-mi mie, ai putea face o astfel de

cumpărare când ministerul este angajat public să facă reforma agrară?". De-abia când i-am pus această întrebare şi-a dat şi el seama de absurditatea propunerii sale.

În „Scânteia" de ieri, un oarecare David se ocupă iar de mine, încercând să facă o comparaţie între mine şi Zăroni, „doi oameni, două lumi". Primul, un mare democrat, în pas cu vremea, eu, un reacţionar manist, duşman al ţărănimii şi ocrotitor al moşierilor. După ce arată cât a fost de gravă „robirea sălbatică şi ruşinoasă a plugărimii de către moşieri", scribul David N. continuă: „Hudiţă a fost belciugul cel din urmă al acestui lanţ blestemat pentru îngenuncherea ţăranilor...; ţărănimea a scăpat de asuprire şi a ridicat privirea spre soare; stafiile moşiereşti se risipesc; Hudiţă, cel din urmă strigoi asupritor al plugărimii, a plecat; ţăranul Zăroni înstăpâneşte ţărănimea pe ogoare şi la Ministerul Plugărimii". Dacă aş fi acceptat propunerea lui Vîşinski de a rupe partidul şi de a forma eu guvernul în locul lui Groza, desigur n-aş mai fi fost azi pentru comunişti „strigoiul moşierimii". Aşa scriu istoria slugile ruşilor. Aflu din ziarul „Scânteia" că fostul meu coleg de liceu Mircea Bârsan, profesor de vioară la Conservator, s-a înscris în Uniunea Patrioţilor. Secătură şi mediocru era în liceu spre disperarea tatălui său, profesor de germană şi director al Liceului Naţional din Iaşi; tot secătură a rămas şi azi, prost şi îngâmfat. Vorba bătrânului Philippide[80]: „prostului nu-i şade bine dacă nu-i şi fudul".

Aşa cum era de aşteptat, ziarele fenediste, din recunoştinţă şi slugărnicie faţă de ruşi, publică zilnic, pe pagini întregi, articole elogioase asupra lui Stalin[81], Molotov[82], Vîşinski şi a raiului bolşevic. În inconştienţa lor, indivizii aceştia nu-şi dau seama cât se demască ei singuri, ca slugi ale ocupaţiei ruseşti.

În acelaşi număr din „Scânteia", alt deştept, Pavel Chirtoacă, constată cu mare bucurie că „în fine reforma agrară va fi legiferată după ce Hudiţă şi Rădescu au împiedicat-o prin tot felul de manevre". Eu, care am depus proiectul de reformă agrară încă cu o lună în urmă în faţa Comisiei agrare, din care fenediştii, cu Zăroni în cap, s-au retras din ea şi nici n-au acceptat să-l transformăm în lege când l-am depus şi în faţa Consiliului de Miniştri în aceeaşi zi. Pe cine cred oamenii aceştia că pot prosti şi minţi, când toată lumea, inclusiv presa fenedistă, cunoaşte aceste lucruri. Atâta neruşinare şi impostură nu s-au mai pomenit în viaţa noastră politică până azi!

„Scânteia" din 7 martie are o pagină întreagă plină de elogii, până şi o poezie la adresa Anei Pauker[83] şi a eroinelor ruseşti: Nina Dimitrievna şi Liuba Chişinesvskaia[84], publicându-le şi fotografiile. Ocupaţia rusească devine tot mai evidentă şi aceasta din primele zile ale guvernului Groza.

Pe plan extern, operaţiile militare merg încet. Aliaţii avansează încet şi cu mare prudenţă. Ruşii bat pasul pe loc în Pomerania şi în regiunea la vest de Oder, lucru care-i determină pe mulţi dintre prietenii mei să creadă că nu este exclus cu totul o înţelegere a anglo-americanilor cu Germania, aceasta acceptând să înlăture regimul hitlerist. În ce priveşte pe militari, ei sunt aproape cu toţii convinşi că o răfuială între anglo-americani şi ruşi este sigură în apropierea Berlinului. Ionescu Tudor[85] îmi spunea acum câteva zile că naşul lui, generalul Ştefleа[86], este convins, „ca de un adevăr matematic" de această răfuială, întrucât „este exclus ca anglo-americanii să lase Germania la discreţia ruşilor pentru a o bolşeviza". Toţi militarii din partidul nostru, cu Sichitiu[87] şi Rujinschi[88] în frunte, sunt de aceeaşi părere. Mihalache spunea azi că „s-a făcut o imensă greşeală de a se fi acceptat guvernul Groza şi de a nu se fi aşteptat această răfuială inevitabilă". Lupu şi cu mine i-am arătat absurditatea acestei speranţe, repetându-i vechiul nostru argument că democraţiile anglo-americane nu vor comite niciodată astfel de felonie faţă de aliaţii lor, ruşii. În Pacific, aviaţia americană bombardează mereu oraşele şi centrele industriale japoneze.

Vineri, 9 martie 1945

La opt dimineaţă îmi telefonează Leucuţia că Maniu mă roagă să trec pe la el peste o oră. Îl găsesc în sufrageria lui Mănuilă[89], stând de vorbă cu Leucuţia şi Ghiţă Pop. Le povestea discuţia de ieri seară cu Popovici, Lupu şi Mihalache privitoare la înlocuirea lui Penescu şi la cooptarea mea şi a lui Ghiţă Pop în delegaţia permanentă. Eu i-am informat despre vizita de ieri seară la mine a lui Lupu şi Mihalache, în legătură cu aceste chestiuni şi răspunsul meu la propunerile lor. Maniu nu se fereşte de Ghiţă Pop şi Leucuţia, care de altfel sunt şi ei de acord cu el, să-mi spună că eu aş fi cel mai indicat să ocup rolul de secretar general şi că propunerea mea cu Crihan ar fi foarte bună în alte împrejurări. „În conjunctura de azi, zice Maniu, partidul nostru trebuie să evite orice conflict deschis cu Sovietele pentru a nu pune

pe anglo-americani în situația de a nu ne putea ajuta; după cum nu putem pune pe Mihalache la șefia partidului, în conjunctura de azi, tot așa nu putem numi secretar general un basarabean". În continuare „cum Zane și Mihăiescu, zice Maniu, nu corespund acestei funcțiuni, ne-am decis să-l lăsăm mai departe pe Penescu până când vom putea întruni Comitetul Central pentru alegerea tuturor forurilor de partid, lucru pe care trebuie să-l facem cel mai târziu până la Paști". În ce privește cooptarea mea și a lui Ghiță Pop în delegația permanentă, Maniu mă felicită pentru răspunsul meu, întrucât și el este de acord că trebuie să fim cooptați toți patru. Pentru aceasta el e de părere ca acest lucru să fie amânat până la întrunirea Comitetului Central, care va alege toate forurile prevăzute de Statutul partidului.

După lămurirea acestor chestiuni, Maniu m-a rugat să alcătuiesc împreună cu Ghiță Pop un memoriu pentru Aliați în legătură cu aducerea la putere a guvernului Groza, deoarece cel alcătuit de Penescu nu-l găsește bun, cu toate că el i-a dat indicații generale cum trebuie conceput acest memoriu, „Penescu, zice Maniu, mi-a prezentat un text imposibil, întrucât el se referă la toate mizeriile pe care ni le fac Sovietele de la semnarea Armistițiului, în loc să insiste asupra amestecului nepermis al Sovietelor și a lui Vîșinski personal în aducerea la putere a guvernului Groza. Acest memoriu trebuie alcătuit astfel încât el trebuie predat nu numai anglo-americanilor, ci și Sovietelor, pentru a le arăta că s-a călcat în picioare Convenția de armistițiu, cât și comunicatul Conferinței din Crimeea".

Maniu a plecat cu Leucuția la Știrbei, la Buftea. Eu și Ghiță Pop am rămas să redactăm acest memoriu. El a fost gata într-o oră jumătate. La 12 eu am plecat acasă, iar Ghiță Pop a rămas să-l bată la mașină și să-l predea lui Maniu la ora 5 după masă. La despărțire, Ghiță Pop îmi spune că s-a înțeles cu Leucuția și Solomon să ne vedem cu ceilalți prieteni ai noștri la Aurel Dobrescu mâine la dejun, pentru a discuta o serie de probleme în legătură cu reorganizarea partidului.

După masă stau în casă și lucrez pentru curs, scriu la *Jurnal*, citesc presa și ascult seara Radio Londra.

Ziarele fenediste sunt pline de declarațiile membrilor guvernului, făcute cu ocazia instalării lor. La Arte, Ralea se angajează să modifice legea „care nu mai corespunde cerințelor de azi". Are ca secretar general pe fostul țucalagiu al lui Lupu, Octav Livezeanu[90],

secătură şi trepăduş politic, ca şi şeful lui. La Lucrările Publice, Gheorghiu-Dej, ca ministru titular, are ca subsecretar de stat pe beţivul de Maurer[91] care, cu ocazia instalării, a vorbit ca şi cum el ar fi titular şi Gheorghiu-Dej subsecretarul de stat. Bodnăraş[92] e secretar general la Preşedinţia Consiliului, unde are rolul să-l supravegheze şi dirijeze pe Groza. Oamenii lui Tătărescu sunt dublaţi în ministerele lor de reprezentanţii Partidului Comunist, adevăratul stăpân al guvernului, iar el, la rândul lui, slugă credincioasă a Ambasadei sovietice. De altfel, ruşii nici nu se mai jenează să apară adevăraţii stăpâni. Vîşinski şi agenţii lui participă peste tot la întrunirile fenediste, de orice categorie, luând cuvântul, dând instrucţiuni şi ameninţând partidele istorice cu sancţiuni „dacă nu se astâmpără". Oamenii au ajuns după atâţia ani de revoluţie la o adevărată deformaţie spirituală, considerând că pot obţine orice cu ajutorul forţei, şi nu înţeleg că folosind astfel de procedee faţă de poporul nostru, popor inteligent, ei fac tot ce pot pentru a şi-l face duşman. Din punctul de vedere al luptei noastre pentru apărarea independenţei ţării, procedeele ruşilor ne fac un mare serviciu, întrucât ne uşurează capacitatea întregii naţiuni în jurul luptei noastre.

Pe fronturile de luptă, nimic nou.

Sâmbătă, 10 martie 1945

Telefonez lui Berry[93] şi lui Stevenson[94] că vreau să-i văd pentru a le da câteva informaţii politice. Stabilim ora 11, duminică 11 martie.

La 9 vine Lupu, cu care am o lungă discuţie, destul de supărătoare. Îmi spune că seara aceasta va vedea pe Vîşinski, la recepţia pe care i-o face ARLUS-ul pentru rolul jucat de el în aducerea la putere a guvernului Groza. Românii sărbătoresc pe acela care i-a călcat în picioare independenţa ţării; printre ei Parhon, Sadoveanu, Stoilov, Gusti[95], Oeriu etc., etc. Poporul nu va uita niciodată pe aceşti trădători şi ajutoarele lor! L-am întrebat pe Lupu pentru ce se duce el printre aceşti ticăloşi şi tocmai la sărbătorirea omului care reprezintă ocupaţia rusească? Mi-a răspuns că acel care l-a invitat i-a spus că Vîşinski doreşte personal să-l vadă şi să discute cu el situaţia politică. I-am răspuns că o astfel de discuţie este mai bine să aibă loc la Ambasada sovietică şi nu la o recepţie, în faţa a sute de persoane, pentru a putea duce la vreun rezultat. „Nu este de

demnitatea d-voastră, am continuat eu, să participaţi la o recepţie alături de toate slugile Moscovei". Lupu a rămas neclintit în hotărârea lui de a se duce, spunându-mi că în politică trebuie făcute concesii şi că „rezultatele efective contează şi nu aparenţele". Am subliniat însă faptul că această participare îi va crea neplăceri serioase în partid, tocmai acum când el este pe punctul de a declanşa lupta pentru apărarea independenţei ţării.

Dar lucrul cel mai supărător în discuţia cu Lupu a fost altul, la care nu mă aşteptam de loc şi care m-a întristat mult pentru el, dovedind încă o dată că ramolismentul lui face mari progrese. „Persoana care mi-a comunicat dorinţa lui Vîşinski de a mă vedea, începe Lupu, mi-a mai comunicat un lucru, absolut secret, că soarta guvernului Groza stă în mâinile mele dacă reuşesc să devin şef al partidului şi Maniu se retrage din viaţa politică. Înainte de a întreprinde orice în această direcţie, continuă Lupu, am venit la tine să te întreb cum vezi această chestiune şi dacă tu eşti dispus să mă ajuţi". Am rămas tablou! N-am ştiut singur ce să-i răspund pentru un moment. Văzând că tac, mi-a uşurat el situaţia, întrebându-mă dacă Maniu este hotărât să se retragă de la şefie. I-am răspuns că Maniu e realmente bolnav, că arată extrem de obosit şi că are mare nevoie de odihnă. Dacă rămâne la preşedinţie, acest lucru se datorează numai patriotismului său şi presiunii prietenilor săi de a nu se retrage în aceste împrejurări atât de grele pentru ţară. Lupu recunoaşte că în adevăr prezenţa lui la şefia partidului „a fost necesară până acum", el fiind singurul care-i putea salva unitatea şi a-l face atât de popular în ţară. În prezent însă, Lupu crede că Maniu, din cauza ostilităţii categorice a Sovietelor faţă de el, ar trebui să se retragă de la şefie pentru a i-o lăsa lui, „singurul care poate reconcilia partidul cu Moscova".

I-am arătat lui Lupu că se înşeală profund, întrucât Sovietele nu urmăresc o înţelegere cu partidul nostru, ci destrămarea lui, pentru simplul motiv că el stă în calea bolşevizării ţării şi Fenedeul nu poate face alegeri generale cât timp naţional ţărăniştii rămân încă în picioare. „Maniu raliază în momentul de faţă, am continuat eu, imensa majoritate a ţării. În afară de partidul nostru, care e tot unit în spatele lui, cu noi mai votează azi toate partidele de dreapta care se tem de bolşevism, foştii cuzişti, vaidişti, legionari şi chiar foarte mulţi liberali, nemulţumiţi de slăbiciunea lui Dinu Brătianu. Ruşii

cunosc foarte bine acest lucru şi cum anglo-americanii îi presează, conform înţelegerii de la Yalta, să facă alegeri libere cât mai repede posibil în ţările eliberate de sub nemţi, ei ard de nerăbdare să distrugă partidul nostru ca să-şi poată atinge scopul". I-am arătat în continuare, pentru a-i deschide definitiv ochii, cu rugămintea de a păstra numai pentru el informaţia mea, că Vîşinski a încercat de mai multe ori să mă câştige de partea lui, promiţându-mi preşedinţia guvernului cu condiţia de a rupe partidul şi spunându-mi că Lupu este prea bătrân şi nu poate fi utilizat decât cel mult ca vicepreşedinte şi, bineînţeles, şi fără să ocupe un portofoliu în guvern.

Cum Lupu se uita mirat la mine şi nu-i venea să creadă destăinuirile mele, m-am văzut silit să-i completez informaţia că Vîşinski a trimis la mine pe fruntaşii comunişti Dej, Bodnăraş, Constantinescu-Iaşi, Agiu, Teohari Georgescu ca să se înţeleagă definitiv asupra modului cum se va forma guvernul prezidat de mine. L-am lămurit apoi pe Lupu despre masa care a avut loc la mine acasă în ziua de 2 martie şi despre tot ce-am discutat cu ei, inclusiv condiţiile mele. Lupu a pus capul în jos, exclamând: „N-am crezut niciodată că Vîşinski este aşa porc, iar comuniştii noştri aşa ticăloşi". Lupu mi-a reproşat că nu l-am ţinut în curent cu toate aceste lucruri, căci „altfel ar fi discutat el cu Vîşinski şi cu comuniştii dacă ar fi fost în curent". I-am răspuns că din moment ce eu eram ferm decis să nu fac jocul Moscovei, de acord cu Maniu, am hotărât să nu informez pe ceilalţi membri din biroul partidului pentru a evita indiscreţiuni supărătoate pentru noi toţi.

I-am explicat apoi lui Lupu că dacă informaţia lui despre hotărârea lui Vîşinski de a sta cu el de vorbă este exactă, atunci este absolut sigur, după părerea mea, că această schimbare de atitudine se datoreşte presiunilor puternice pe care anglo-americanii le fac în prezent la Moscova pentru a-i sili pe ruşi să pună capăt cât mai repede amestecului lor în treburile noastre interne. Fiind astfel presaţi, ruşii sunt obligaţi să procedeze la alegeri generale, singurul mijloc prin care pot ieşi basma curată din aventura în care s-au vârât. Pentru aceasta, ei au nevoie urgentă de un fruntaş de seamă ţărănist care să le facă jocul, spărgând unitatea partidului. „Nu m-aş mira să-i văd pe ruşi adresându-se chiar lui Mihalache, dacă acesta ar fi dispus să ia atitudine contra lui Maniu, am spus eu. Aşa cum au închis ochii asupra trecutului aventurierului Tătărescu, din moment ce-l pot

utiliza ca instrument, de ce n-ar face-o şi cu Mihalache, care e de altă factură decât acest ticălos".

Lupu îmi spune că el „ştie precis" că Ralea, Ghelmegeanu şi alţii fac eforturi mari în acest sens pe lângă Mihalache, însă că acesta nici nu vrea să audă. „Problema rămâne însă deschisă, i-am răspuns eu; eu în locul d-voastră nu m-aş duce la recepţia de azi şi aş pretinde să-l văd pe Vîşinski la ambasada sa pentru a discuta pe larg şi în linişte problema raporturilor noastre cu Sovietele. În felul acesta, am continuat eu, lăsându-l să vorbească, aţi avea ocazia să vedeţi care este jocul Moscovei faţă de ţara noastră". Lupu mi-a promis că aşa va face. I-am recomandat să n-aibă încredere în secătura de Adam[96], care este în slujba lui Bodnăraş pentru a-l trage de limbă şi a-l informa despre situaţia din partidul nostru. „Eu ştiu foarte bine ce rol au toţi indivizii care mă frecventează, inclusiv Adam, mi-a răspuns Lupu, să nu crezi că sunt chiar atât de naiv. Dacă-i primesc şi vorbesc cu ei, de unde ştii că n-am şi eu planul meu de a transmite stăpânilor lor numai ceea ce-mi convine". „În cazul acesta, totul este în regulă, cu condiţia să nu fiţi păcălit", i-am răspuns eu. Lupu a plecat de la mine pe la 11, după două ore de discuţie.

Până la ora unu jumătate, când am plecat la Aurel Dobrescu, am trecut în *Jurnal* discuţia cu Lupu.

La ora două, când am ajuns la el, am găsit la aperitiv pe toţi prietenii noştri intimi, convocaţi de Dobrescu, în înţelegere cu Leucuţia şi Ghiţă Pop. În afară de ei, au mai fost prezenţi: Ilie Lazăr, T. Roxin[97], generalul Negrei[98], Emil Ghilezan, Anton Crihan, Cezar Simionescu[99], dr-ul Solomon, doctorul Stănculescu[100] şi Sachi Boilă[101]. La cererea lui Dobrescu, în calitate de gazdă, Negrei ne face o scurtă dare de seamă referitoare la situaţia militară de pe fronturile principale de luptă. În afară de Pacific, unde americanii se află peste tot în ofensivă şi bombardează mereu centrele industriale japoneze, în Europa Negrei constată o oarecare stagnare pe care el o atribuie în parte oboselii trupelor aliate, în parte prudenţei anglo-americanilor, care, de când cu ofensiva germană din Ardeni, au devenit şi mai prudenţi, mai ales că nemţii, în loc să reziste cu înverşunare ruşilor, nu le opun aproape nici o rezistenţă în speranţa că, apropiindu-se de Berlin, ei s-ar încăiera cu anglo-americanii. În schimb, armata germană opune o rezistenţă îndârjită anglo-americanilor, disputându-le metru cu metru pătrat. „Această situaţie, zice Negrei, face pe mulţi

militari şi chiar oameni politici să creadă că s-ar putea ajunge până la urmă la o înţelegere anglo-americană cu germanii, fără Hitler, bineînţeles. Eu nu cred posibil aşa ceva şi cred că viitorul îmi va da şi de data aceasta dreptate". Din discuţia care a urmat asupra expunerii lui Negrei am constatat că în afară de Negrei, de mine, Crihan, Leucuţia şi Ghilezan, care suntem de această părere, toţi ceilalţi, cu Ghiţă Pop în frunte, nu exclud această înţelegere de ultimă oră, unde poate o şi doresc foarte mult.

S-a trecut la situaţia internă. Aurel Dobrescu a vorbit primul. După el, amestecul „grosolan" al Sovietelor în treburile noastre interne a creat o situaţie nouă, căreia partidul nostru, aşa cum se prezintă el astăzi, „cu un preşedinte bolnav şi obosit peste măsură, nu-i mai poate face faţă". „Nimeni nu-mi poate contesta dragostea, admiraţia şi devotamentul cu care l-am sprijinit până astăzi pe acest Sfânt al Neamului; din dragoste şi milă, dacă vreţi, eu sunt de părere să nu-l mai chinuim şi să-l lăsăm să se odihnească cel puţin un an, doi, revenind la şefia partidului de îndată ce-şi va restabili sănătatea. Acesta-i motivul pentru care v-am rugat să veniţi voi, care sunteţi cei mai apropiaţi şi devotaţi prieteni ai săi, ca să vedem împreună cum putem soluţiona această grea şi urgentă problemă". Dobrescu a întrebat pe Boilă, ca nepot, şi pe Leucuţia, ca prietenul cel mai apropiat, ce cred ei în această chestiune şi dacă socot că Maniu se mai poate ocupa de conducerea partidului.

A răspuns Sachi Boilă, care a susţinut că Maniu doreşte de mult să se retragă de la preşedinţia partidului, sănătatea lui şubredă nemaipermiţându-i să menţină această demnitate şi că în adevăr acei care îi sunt adevăraţi prieteni ar trebui să-l ajute să se poată odihni şi repara sănătatea „după atâţia ani de zbucium în serviciul naţiunii". El conchide că dacă unchiul său a rămas până azi la şefia partidului, acesta se datoreşte numai faptului că toţi fruntaşii partidului au stăruit din răsputeri să nu se retragă până nu se va găsi un succesor demn să-i urmeze. „Tare mă tem, a terminat el, că problema succesiunii nici azi nu poate fi soluţionată satisfăcător".

Leucuţia a declarat că el nu numai că subscrie la tot ce a spus Sachi Boilă, dar adaugă în plus informaţia că şeful este atât de hotărât să se retragă de la preşedinţie încât nu mai poate aştepta găsirea unui succesor acceptabil. „După atâţia ani de jertfe în slujba neamului, zice el, are şi dânsul dreptul la puţină odihnă".

346. Georges Bonnet (1889-1972), om politic francez, radical socialist, deputat, de mai multe ori ministru în perioada interbelică, preşedinte al Partidului Radical Ţărănesc (din 1932).
347. Camille Chautemps (1885-1963), om politic francez, de patru ori prim-ministru în perioada interbelică.
348. Albert Lebrun (1871-1950), preşedinte al Senatului Franţei, apoi preşedinte al Republicii Franceze (1932-1940).
349. Ioan I. (Jean) Berindei (1897-1981), arhitect, frate mai mare al lui Alexandru Berindei, deci unchi al lui Dan Berindei.
350. Dumitru (Dumi) Berindei (1902-1985), inginer, frate mai mic al lui Alexandru Berindei, deci unchi al lui Dan Berindei.
351. Sarmiza Berindei (1908-1992), născută Cocorăscu, soţia lui Dumitru Berindei, mătuşă a lui Dan Berindei.
352. Marie-Louise (1898-1959), născută Mouiller, soţia lui Ioan I. (Jean) Berindei, mătuşă a lui Dan Berindei şi Mircea Berindei (1927-1988), fiul lui Ioan I. (Jean) Berindei, văr al lui Dan Berindei.
353. Clement Attlee (1883-1967), om politic britanic, laburist, prim-ministru al Marei Britanii (1945-1951).
354. Ernest Bevin (1881-1951), ministru de Externe al Marei Britanii.
355. Andrei Lupu, fiul profesorului Lupu.
356. Mao Tze Dun (Mao Zedong) (1893-1976), lider al Partidului Comunist Chinez, înfrângând pe generalul Cian Kai. A creat Republica Populară Chineză al cărei preşedinte a devenit.

INDICE

A

Aburel, Eugen Bogdan, profesor medic, 158, 159, 160, 162, 405.
Academia de Comerţ, vezi Academai de Studii Comerciale.
Academia Română, 216, 245, 264, 291, 292, 335, 362, 391, 392, 393, 394, 395, 397, 398, 399, 400, 401, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 413.
Academia de Studii Comerciale din Bucureşti, 146, 392, 399, 406.
Academia de Ştiinţe din Moscova, 279, 322.
Adam, ziarist, 58, 94, 131, 398.
Adunarea Naţională a Franţei, 221, 386, 409.
Africa de Nord, 253, 411.
AGIR, 49.
Agiu, Constantin, 39, 47, 57, 89, 119, 120, 181, 182, 198, 203, 273, 298, 315, 393.
Aiud, închisoare, 397, 408.
Albert, François, căpitan francez, 28, 318, 330, 331.
Albulescu, funcţionar la Ministerul Cooperaţiei, 113, 124.
Aldea, Aurel, general, 30, 340, 412.
Alexandra, maica, vezi Ileana de Habsburg.
Alexandrescu, Anton, 5, 11, 30, 39, 113, 124, 134, 140, 148, 328, 378, 393.
Alexandria, oraş, 368.
Alexandrini, Alexandru, 149, 405.
Alexandru, alee în Bucureşti, 289.
Algeria, 83.
Alimăniţeanu, Dumitru, 149, 405, 409.
„Ambasador", hotel în Bucureşti, 230.
America, 198.
America Centrală, 107.
America Latină, 175.
America de Sud, 107, 181, 204.
Amza, Jenică, 230.
Ananescu, pictoriţă, 235.
Andrei, Petre, 45, 395.
ANEF, 301.
Angelescu, Constantin, 142, 237, 320, 404.
Anglia vezi Marea Britanie.

Antonescu, Ion, 24, 39, 41, 43, 48, 49, 50, 51, 62, 84, 86, 104, 129, 159, 166, 191, 195, 206, 210, 227, 231, 234, 237, 247, 276, 281, 283, 284, 287, 294, 295, 303, 315, 353, 355, 362, 363, 376, 383, 392, 409.
Antonescu, Mihai (Ică), 39, 392.
Antonescu, Victor, 287, 411.
Apărarea Patriotică, 263.
Apşa de Jos, 319.
Apşa de Sus, 319.
Arad, oraş, 247, 376.
Arciszewski, Tomas, 243, 409.
Ardeal vezi Transilvania.
Ardeni, munţi, 58.
Argeş, judeţ, 48, 352, 382, 395.
Argetoianu, Constantin, 363, 413.
ARLUS, 7, 11, 12, 41, 42, 51, 55, 83, 228, 229, 231, 234, 235, 237, 238, 240, 246, 273, 274, 279, 321, 322, 325, 383.
Armata 1-a americană, 171, 174.
Armata a 5- americană, 180.
Armata a 7-a americană, 100.
Armata a 9-a americană, 151, 171.
Armata a 8-a engleză, 180.
Armata I-a română, 408.
Armata Roşie, 16, 39, 43, 215, 221, 237, 240, 266, 289.
Armata a 5-a sovietică, 174.
Armistiţiu vezi Convenţia de Armistiţiu.
„Aro", sală de cinematograf în Bucureşti, 319, 372.
Arsura, 26, 32, 103, 154, 301, 377.
Asia, 388.
Asociaţia Prietenii Statelor Unite ale Americii, 247.
Aşezământul Regina Elena, 117.
Atanasiu, fraţii, 195.
Atelierele CFR din Paşcani, 142, 160.
Ateneul Român, 178, 254, 320.
Atlantic, vezi Oceanul Atlantic.
Attlee, Clement, 370, 381, 414.
Auschnit, Max, 24, 276, 278, 411.
Australia, 279, 286.
Austria, 104, 107, 114, 178, 179, 182, 183, 189, 223, 257, 273, 278, 331.
Austria Mare, 402.

B

Bacău, regiune silvică, 255.
Bacinschi, Ilie, 205, 206, 262, 408.
Bagdasar, Dumitru, 25, 42, 51, 194, 214, 264, 265, 319, 394.
Bagdasar, Nicolae, 25, 194, 195, 214, 264, 265, 266, 267, 406.
Baia, judeţ, 6, 9, 48, 90, 141, 142, 160, 306, 307, 315, 329, 381.
Baia de Fier, 365.
Balcani, 16, 18, 46, 66, 67, 70, 106, 107, 138, 145, 147, 161, 172, 277, 278, 281, 282, 295, 343, 358, 371, 380, 386.
Balcic, 235, 358, 359.
Balmuş, Constantin, 315.
Balş, Adina (Coco), 197, 407.
Balş, Alexandru, 407.
Balzac, Honoré de, 79.
Banat, 147, 212, 214, 353.
Banca Ardeleană, 8, 284, 290.
Banca Naţională, 8, 95, 250, 285, 401, 411.
Banu Manta, stradă în Bucureşti, 264.
Bardan, Ştefan, general, 42, 394.
Basarabia, 17, 20, 27, 49, 50, 54, 88, 118, 125, 147, 159, 164, 180, 192, 202, 206, 225, 228, 231, 237, 261, 281, 286, 290, 296, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 329, 330, 335, 336, 341, 353, 363, 380, 400, 408, 412.
Bavaria, 168, 175, 181, 209, 227.
Băcescu, Elisabeta (Liza), 197, 290, 345, 366, 407.
Băcescu, Lotus, 290.
Băcescu, Mihai, 168, 169, 178, 197, 211, 255, 290, 345, 366, 406, 407.
Bădăcin, 11, 80, 85, 137, 241, 308, 340, 361.
Bădărău, Eugen, 195, 235, 362, 407.
Bălteanu, I., 341.
Bălţi, oraş, 125.
Băncilă, Octav, 308, 412.
Băneasa, 230, 327.
Băneasa, lac, 209.
Băneasa, hipodrom în Bucureşti, 120, 181, 203, 349.
Bănescu, Nicolae, 290, 291, 335, 336, 348, 412.
Bărbulescu, Ilie, 264.
Bârlădeanu, Alexandru, 121, 403.
Bârsan, Mircea, 52,
Bejan, Petre P., 102, 401.
Belea, I., 315.

Bensdorf, oraş, 174.
Berechet, Ştefan, 158, 159, 405.
Berindei, Alexandru, 144, 205, 269, 369, 370, 407, 411, 414.
Berindei, Dan, 38, 144, 196, 197, 205, 269, 298, 302, 326, 330, 346, 360, 365, 366, 368, 369, 370, 392, 407, 411, 414.
Berindei, Dumitru (Dumi), 369, 381, 414.
Berindei, Ioana, 38, 73, 95, 96, 144, 196, 197, 205, 269, 292, 298, 302, 326, 330, 346, 360, 365, 366, 368, 369, 371, 381, 392.
Berindei, Ion I. (Jean), 369, 414.
Berindei, Marie-Louise, 369, 414.
Berindei, Mircea I., 369, 414.
Berindei, Sarmiza, 369, 414.
Berlin, 16, 18, 24, 29, 58, 77, 100, 104, 107, 108, 111, 112, 116, 117, 122, 124, 130, 134, 138, 144, 146, 151, 152, 153, 158, 160, 162, 163, 168, 169, 172, 174, 175, 176, 177, 180, 183, 184, 185, 190, 194, 200, 209, 221, 227, 240, 242, 260, 266, 279, 284, 290, 323, 327, 336, 338, 341, 345, 347, 359, 373, 378, 411.
Berry, BurtonY., 16, 20, 28, 29, 31, 55, 64, 65, 66, 67, 69, 73, 77, 116, 122, 123, 124, 130, 137, 142, 149, 150, 151, 152, 153, 155, 174, 175, 176, 184, 240, 247, 249, 267, 268, 311, 314, 319, 320, 322, 323, 324, 341, 342, 350, 398.
Bethmann-Holweg, Theobald von, 289, 411.
Beuca, 205, 269, 302, 326, 346, 360, 365, 368, 369, 370, 371, 381, 382.
Bevin, Ernest, 370, 381, 414.
Bianu, Cornel, 21, 31, 293, 342, 343, 344, 350, 351, 412.
Bibescu, Marta, 25, 26, 280, 281, 286, 287, 288, 292, 293, 294, 411.
Biblia, 83, 110.
Bihor, judeţ, 241.
Biju, Leon Alexandru, pictor, 358, 359.
Biserica Albă din Bucureşti, 168, 229.
Biserica Amzei din Bucureşti, 322.
Biserica Bălăneanu din Bucuerşti, 197.
Biserica Domniţa Bălaşa din Bucureşti, 91.
Biserica Mătăsari, 364.
Biserica Ortodoxă Română, 402.
Biserica Tabacu din Bucureşti, 320.
Bizanţ, 412.
Blank, Aristide, 24, 133, 134, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 266, 269, 270, 293, 345, 346, 347, 404.
Blocul Dreptei franceze, 259.
Blocul Partidelor Democratice (B.P.D.), 20, 224, 267, 272, 308, 316, 317.

Blum, Léon, 253, 286, 367, 386, 409.
Bobulescu, Constantin, 320, 412.
Bocu, Sever, 211, 212, 213, 214, 217, 408.
Bodin, Dimitrie I., 129, 404.
Bodnăraş, Emil, 11, 18, 19, 26, 27, 32, 55, 57, 58, 79, 98, 115, 131, 135, 154, 163, 164, 166, 194, 198, 283, 298, 309, 312, 313, 314, 316, 361, 397.
Bogasieru, Despina, 210.
Bogasieru, Paul (Paulică), 210.
Bogdan, Horia, 133, 134, 256, 266, 269, 270, 345, 346.
Bogdan, soţia lui Horia Bigdan, 134, 270.
Bogdăneşti, 114, 115, 121, 141, 160, 182, 197, 211, 329, 381.
Boilă, Zaharia (Sachi), 58, 59, 94, 102, 129, 294, 295, 350, 351, 352, 353, 354, 357, 358, 398.
Boiţeanu, Ion, general, 110, 401.
Boldur, familia, 295.
Boldur, Alexandru, 25, 27, 302, 303, 304, 305, 412.
Bolonia, oraş, 180.
Boncour, Jean Paul, 24, 31, 106, 205, 256, 258, 259, 261, 266, 269, 270, 282, 283, 48, 401.
Bones, Majory, ofiţer britanic, 185.
Bonnet, Georges, 367, 414.
Borcea, Mihai, 43, 94, 119, 146, 147, 166, 167, 186, 282, 283, 284, 394.
Bordeianu, Constantin, 160, 195, 205, 206, 235, 362, 405.
Borisov, diplomat sovietic, 244.
Borneo, 279, 286.
Bosfor, 341, 358.
Botez, Demostene, 263, 410.
Botez, Iancu, 308.
Botez, Octav, 133, 404.
Botez, Sachi, 159.
Braşov, oraş, 154, 169, 267, 274, 355.
Bratislava, oraş, 134.
Bratu, Traian, 129, 404.
Brătianu, Constantin (Bebe), 46, 217, 218, 221, 395.
Brătianu, Constantin (Dinu), 7, 16, 20, 22, 38, 39, 40, 45, 46, 56, 73, 77, 92, 94, 95, 161, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 178, 179, 184, 207, 208, 209, 212, 213, 217, 218, 219, 220, 221, 223, 250, 251, 252, 266, 268, 269, 319, 320, 334, 337, 342, 368, 392, 393.

Brătianu, Gheorghe I. , 16, 46, 73, 84, 96, 97, 127, 128, 146, 147, 181, 232, 233, 234, 235, 245, 246, 262, 263, 268, 269, 292, 335, 336, 338, 395, 406.
Bremen, oraş, 143, 144.
Brémond, abate, 366.
Brețcanu, director al regiunii silvice Bacău, 255.
Brezoianu, stradă în Bucureşti, 144.
Bucovina, 17, 20, 40, 79, 88, 118, 147, 159, 180, 192, 206, 228, 231, 255, 256, 290, 303, 305, 329, 336, 363.
Bucovina de Nord, 164, 225, 261, 329, 341, 380, 409.
Bucureşti, 9, 17, 26, 38, 39, 61, 82, 90, 101, 109, 117, 118, 124, 125, 127, 128, 148, 154, 160, 169, 174, 176, 198, 201, 205, 207, 209, 212, 216, 218, 230, 233, 236, 240, 243, 244, 247, 249, 267, 271, 281, 285, 289, 293, 295, 301, 307, 311, 312, 314, 319, 320, 328, 329, 332, 334, 344, 355, 362, 369, 370, 371, 377, 379, 380, 382, 387, 391, 393, 394, 395, 398, 399, 400, 401, 404, 405, 406, 407, 408, 411, 412.
Budapesta, 402, 403.
Budişteanu, stradă în Bucureşti, 358.
Buftea, 16, 18, 22, 46, 54, 76, 106, 109, 172, 179, 207, 212, 243, 251, 252, 253.
Bujor, Paul, 42, 273, 274, 281, 282, 284, 290, 345, 394.
Bulgaria (bulgari), 71, 130.
Burducea, Constantin, 319, 412.
Buşilă, Constantin, 238, 409.
Buşniță, Theodor, 47, 91, 93, 119, 120, 181, 182, 202, 203, 230, 255, 256, 273, 274, 297, 298, 348, 349, 351, 396.
Buzeşti vezi Niculescu-Buzeşti, Grigore.
Byrnes, James, 33, 310, 343, 373, 412.

C

Cairo, oraş, 107, 396, 400.
Calea Griviței, în Bucureşti, 237, 358.
Calea Victoriei, în Bucureşti, 168, 320.
Calimachi, Scarlat, 229.
Calotescu, Corneliu, general, 238, 409.
Cambrea, Nicolae, general, 310, 412.
Camera Comunelor, 170, 277, 284, 286.
Camera deputaților a Franței, 409.
Cantacuzino, Bâzu, 406.

„Capşa", 8, 15, 26, 37, 77, 79, 102, 109, 127, 129, 158, 159, 263, 294, 295, 336.
„Carmen Sylva", liceu în Bucureşti, 371.
Carol II, rege al României, 41, 43, 60, 84, 86, 89, 101, 114, 118, 154, 159, 191, 196, 206, 216, 217, 227, 231, 246, 247, 276, 281, 286, 287, 293, 355, 362, 376, 383, 393, 395, 403, 405, 406, 412.
Cartianu, Ana, 132, 404.
Cartianu, Grigore I., general, 132, 404.
Cartojan, Alexandru, 353, 413.
Casa Albă de la Washington, 151, 220, 238, 257.
Casa Construcţiilor, 124.
Casa Militară a Palatului, 317, 337, 338.
Casa Naţiunilor Unite în Bucureşti, 19, 185.
Casa Pădurilor, 119.
Casa Regală, 255, 396.
Catargi, Lascăr (Lăscăruş) L., 12, 42, 394.
Catedra de Arheologie de la Universitatea din Bucureşti, 97.
Catedra de Istoria artelor de la Universitatea din Bucureşti, 97.
Catedra de istoria românilor de la Universitatea din Iaşi, 295.
Catedra de Obstretică la Facultatea de Medicină din Bucureşti, 158.
Catedra de Romanistică de la Universitatea din Bucureşti, 127, 128.
Caucaz, munţi, 159, 184.
Călinescu, Armand, 45, 395.
Călinescu, George, 7, 17, 26, 37, 38, 46, 77, 79, 96, 97, 98, 128, 129, 181, 183, 184, 211, 243, 262, 279, 280, 391.
Câmpeanu, medic, 169.
Cârlănescu, Constanţa (Tanţa), 345.
Cârlănescu, Nicolae (Culai), 197, 345, 403, 413.
Ceauşu, inginer vezi Bodnăraş, Emil.
Cehoslovacia, 44, 104, 130, 176, 182, 183, 223, 257, 273, 278, 319, 320, 322, 331.
"Cenuşa", crematoriu în Bucureşti, 264.
Cercul Militar din Bucureşti, 237.
Cernăuţi, oraş, 42, 330, 391, 400, 401, 404.
Chamberlain, Arthur Neville, 281, 411.
Charta Atlanticului (a Naţiunilor Unite), 28, 198, 319, 322, 345, 377.
Chautemps, Camille, 367, 414.
Chichiţă vezi Popa, Ruxandra.
China, 146, 153, 189, 199, 279, 291, 317, 345, 346, 379, 388, 413.
Chirnoagă, Eugen, 32, 202, 359, 407.
Chirnoagă, soţia lui Eugen Chirnoagă născută Spitz, 359.

Chirtoacă, Pavel, 52.
Chişinău, oraş, 103 , 296, 330, 393, 408, 410.
Chişinevschi (Chişinevskaia), Liuba, 53, 397.
Churchill, Winston, 17, 18, 22, 29, 31, 33, 67, 82, 83, 88, 104, 105, 106, 107, 111, 123, 138, 149, 150, 161, 169, 170, 171, 172, 173, 183, 185, 204, 218, 219, 229, 232, 234, 238, 240, 242, 244, 248, 277, 281, 284, 286, 287, 288, 291, 294, 295, 321, 323, 324, 325, 327, 337, 338, 343, 344, 346, 359, 366, 367, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 378, 399.
Ciang Kai Şek, 345, 388, 413, 414.
Ciobanu, Ştefan, 205, 206, 233, 274, 335, 408.
Clemenceau, Georges, 111, 232, 288, 402.
Clemenceau, stradă în Bucureşti, 12, 148, 288.
Clubul Partidului Naţional Ţărănesc din Bucureşti, 148, 189.
Cluj, oraş, 6, 23, 47, 78, 79, 97, 203, 233, 235, 240, 247, 412.
Cobălcescu, atelierele din strada, 230.
Cocorăscu, vezi Berindei, Sarmiza.
Codreanu, Corneliu, 403.
Codreanu, moş Ion, 17, 27, 87, 88, 302, 304, 305, 306, 400.
Colan, Nicolae, 245, 409.
Comandamentul sovietic din Bucureştti, 289.
Comarnescu, Petru, 265, 410.
Comisia de Control Aliată (Comisia de aplicare a Armistiţiului),12, 143, 149, 179, 206, 210, 218, 221, 255, 278, 321, 325, 326, 396, 398, 399.
Comitetul pentru Artă, 410.
Comitetul Naţional Român, 392.
Como, lac în Italia, 189.
Confederaţia generală a Muncii, 397.
Consiliul Dirigent, 391, 402, 405, 408.
Consiliul de Miniştri, 47, 52, 78, 93, 391, 398, 399, 401, 403, 404.
Consiliul de Securitate, 27, 189, 275, 310, 311.
Consiliul de Stat, 391, 399.
Constantin, rege al Greciei, 403.
Constantinescu, Gh.K., 153, 154, 217, 405.
Constantinescu, Mitiţă, 279, 322, 411.
Constantinescu-Iaşi, Petru, 19, 40, 47, 57, 79, 96, 97, 98, 103, 127, 128, 187, 188, 193, 195, 232, 244, 262, 292, 335, 393,
Constantinopol (Istanbul), 129,
Constanţa, oraş, 332,
„Continental", hotel şi restaurant la Bucureşti, 189,
Convenţia de Armistiţiu, 23, 43, 54, 71, 92, 143, 152, 153, 253, 254, 272, 285, 340.

Convenţia Strâmtorilor, 358,
Coposu, Cornel, 355, 413.
Copou, în Iaşi, 315,
Coroianu, Cornel vezi Coroianu, Iuliu.
Coroianu, Iuliu, 112, 402.
Costăchescu, Nicolae, 42, 394,
Cotroceni, cartier din Bucureşti, 223, 345,
Cotul Donului, bătălie, 379,
Crainic, Nichifor (Ion Dobre), 264, 410.
Crăiescu, studentă, 288.
Creditul Urban din Iaşi, 49.
Crevedia, moşie, 409.
Crihan, Anton, 17, 24, 27, 34, 49, 50, 51, 53, 58, 59, 62, 87, 88, 119, 138, 139, 141, 146, 147, 166, 186, 282, 283, 302, 304, 305, 306, 332, 333, 353, 374, 375, 388, 389, 396.
Crimeea, 54.
Cristescu, Eugen, 51.
Cruţescu, Radu, 280.
Culcer, inginer, 7, 198, 199, 235, 348, 357, 366, 385, 386.
„Curentul", periodic, 410.
Curtea de Apel din Cluj, 203.
Cuza, A.C., 6, 123, 141, 403.

D

Daladier, Eduard, 253, 279, 367, 409.
Damian, familia, 87.
Damian, Constantin (Costică), 345, 346.
Danemarca, 189, 194, 196.
Dangulov, diplomat sovietic, 244.
Danielopol, Daniel, 15, 51, 94, 95, 98, 99, 158, 160, 161, 162, 185, 196, 274, 397.
„Danubiana", societate, 370.
Danzig, 114.
Dardanele, 341, 358.
Darmstadt, oraş, 171
David, N., ziarist, 52.
Davies, Joseph, 23, 238, 244, 284, 409.
Dej vezi Gheorghiu-Dej.
Deleanu, Nicolae, 366, 413.
Demetrescu, Radu vezi Gyr, Radu.

Dimitrieva, Nina, 53.
Dobre, Ion vezi Crainic, Nichifor.
Dobrescu, Aurel, 7, 8, 9, 11, 30, 32, 33, 51, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 73, 81, 93, 102, 138, 139, 140, 142, 146, 166, 167, 168, 169, 178, 211, 212, 238, 240, 241, 282, 283, 314, 332, 333, 364, 365, 368, 374, 375, 379, 384, 385, 388, 397.
Dobreşti, 80, 87, 129, 355.
Domeniile Coroanei, 397.
Domocoş, 330, 360, 365, 368, 370.
Don, râu, 202, 379.
Dönitz, Karl, amiral, 184, 189, 196, 200, 221, 406.
Dornescu, Corneliu, farmacist din Fălticeni, 115, 142, 160, 196, 211, 307, 382.
Dragomir, Silviu, 245, 409.
„Dreptatea", periodic, 40.
Dresda, oraş, 221.
Duduia vezi Lupescu, Elena.
Dunăre, fluviu, 341.
Duncan, căpitan, deputat conservator britanic, 170.
Durma, Mircea, 149, 405.

E

Economu, Virgil, 39, 40, 47, 88, 89, 91, 102, 119, 120, 152, 158, 181, 182, 198, 202, 203, 223, 230, 255, 273, 297, 298, 348, 374, 383, 393.
Eden, Anthony, 31, 111, 170, 172, 244, 281, 343, 344, 370, 378, 402.
Eforia Sfântului Spiridon din Iaşi, 315.
Eforia Spitalelor din Bucureşti, 230.
Eftimie, profesor la Paşcani, 202.
Eftimie, soţia profesorului Eftimie născută Spitz, 359.
Eisenhower, David Dwight, 24, 112, 115, 116, 117, 196, 266, 279, 402.
Elba, râu, 127, 143, 151, 174, 175, 176, 183, 185, 200, 203, 209, 221, 258, 260, 261, 266, 289, 331, 337, 380, 386.
Elecheş, avocat, 294.
Elena, regină mamă a României, 117, 178, 254, 255, 267, 403.
„Elisabeta", spital în Bucureşti, 168, 169, 178.
Elveţia, 107, 181, 293, 294, 303, 359, 368.
Enescu, George, 364, 413.
Episcopiei, stradă în Bucureşti, 374.
Erhan, Pantelimon, 27, 302, 304, 305, 412.

Europa, 13, 14, 16, 18, 21, 23, 24, 25, 34, 58, 65, 66, 71, 79, 105, 106, 107, 116, 122, 123, 125, 126, 133, 137, 146, 151, 152, 173, 174, 175, 177, 184, 187, 193, 198, 199, 208, 219, 220, 222, 224, 237, 238, 243, 249, 259, 260, 261, 263, 267, 276, 278, 279, 284, 293, 323, 331, 332, 334, 347, 350, 372, 373, 374, 376, 377, 380, 387.
Europa Balcanică, 161, 259.
Europa Centrală, 15, 16, 18, 46, 66, 67, 70, 104, 106, 107, 124, 138, 145, 147, 161, 172, 200, 244, 257, 258, 259, 261, 277, 282, 318, 323, 343, 368, 372, 380, 384, 386.
Europa Occidentală (de Vest), 228, 411.
Europa Orientală, 261, 296, 323.
Europa Răsăriteană, 248, 257, 337, 384, 385.
Evrei, 83, 108, 115, 141, 160, 183, 217, 237, 246, 247, 249, 308, 330, 380, 381.
Extremul Orient, 199, 323, 345, 346, 388.

F

Facultatea de Farmacie din Bucureşti, 405.
Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti, 5, 7, 72, 78, 95, 128, 132, 205, 232, 274, 292, 336, 395, 404, 408.
Facultatea de Litere şi Filosofie din Iaşi, 411.
Facultatea de Medicină din Bucureşti, 42, 98, 158, 160, 202, 341, 359, 394, 401, 405.
Facultatea de Medicină din Iaşi, 394, 411.
Facultatea de Medicină Veterinară din Bucureşti, 154, 405.
Facultatea de Teologie din Chişinău, 103, 393, 408, 410.
„Fapta", periodic, 203.
Fălticeni, oraş, 33, 114, 115, 121, 141, 142, 182, 183, 380, 381, 402.
Fărcăşanu, Elena (Ilenuţa), 197, 230, 246, 273, 407.
Fărcăşanu, Florel, 197, 246, 273, 407.
Fedeleş, Constantin, profesor, 264, 410.
Ferdinand I , rege al României, 401.
Fierbinţi, 197,
Filipine, 124, 127, 134.
Filmul Românesc, 8, 49, 113, 124, 345.
Flondor, familia, 371.
Flondor, Dumitru, 365, 371.
Florian, Mircea, 97, 128, 183, 184, 232, 233, 262, 401.
Focşa, Constantin, 23, 243, 244, 409.
Fondul Religionar din Bucovina, 255.

Fotino, George, 46, 233, 341, 395.
„Francisco News", periodic, 279.
Frankfurt pe Main, oraş, 111, 171, 378,
Franţa, 15, 24, 31, 68, 83, 106, 108, 145, 146, 151, 161, 180, 189, 192, 204, 205, 209, 221, 222, 228, 245, 246, 249, 253, 254, 258, 259, 260, 261, 270, 279, 280, 281, 282, 286, 287, 288, 289, 291, 293, 295, 296, 310, 316, 318, 323, 331, 342, 343, 344, 345, 347, 348, 367, 376, 382, 385, 386, 399, 401, 402, 404, 409, 411.
Frederic cel Mare, rege al Prusiei, 359, 413.
Frontul 2 ucrainean, 396.
Frontul 3 ucrainean, 396.
Frontul Naţional Democrat (F.N.D.), 6, 7, 11, 12, 13, 18, 19, 21, 23, 25, 27, 30, 32, 34, 38, 39, 40, 44, 48, 49, 55, 56, 66, 69, 77, 78, 79, 88, 89, 90, 93, 101, 109, 115, 129, 131, 135, 139, 142, 157, 160, 165, 166, 181, 182, 187, 191, 193, 195, 196, 197, 201, 210, 212, 215, 217, 218, 220, 225, 228, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 237, 240, 242, 247, 251, 254, 256, 262, 263, 267, 268, 269, 271, 272, 274, 276, 277, 279, 283, 284, 285, 294, 295, 302, 303, 304, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 315, 319, 325, 327, 328, 333, 334, 336, 337, 338, 340, 345, 347, 349, 352, 359, 361, 362, 364, 368, 376, 379, 383, 385, 387, 388.
Frontul Plugarilor, 5, 27, 28, 143, 255, 298, 301, 306, 307, 315, 319, 329, 348, 385, 391, 393.
Frontul de Răsărit, 95.
Frontul Renaşterii Naţionale, 154.
Fuchs, şef al Siguranţei din Fălticeni, 380, 381.
Führerul *vezi* Hitler, Adolf.
Fundaţia „Mihail", 142, 237, 311.
Furceni, 197.

G

Gafencu, Grigore, 45, 293, 395.
Galiţia, 185.
Gara de Nord, în Bucureşti, 237.
Gare de l'Est , în Paris, 363.
Gaulle, Charles de, 24, 31, 67, 68, 105, 106, 151, 204, 205, 221, 249, 253, 254, 257, 259, 260, 269, 270, 277, 282, 288, 293, 296, 323, 330, 331, 342, 344, 346, 347, 348, 386, 387, 399.
Geneva, oraş, 65, 106, 107, 175, 199, 249, 287, 311, 374.
Genova, oraş, 180.
Geo vezi Gheorghiu-Dej.

Georgescu, familia Grigore, 88, 197, 407.
Georgescu, Grigore, 197, 407.
Georgescu, Marius, 160, 405.
Georgescu, Teohari, 8, 19, 20, 41, 47, 57, 68, 77, 78, 156, 214, 215, 218, 223, 224, 227, 229, 256, 298, 329, 346, 382, 394.
Georgescu-Cocoş, Nicolae, 159, 160, 229, 405.
Georoceanu, Romulus, 162, 406.
Germania, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 24, 39, 40, 44, 53, 57, 58, 59, 67, 70, 71, 75, 76, 77, 79, 82, 83, 88, 95, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 117, 122, 123, 124, 125, 129, 130, 134, 136, 139, 143, 145, 146, 149, 150, 152, 159, 160, 162, 163, 164, 168, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 180, 182, 183, 185, 186, 189, 190, 194, 196, 197, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 207, 209, 215, 218, 219, 221, 222, 223, 234, 237, 253, 257, 258, 259, 260, 261, 266, 278, 284, 287, 289, 293, 318, 321, 322, 323, 330, 331, 344, 347, 358, 374, 376, 377, 379, 394, 408, 411.
Germania Răsăriteană, 289, 325.
Gerota, Dumitru, 413.
Gerota, Dumitru D., 353, 361, 413.
Ghelberg, farmacist din Fălticeni, 115, 182, 183, 196, 211, 381.
Ghelmegeanu, Mihail, 5, 13, 40, 43, 45, 58, 143, 149, 154155, 166, 167, 168, 227, 228, 280, 315, 328, 333, 338, 393.
Gheorghiu-Dej, Gheorghe, 37, 39, 40, 55, 57, 68, 77, 78, 114, 121, 154, 156, 195, 229, 298, 313, 314, 391.
Gherasim, Gh., 153, 154.
Ghilezan, Emil, 51, 59, 162, 167, 231, 238, 239, 284, 290, 294, 355, 357, 358, 397.
Ghiorghiu, medic, 364.
Gigurtu, Ion, 72, 117, 118, 144, 399.
Giosanu, familia, 198, 222, 240, 249.
Giosanu, Haralamb, general, 7, 198, 199, 222, 240, 250, 407.
Giosanu, Rosa, 249, 407.
Giurescu, Constantin C., 72, 129, 399.
Goga, Octavian, 403.
Gomoiu, Victor, 25, 116, 117, 118, 245, 288, 289, 403.
Gomulka, Wladyslaw, 310.
Gorj, judeţ, 371.
Grabschi, 310. Grant, cartier din Bucureşti, 370.
Greaca, 355.
Grecia, 386, 403.
Grecu, Vasile, 127, 322, 404.

Grew, Joseph Clark, 257, 410.
Grigorescu, Eremia, general, 404.
Grinberg, translator sovietic, 125, 127.
Grivița-Grant, cartier în București, 371.
Gromiko, Andre Andreevici, diplomat sovietic, 249, 310, 409.
Groza, Petru, 5, 6, 11, 12, 13, 15, 19, 23, 25, 26, 27, 28, 32, 37, 38, 41, 44, 46, 47, 48, 52, 53, 54, 55, 56, 69, 72, 73, 77, 79, 88, 89, 95, 98, 99, 102, 104, 105, 107, 109, 114, 120, 127, 131, 132, 134, 139, 140, 142, 144, 152, 154, 155, 156, 164, 165, 168, 171, 173, 176, 179, 194, 210, 211, 215, 221, 222, 227, 231, 235, 236, 237, 238, 240, 253, 265, 267, 268, 271, 272, 276, 285, 291, 298, 301, 302, 303, 304, 306, 307, 308, 313, 314, 316, 319, 323, 329, 332, 333, 336, 337, 339, 342, 347, 348, 351, 360, 361, 362, 363, 365, 374, 375, 379, 385, 391, 392, 393, 394, 396, 405, 406, 408, 410.
Guben, 172.
Gusti, Dimitrie, 55, 83, 231, 245, 264, 265, 274, 279, 291, 321, 398.
Guvernul Provizoriu al Franței (1944), 399.
Gyr, Radu, 264, 410.

H

Habsburg, Anton de, arhiduce, 401.
Habsburg vezi și Ileana de Habsburg.
Halifax, lord Edward Frederick, 310, 412.
Halippa, Pantelimon (Pan), 27, 88, 302, 303, 304, 306, 400.
Halunga, 110.
Hanciu, familia, 198, 235, 357.
Hanciu, Ion, arhitect, 7, 200, 407.
Hațieganu (Hațegan), Emil, 23, 235, 236, 239, 240, 276, 408.
Henderson, Neville Meyrick, 281, 411.
Herăstrău, parc în București, 12.
Herescu, Nicolae, 15, 16, 17, 64, 66, 67, 104, 105, 106, 150, 161, 170, 171, 172, 399.
Herriot, Edouard, 253, 367, 386, 409.
Herța, regiune, 164, 320.
Himmler, Heinrich, 237.
Hitler, Adolf, 18, 19, 20, 23, 41, 50, 59, 65, 77, 78, 79, 88, 107, 110, 111, 116, 117, 123, 125, 138, 144, 145, 147, 151, 152, 158, 159, 164, 168, 169, 175, 176, 177, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 194, 198, 202, 204, 207, 211, 212, 216, 219, 221, 227, 228, 237, 242, 244, 245, 259, 266, 273, 287, 293, 295, 318, 361, 362, 374, 387, 388, 394, 406.

Hodoş, Alexandru, 264, 410.
Hohenzollern-Sigmaringen vezi şi Lupescu, Elena.
Hoisescu, Constantin, 86, 135, 138, 139, 166, 167, 168, 282, 283, 302, 332, 333, 374, 400.
Hopkins, Harry, 23, 24, 25, 238, 239, 240, 242, 243, 244, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 254, 263, 265, 267, 269, 270, 271, 275, 276, 282, 284, 324, 330, 344, 409.
„Horia, Cloşca şi Crişan", divizie, 380.
Hortolomei, Nicolae, 274, 411.
Hudiţă, Corina, 121, 122, 197, 211, 403.
Hudiţă, Emilia (Milica), 74, 87, 91, 95, 98, 116, 121, 133, 134, 142, 156, 180, 196, 197, 201, 210, 228, 235, 236, 245, 246, 256, 266, 269, 273, 282, 292, 298, 318, 326, 330, 345, 346, 349, 363, 364, 366, 370, 371, 379, 381, 382, 400, 407, 412.
Hudiţă, Geta, 202.
Hudiţă, Gheorghe (Ghiţă), 114, 115, 121, 141, 197, 211, 329, 381, 402.
Hudiţă, Horia, 202.
Hudiţă, Ioan V., 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 39, 50, 52, 61, 62, 87, 91, 92, 94, 95, 100, 102, 115, 119, 120, 130, 142, 165, 186, 190, 203, 230, 239, 241, 261, 280, 301, 302, 305, 312, 329, 332, 336, 348, 352, 353, 355, 373, 389, 392, 398, 399, 400, 403, 404, 405, 407, 409, 411, 413, 414.
Hudiţă, I., văr cu Ioan V. Hudiţă, mort pe front la Cotul Donului, 202.
Hudiţă, Mircea, 197, 256, 329, 379, 380, 381, 407.
Hudiţă Nicolae (Neculai), frate cu Ioan Hudiţă, 115, 121, 122, 141, 142, 160, 197, 211, 256, 329, 330, 379, 381, 402.
Hudiţă, Nicolae, notar în Ioneasa, 216.
Hudiţă, Nusea, 202.
Hudiţă, Ştefan (Fănică), 115, 121, 122, 197, 403.
Hudiţă, Teodora (Rica), 74, 112, 116, 142, 196, 236, 298, 302, 317, 326, 327, 330, 346, 363, 365, 366, 368, 369, 371, 381, 402.
Hudiţă, Vasile, tatăl lui Ioan Hudiţă, 6, 121, 122, 141, 182, 197, 211, 329, 381, 403.
Hudiţă, Vasile N., 33, 216, 379, 380, 381.
Hulubei, Horia, 195, 235, 362, 407.

I

Ialomiţa, judeţ, 39.
Ianulescu, avocat, 166, 167.

Iaşi, judeţ, 95.
Iaşi, oraş, 42, 43, 49, 52, 73, 83, 96, 114, 121, 123, 127, 133, 162, 263, 264, 265, 295, 315, 353, 362, 391, 394, 398, 399, 401, 404, 406, 410, 411.
Ilcuş, Ion, general, 16, 22, 116, 118, 144, 203, 204, 205, 206, 245, 288, 289, 318, 330, 331, 403.
Ilcuş, Petre, 116,
Ileana de Habsburg, arhiducească, 95, 96, 401.
Ilfov, judeţ, 39, 51, 405.
Ilie, sfânt, 360, 363.
Imperiul Otoman, 341.
Indochina, 317.
Innsbruck, oraş, 180.
Inspectoratul de Vânătoare, 198.
Institutul de Biologie al Academiei Române, 396.
Institutul de Istorie „N.Iorga", 392, 404.
Institutul Naţional pentru Zootehnie, 405.
Ioan, Petre, 119, 120, 255.
Ioaniţescu, D.R., 79, 94, 135, 168, 217, 355, 399.
Ioaniţiu, Mircea, 109, 178, 255, 410.
Ion, Neculai, funcţionar la Ministerul Agriculturii, 91, 92, 119, 120, 230, 255, 297, 298, 348.
Ionaşcu, Costin V., general, 310, 412.
Ionaşcu, Traian, 235, 315, 408.
Ioneasa, 216, 379.
Ionescu, Tudor V., 21, 32, 53, 109, 110, 162, 194, 195, 198, 200, 205, 240, 361, 362, 397.
Ionescu, Tudor D., 69, 275, 281, 366, 399.
Iordan, Gheorghe (Iordan), 83, 127, 128, 129, 231, 234, 235, 244, 262, 265, 266, 271, 275, 280, 281, 282, 290, 291, 292, 315, 322, 335, 345, 404.
Iorga, Nicolae, 62, 233, 264, 320, 363, 398.
Ispasiu, familia, 197.
Ispasiu, Mihai, 21, 88, 89, 198, 230, 400.
Istanbul, 398.
Italia, 170, 180, 182, 194, 200, 281, 386, 396.
Iugoslavia, 65, 77, 104, 170, 171, 172, 173, 176, 178, 179, 181, 183, 185, 186, 193, 196, 200, 218, 223, 406.
Iunian, Grigore, 305.
„Izvestia", periodic, 279.

J

Jadwin, colonel american, 210.
Japonia, 15, 23, 53, 104, 112, 124, 125, 130, 134, 136, 138, 139, 146, 147, 149, 150, 153, 159, 163, 168, 187, 198, 199, 205, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 228, 229, 240, 243, 247, 250, 251, 270, 279, 286, 290, 291, 292, 296, 315, 317, 323, 332, 334, 335, 338, 344, 345, 346, 359, 363, 365, 371, 373, 375, 379, 384, 385, 388.
Jilava, închisoare, 405.
Johnson, comandor, 166.
Jovin, Ion, 26, 31, 185, 206, 240, 254, 280, 281, 286, 287, 292, 293, 332, 341, 350, 406.
Jovin, Lia, 341.
Jukov, Gheorghi Konstantinovici, mareşal sovietic, 24, 221, 266, 279, 408.
Julea, funcţionar la Ministerul Agriculturii, 91, 158.
Justinian Marina, patriarh al României, 13, 114, 115, 123, 402.

K

Kantaro, Suzuki, amiral, 205.
Karmitz, fraţii, 196, 246, 382, 404.
Karmitz, Iosif (Joseph), 23, 160, 183, 196, 246, 382, 405.
Karmitz, Isidor, 246, 382, 405.
Karmitz, Leon, 405.
Kiev, oraş, 125.
Killinger, Manfred von, 281, 355, 411.
Kiselef, diplomat sovietic, 249, 409.
Komintern, 409.
Komorovschi, medic, 134, 135, 136, 297, 302.
Königsberg, oraş, 110, 127, 143, 145.
Korsakov, familie nobilă rusă, 295.
Kremlin, 28, 175, 204, 208, 242, 289, 320, 373, 375.
Kuniaki, Koiso, prim-ministru al Japoniei, 205.

L

La Noype, de, căpitan francez, 318.
Lapedatu, Alexandru, 291.
Laval, Pierre, 385.
Lavrentiev, P., 289.

Lazăr, Ilie, 30, 51, 58, 79, 81, 84, 93, 102, 129, 138, 139, 140, 141, 142, 146, 162, 163, 168, 186, 212, 213, 214, 217, 238, 240, 282, 283, 294, 332, 333, 334, 367, 374, 375, 379, 388, 397.
Le Rougetel, J., 77, 320, 324, 326, 341, 342, 399.
Lebrun, Albert, 367, 414.
Leipzig, oraş, 221.
„Lemaître", fabrică în Bucureşti, 41.
Leon, Ioan M., 80, 166, 167, 168, 302, 340, 400.
Leopardi, Giacomo, 83.
Lespezi, 141, 350,
Leţ, Floarea, 379.
Leucuţia, Aurel, 9, 10, 12, 23, 25, 27, 37, 39, 46, 50, 51, 53, 54, 58, 59, 61, 73, 76, 77, 80, 81, 82, 84, 93, 94, 102, 106, 107, 109, 111, 112, 127, 129, 130, 131, 136, 137, 148, 149, 154, 155, 156, 157, 158, 171, 172, 179, 182, 184, 186, 189, 193, 197, 211, 212, 213, 214, 218, 222, 227, 228, 231, 238, 240, 241, 242, 251, 252, 253, 254, 255, 266, 268, 273, 274, 275, 276, 282, 283, 307, 308, 309, 313, 314, 319, 320, 322, 326, 327, 331, 332, 336, 338, 342, 350, 351, 352, 353, 355, 357, 358, 359, 360, 371, 374, 375, 391, 398.
Ley, Robert, 41, 227, 394.
„Libertatea", periodic, 275, 281.
Liceul Naţional din Iaşi, 52,
Liga Naţiunilor vezi Societatea Naţiunilor.
Liga pentru unitatea politică a Românilor, 402.
Linz, oraş, 180.
Litvinov, Maxim Maximovici, 196, 281, 286, 287, 411.
Livezeanu, Octav, 54, 155, 398.
Lloyd George, David, 111, 288, 402.
Lombardia, 180.
Londra, 18, 22, 23, 64, 66, 105, 108, 116, 170, 171, 173, 176, 192, 200, 207, 208, 209, 218, 219, 223, 238, 242, 244, 248, 259, 277, 284, 286, 287, 293, 294, 296, 310, 312, 327, 342, 344, 347, 350, 363, 370, 373.
Londra, radio, 51, 54, 74, 82, 83, 95, 100, 103, 111, 112, 119, 122, 134, 141, 143, 149, 168, 176, 177, 180, 182, 183, 184, 194, 196, 197, 200, 202, 205, 207, 212, 222, 234, 238, 242, 243, 244, 245, 247, 250, 254, 263, 269, 275, 278, 281, 284, 286, 288, 289, 290, 291, 292, 300, 302, 309, 310, 315, 317, 318, 319, 320, 323, 330, 332, 334, 338, 342, 346, 357, 359, 360, 366, 370, 371, 378, 379, 381, 384, 385, 387, 388, 389.
Loreto, piaţă în Milano, 189.
Lublin, oraş, 412.

Luca, Vasile, 19, 20, 131, 135, 194, 202, 218, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 298, 403.
Lucaci, Vasile, 112, 402.
Lugosianu, Adela, 116.
Lugosianu (Lugojianu), Ion, 13, 69, 116, 228, 250, 327, 341, 403.
Luna Bucureştilor, 209.
Lunguleac, Onofrei, 79, 80, 94, 146, 155, 159, 160, 166, 186, 399.
Lupescu, Elena, 217, 293, 412.
Lupescu, Elena (Luţica), născută Cârlănescu, 121, 122, 403.
Lupu, Andrei, 379, 414.
Lupu, Constantin (Costache), 168, 229, 406.
Lupu, dr. Nicolae, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 26, 27, 30, 32, 33, 37, 38, 48, 49, 50, 53, 55, 56, 58, 60, 62, 63, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 103, 111, 118, 119, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 142, 143, 144, 147, 148, 150, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 162, 163, 165, 166, 168, 169, 174, 177, 187, 189, 191, 192, 194, 195, 197, 201, 209, 210, 212, 217, 229, 235, 236, 239, 240, 241, 247, 250, 251, 252, 259, 272, 273, 276, 282, 283, 284, 285, 288, 294, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 307, 308, 309, 311, 312, 313, 316, 317, 320, 322, 326, 327, 328, 329, 331, 332, 333, 334, 337, 338, 354, 355, 360, 361, 367, 368, 371, 372, 373, 374, 376, 377, 378, 379, 387, 388, 391, 398, 401, 404, 406.
Lupu, profesorul Nicolae, 26, 32, 94, 95, 98, 103, 111, 132. 154, 197, 201, 283, 298, 299, 300, 301, 376, 377, 379, 401, 406, 414.
Lupu, Panait, 134, 283, 404.
Luzon, insulă, 315.

M

MacDonald, James Ramsay, 281, 343, 411.
Macici, Nicolae, general, 238, 408.
Madgearu, Virgil, 352.
Malinovski, Rodion Iakovlevici, mareşal sovietic, 47, 396.
Maloy, 367.
Maniu, Iuliu, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 49, 51, 53, 54, 56, 57, 59, 61, 62, 63, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 84, 85, 87, 90, 93, 94, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 108, 109, 111, 112, 114, 115, 118, 119, 121, 122, 123, 127, 129, 130, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 147, 148, 149, 150, 152,

153, 154, 155, 156, 157, 158, 162, 163, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 202, 207, 210, 212, 213, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 227, 228, 229, 231, 232, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 246, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 281, 283, 285, 287, 293, 294, 297, 299, 300, 301, 305, 306, 307, 308, 309, 311, 312, 313, 314, 316, 319, 320, 322, 323, 326, 327, 328, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 341, 342, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 360, 361, 367, 368, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 379, 382, 385, 387, 388, 391, 395, 406, 413.
Manuilski, Dimitri Z., diplomat sovietic, 249, 409.
Mao Tze Dun (Mao Tzedong), 388, 414.
Marcu, doamna, 210.
Marcus, avocat, 383.
Mardare, Jean, avocat, 124, 243, 244, 345, 409.
Marea Adunare Națională, 399.
Marea Baltică, 114, 127, 133.
Marea Britanie, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 31, 33, 34, 44, 46, 53, 54, 57, 58, 59, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 82, 83, 85, 87, 88, 93, 95, 100, 104, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 112, 116, 117, 120, 122, 126, 127, 129, 130, 132, 134, 136, 137, 138, 139, 143, 144, 145, 146, 147, 152, 155, 156, 157, 159, 161, 162, 163, 164, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 193, 196, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 226, 228, 229, 232, 233, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 253, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 265, 266, 267, 269, 270, 272, 275, 276, 277, 278, 280, 281, 282, 283, 286, 288, 289, 293, 294, 295, 296, 298, 300, 303, 310, 312, 316, 317, 318, 320, 321, 324, 330, 331, 332, 333, 336, 337, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 351, 358, 363, 365, 366, 370, 371, 372, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 384, 385, 386, 389, 398, 399, 402, 411, 414.
Marea Mediterană, 33, 133, 358, 377.
Marea de Ohote, 125, 388.
Marele Stat Major, 394, 396, 397, 408, 412.
Mareş, Nicolae, ministru, 238, 409.
Maria, regină a României, 401.
Marin, Louis, 259.
Marina vezi Justinian Marina.
Marinache, Ioan, 297.

Marinescu, Constantin, 97, 127, 183, 232, 233, 262, 263, 335, 336, 348, 401.
Marinescu, Gavrilă, 154, 196, 405.
Marinescu, Gicu, 236, 311.
Marinescu, Marius, 236, 311.
Marinescu, Mihail (Mişu), colonel, 142, 143, 237, 311, 404.
Marinescu, Nicolae (Nae), general medic, 196, 407.
Marinescu, Sterie, colonel, 238.
Marmeliuc, Dimitrie, 33, 37, 72, 88, 127, 183, 205, 206, 232, 262, 291, 303, 335, 371, 391.
Matac, 182, 203, 224, 349, 351, 375, 382, 383.
Maurer, Ion Gheorghe, 55, 114, 120, 298, 398.
Mălini-Baia, ocol silvic, 329, 381.
Mănuilă, Sabin, 53, 197, 241, 254, 313, 398.
Mătăsari, cartier bucureştean, 364.
Mătăsari, orezărie, 193, 355.
Mehedinţi, judeţ, 216.
Melinte, V., 153, 154.
Melnik, Ivan, 289.
Memorandum (memorandişti), 402.
Merlan, André, locotenent francez, 318,.
Meşnikov, Ilia Ilici, 274.
Mezincescu, Eduard, 63, 410.
Mica Înţelegere, 287.
Mihai I, rege al României, 6, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 30, 37, 42, 46, 77, 79, 109, 117, 173, 174, 176, 178, 179, 184, 200, 201, 218, 220, 222, 223, 238, 239, 245, 253, 254, 255, 267, 287, 316, 317, 319, 320, 321, 325, 326, 327, 328, 332, 334, 336, 337, 340, 341, 342, 350, 355, 365, 375, 391, 403, 410.
Mihalache, Ion, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 26, 30, 33, 34, 37, 38, 45, 48, 49, 50, 53, 54, 57, 58, 60, 62, 63, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 80, 81, 82, 84, 85, 87, 89, 90, 93, 94, 99, 100, 101, 103, 111, 112, 121, 130, 131, 134, 135, 137, 139, 140, 142, 148, 158, 169, 174, 187, 190, 191, 192, 193, 210, 212, 213, 217, 229, 241, 251, 276, 277, 294, 297, 299, 302, 308, 309, 311, 312, 319, 320, 322, 327, 328, 329, 333, 338, 353, 354, 355, 356, 357, 360, 367, 368, 372, 374, 375, 376, 383, 384, 387, 388, 391.
Mihăiescu, Garajele, 8, 49, 124, 230, 364, 408.
Mihăiescu, Caterina, 166, 167.
Mihăiescu, Constantin (Costică), 230, 408.

Mihăiescu, Ştefan (Fănel), 19, 48, 54, 84, 93, 99, 101, 138, 139, 166, 167, 168, 213, 353, 361, 396.
Mihăiescu, Virginia,văduva lui Costică Mihăiescu, 230, 408.
Mihăilescu, Aurel, 363.
Mihăilescu, Elena, 340.
Mihăilescu, Ilie, 363, 364.
Mihăilescu, Maria (Mărioara), 142, 236, 237, 311.
Mihăilescu, Petre (Petrică), 7, 12, 142, 143, 236, 237, 311, 404.
Mihăilescu, Viorica, 363.
Mikolajczyk, Stanislaw, 27, 243, 286, 310, 409.
Milano, oraş, 180, 182, 189, 194.
Mindanao, insulă, 243.
Minea, Ilie, 129, 404.
Ministerul Agriculturii, 31, 39, 119, 152, 182, 197, 203. 230, 255, 273, 348, 349, 366, 393.
Ministerul Cooperaţiei, 113, 114, 124.
Ministerul Economiei, 50.
Ministerul de Externe, 32, 280, 328, 336, 360, 400, 410, 411.
Ministerul de Externe al Statelor Unite, 322,
Ministerul de Finanţe, 143, 149, 397.
Ministerul de Interne, 267, 329.
Ministerul Învăţământului, 291, 336, 359, 383.
Ministerul de Justiţie, 348.
Ministerul de Război, 386.
Misiunea diplomatică sovietică din Bucureşti, 244.
Mişcarea legionară, 7, 27, 41, 43, 50, 56, 110, 115, 117, 118, 134, 165, 202, 214, 314, 316, 346, 350, 353, 359, 362, 368, 395, 398, 403, 409, 410.
Mitru, 349.
Moga Filieru, 315.
Mogoşoaia, 25, 26, 281, 286.
Moldova, 7, 18, 96, 117, 214, 263, 341, 368, 408.
Molotov, Viaceslav, 52, 152, 200, 243, 244, 250, 384.
Montgomery, sir Bernard Law, mareşal britanic, 24, 110, 194, 266, 279, 411.
Montpellier, oraş, 289.
Moscova, oraş, 7, 11, 13, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 34, 38, 44, 56, 57, 58, 60, 64, 66, 67, 68, 72, 75, 77, 82, 83, 86, 87, 100, 105, 110, 118, 123, 125, 129, 131, 132, 136, 137, 138, 139, 140, 145, 152, 164, 165, 170, 171, 172, 173, 177, 181, 192, 193, 197, 200, 207, 208, 209, 210, 212, 215, 216, 218, 219, 223, 225, 228, 236, 238, 240, 242, 243, 244, 246, 247, 248, 249, 257, 260, 265, 267, 268, 270, 271, 272, 273, 276,

278, 279, 280, 282, 284, 285, 286, 288, 280, 290, 292, 297, 298, 300, 301, 303, 304, 305, 306, 310, 312, 313, 315, 318, 320, 322, 324, 325, 326, 327, 332, 340, 343, 363, 373, 377, 386, 387, 395, 396.
Moscova, radio, 95, 103, 114, 122, 134, 172, 174, 177, 180, 182, 183, 381.
Motaş, Constantin, 120, 234, 235, 273, 274, 275, 281, 284, 290, 345, 366, 403.
Mouiller, vezi Berindei, Marie-Louise, 414.
Mouton, A., 280.
München, oraş, 279.
Munteanu, prefect al judeţului Baia, 380.
Munteanu, Bazil, 83, 127, 348, 404.
Muntenia, 341, 353.
Mureş, râu, 314.
Murgescu, colonel, 238.
Mussolini, Benito, 125, 189, 192, 211, 216, 228, 387, 396.
Muzeul de Ştiinţe Naturale „Gr.Antipa", 281, 290, 366, 407.

N

Narly, Constantin, 97, 183, 232, 291, 401.
NATO, 402.
Naţiunile Unite, 17, 21, 27, 174, 205, 275, 283, 313, 322.
„Neamul Românesc", periodic, 405.
Negel, Dimitrie, 20, 21, 28, 29, 51, 109, 176, 178, 179, 200, 201, 255, 267, 314, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 325, 326, 337, 350, 397.
Negoiescu, Stelian, 15, 95, 96.
Negrei, Gabriel, 7, 17, 21, 31, 58, 59, 62, 87, 88, 130, 133, 138, 139, 144, 146, 147, 162, 163, 166, 167, 168, 186, 198, 199, 200, 266, 269, 270, 271, 282, 283, 346, 374, 375, 388, 398.
Negrei, Elena, 87, 133, 198, 266, 269, 346.
Negulescu, Ion, general, 30, 39, 338, 339, 340, 392.
Negustori, stradă în Bucureşti, 39.
Nenişor, Sergiu, 89, 400.
„Nestor", cofetărie în Bucureşti, 79, 136, 155, 168, 309.
Nibelungi, 18, 169.
Nicodim Munteanu, patriarh, 7, 231, 263, 408.
Nicolau, Ştefan, 185, 406.
Nicolescu, Constantin, general, 30, 255, 317, 337, 338, 339, 340, 410.
Niculescu, doamna,vecină cu I.Hudiţă, 163.
Niculescu-Buzeşti, Grigore, 106.
Nistor, Ion I. , 88, 303, 400.

„Nobel", premiile, 362.
Normandia, 68, 151, 330.
„Normandie", escadrilă franceză, 28, 318.
Nürnberg, Tribunalul din, 406.

O

Obor, în Bucureşti, 8, 285, 384.
Occident (Apus), 21, 29, 281, 318, 376, 402.
Oceanul Atlantic, 24, 33, 133, 325, 347.
Oceanul Pacific, 53, 58, 125, 133, 138, 143, 146, 147, 153, 205, 220, 221, 229, 243, 247, 250, 251, 254, 263, 275, 278, 279, 290, 296, 300, 317, 332, 334, 338, 346, 359, 363, 365, 366, 378, 388.
Oder, rău, 53, 76, 172, 344.
Odesa, oraş, 218, 295.
„Odobescu", amfiteatru la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti, 45.
Odobeşteanu, Raymonde, 28, 116, 144, 145, 203, 204, 245, 288, 289, 317, 318, 330, 403.
Odobeşteanu, Romulus, 28, 91, 92, 116, 118, 120, 144, 145, 203, 230, 245, 255, 288, 317, 318, 330, 331, 400, 403.
Oeriu, Simion, 42, 43, 55, 77, 394.
Okinava, insulă, 125, 134, 205, 243.
Olanda, 189, 194, 196.
Oltenia, 365.
Oprescu, George, 97, 127, 401.
Oradea, 247.
Organizaţia Naţiunilor Unite (O.N.U.), 13, 28, 152, 199, 205, 206, 248, 249, 275, 277, 296, 306, 311, 313, 322.
Osubka-Morawski, Edward, 27, 310, 412.
Oţetea, Andrei, 128, 235, 244, 265, 280, 315, 404.

P

Pactul Atlanticului, 23, 249.
Pactul Naţiunilor Unite, 300, 302, 310, 311, 384.
Padova, oraş, 194.
Padului, valea, în Italia, 189.
Panaitescu, familia Florea, 197.
Panaitescu, Florea, 407.
Panaitescu, Petre P., 32, 359, 413.
Panaitescu, Sevastiţa, 407,

Panslavism, 209.
Papacostea, Victor, 16, 45, 46, 72, 146, 181, 183, 185, 194, 195, 232, 233, 234, 235, 245, 246, 262, 292, 336, 395.
Papahagi, Tache, 205, 206, 262, 263, 408.
Parcul Filipescu, în Bucureşti, 289.
Parhon, Constantin, 12, 42, 43, 55, 83, 231, 279, 322, 394.
Paris, 15, 17, 51, 64, 67, 83, 104, 130, 258, 261, 286, 287, 294, 296, 327, 331, 363, 366, 392.
Paris, radio, 74, 281, 378, 381, 384.
Parlamentul de la Budapesta, 402, 405.
Parlamentul României, 403.
Partidul Comunist (bolşevic) din U.R.S.S., 397.
Partidul Comunist Chinez, 346, 414.
Partidul Comunist francez (P.C.F.), 258, 386.
Partidul Comunist iugoslav, 406.
Partidul Comunist din România (P.C.R.), 12, 18, 19, 20, 39, 55, 57, 69, 103, 114, 128, 139, 140, 143, 154, 166, 185, 186, 187, 188, 189, 193, 194, 195, 202, 203, 214, 217, 224, 225, 226, 227, 228, 235, 236, 247, 257, 263, 265, 271, 272, 274, 275, 285, 298, 299, 305, 307, 308, 309, 312, 314, 315, 316, 317, 319, 325, 345, 349, 366, 377, 378, 381, 385, 387, 391, 393, 394, 397, 399, 403.
Partidul Conservator britanic, 234, 242, 247, 248, 288, 291, 294, 324, 330, 342, 344, 351, 370, 371, 372, 374, 375, 402.
Partidul Democrat din Statele Unite, 150, 152, 220, 323.
Partidul Fascist italian, 396.
Partidul Laburist britanic, 234, 242, 244, 247, 248, 288, 294, 300, 317, 324, 327, 342, 344, 347, 351, 365, 367, 370, 371, 372, 373, 374, 378, 379, 384.
Partidul Liberal britanic, 372.
Partidul Muncitoresc Român, 393, 394, 399.
Partidul Naţional Creştin, 403, 404.
Partidul Naţional Român din Transilvania, 84, 402.
Partidul Naţional Liberal (P.N.L.), 28, 30, 40, 45, 46, 56, 75, 77, 92, 161, 214, 227, 250, 268, 269, 277, 307, 341, 342, 349, 393, 395, 397, 400, 403, 404.
Partidul Naţional Liberal-Gh.Brătianu, 395.
Partidul Naţional Liberal-Tătărescu, 319, 401, 405.
Partidul Naţional Socialist din Germania, 394.
Partidul Naţional Ţărănesc(P.N.Ţ.), 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 30, 31, 32, 38, 40, 42, 44, 45, 46, 50, 56, 57, 59, 60, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 84, 85, 86, 87, 90, 92, 94, 99,

101, 102, 103, 110, 111, 114, 115, 119, 121, 122, 126, 129, 130, 131, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 142, 144, 147, 148, 149, 154, 155, 157, 158, 161, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 173, 177, 178, 185, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 201, 212, 213, 214, 224, 226, 227, 229, 235, 236, 237, 240, 241, 247, 249, 250, 251, 252, 257, 261, 263, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 276, 277, 278, 280, 281, 282, 283, 285, 287, 289, 290, 291, 293, 294, 295, 297, 298, 299, 300, 302, 305, 306, 307, 308, 309, 312, 313, 320, 327, 328, 329, 333, 334, 336, 338, 340, 341, 342, 347, 348, 349, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 360, 361, 362, 363, 366, 367, 368, 374, 376, 378, 379, 382, 383, 387, 388, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 400, 405, 406, 408, 413.
Partidul Național Țărănesc, Creștin și Democrat, 413.
Partidul Radical Țărănesc francez, 414.
Partidul Republican din Statele Unite, 323.
Partidul Social-Democrat (P.S.D.), 26, 195, 224, 227, 271, 272, 274, 275, 285, 290, 305, 306, 317, 345, 366, 393, 399, 413.
Partidul Socialist Țărănesc, 143.
Partidul Țărănesc, 84, 328.
Partidul Țărănesc Democrat, 155, 391.
„Partidul Valahilor", 118.
Pascu, Giorge, 271, 321, 411.
Pașcani, oraș, 115, 141, 142, 160, 202, 306, 307, 322, 329, 350, 382.
Pauker, Ana, 15, 18, 19, 20, 32, 53, 68, 121, 131, 194, 202, 218, 223, 224, 225, 226, 227, 256, 283, 298, 313, 314, 361, 397.
Pavlov, Alexei Pavlovici, . colonel și diplomat sovietic, 7, 15, 19, 47, 125, 126, 130, 133, 136, 185, 186, 193, 210, 231, 326.
Pârvulescu, Constantin , profesor, 320.
Pătrășcanu, D.D., 321.
Pătrășcanu, Lucrețiu, 26, 168, 195, 222, 298, 299, 313, 321, 332, 348, 406.
Pearl Harbour, 243, 410.
Pelivan, Ion, 302, 303, 304, 305, 306, 412.
Penescu, Nicolae, 10, 31, 34, 48, 49, 53, 54, 79, 80, 82, 84, 85, 86, 91, 101, 121, 162, 168, 182, 203, 213, 224, 276, 277, 314, 315, 348, 349, 351, 352, 353, 354, 357, 367, 368, 374, 375, 376, 382, 384, 385, 387, 388, 396.
„Pentru Glorie", medalie sovietică, 210.
Pescăriile Statului, 329.
Petaci, Clara, 189.
Pétain, Philippe, 31, 228, 253, 278, 279, 286, 288, 347, 367, 378, 409.
Petrescu, familia Nicolae, 88.

Petrescu, Constantin Titel , 26, 40, 68, 69, 271, 273, 274, 281, 290, 305, 306, 317, 348, 366, 393.
Petrograd, 177, 318.
Petrov, meditatoare a fiicelor lui I.Hudiță, 365, 370, 371.
Petrovici, Ion, 8, 97, 103, 128, 133, 214, 215, 232, 233, 264.
Petru II, rege al Iugoslaviei, 170, 406.
Philippide, Alexandru, 52, 97, 128, 264, 265, 276, 397.
Philippide, Alexandru Al., 266, 411.
Piața Brătianu, în București, 283.
Piața Romană, în București, 146.
Piața Vergului, în București, 289.
Pitești, oraș, 364.
Ploiești, oraș, 376.
Poieni, domeniu, 15, 95.
Politehnica din București, 281, 407.
Polonia, 17, 18, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 44, 65, 70, 104, 105, 106, 116, 123, 125, 130, 145, 147, 152, 155, 164, 170, 171, 172, 173, 176, 178, 179, 181, 183, 185, 186, 192, 196, 197, 200, 202, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 215, 218, 219, 220, 223, 226, 235, 242, 243, 245, 246, 247, 257, 261, 263, 265, 267, 269, 278, 280, 281, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 295, 297, 298, 304, 310, 312, 313, 316, 317, 320, 322, 323, 324, 326, 330, 331, 332, 333, 338, 342, 344, 361, 366, 372, 409.
Polul Nord, 263.
Pomerania, 53, 104, 122.
Pop, Dănilă, 316.
Pop, Gheorghe (Ghiță), 9, 10, 12, 15, 23, 27, 31, 32, 33, 37, 38, 46, 48, 50, 51, 53, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 73, 74, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 93, 94, 99, 101, 102, 129, 130, 131, 138, 146, 148, 149, 150, 162, 166, 167, 169, 178, 182, 186, 189, 194, 197, 211, 213, 214, 217, 227, 228, 231, 238, 239, 241, 273, 276, 282, 294, 295, 297, 313, 314, 319, 322, 332, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 357, 358, 367, 368, 371, 372, 374, 375, 389, 391.
Pop, Ion (Ionel), 9, 10, 46, 63, 74, 80, 94, 102, 129, 150, 162, 182, 192, 254, 395.
Pop, Romulus (Romul), 162, 241, 406.
Popa, Augustin (Gusti), 21, 31, 32, 342, 343, 351, 412.
Popa, Emilia, vezi Hudiță, Emilia.
Popa, Constantin (Costică, Costache), 197, 228, 229, 246, 349, 407.
Popa, Grigore, 6, 7, 15, 109, 110, 160, 161, 185, 274, 279, 341, 359, 361, 362, 401.

Popa, Profira (Sadoveanu), 197, 229, 246, 349, 407.
Popa, Ruxandra, 197, 407.
Popescu, Stelian, 264, 410.
Popescu-Spineni, 264.
Popescu-Telega, Alexandru, 72, 205, 262, 290, 335, 399.
Popescu-Zorica, Nicolae, 162, 405.
Popovici, Aurel, 112, 402.
Popovici, Mihai, 9, 11, 12, 13, 17, 24, 33, 37, 48, 51, 53, 68, 69, 70, 71, 75, 76, 81, 84, 87, 101, 116, 147, 148, 149, 150, 154, 155, 156, 157, 161, 162, 163, 169, 174, 182, 191, 194, 213, 214, 217, 229, 241, 250, 251, 252, 267, 276, 277, 278, 308, 322, 327, 331, 332, 341, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 360, 361, 367, 368, 371, 372, 374, 375, 376, 382, 383, 384, 387, 391.
Porsena, Nicolae, 124.
Portugalia, 107, 151.
Potsdam, 31, 359, 361, 365, 376, 378, 382, 384, 386.
Potsdam, Conferința de la (1945),. 31, 32, 33, 34, 332, 338, 350, 351, 357, 358, 359, 360, 362, 363, 365, 366, 368, 370, 376, 378, 379, 381, 382, 384, 385, 387, 388, 389.
Preşedenția Consiliului de Miniştri, 155, 398.
Prezidiul Marii Adunări Naționale, 394, 397.
Principatele Române, 341.
Prisăcaru, Vasile, 306, 307, 329.
Procopiu, Ştefan, 362, 413.
Protopopescu, Dragoş, 232, 262, 335, 408.
Prusia, 359, 413.
Prusia Orientală, 16, 104, 105, 127, 145.

R

Radu, Gheorghe, 306, 307, 315, 329.
Radulovici, funcționar la Ministerul Agriculturii, 91, 230, 348, 349, 351, 383.
Raiciu, I., 39, 393.
Ralea, Mihail, 13, 26, 27, 40, 41, 43, 45, 46, 54, 58, 72, 73, 83, 96, 97, 127, 128, 143, 154, 155, 166, 167, 168, 215, 227, 228, 232, 235, 263, 265, 266, 280, 307, 315, 328, 333, 335, 338, 393.
Rațiu, Ioan, 112, 402.
Rădăceanu, Lotar, 5, 40, 69, 275, 315, 366, 393.
Rădescu, Nicolae, 9, 38, 39, 40, 41, 43, 47, 52, 61, 76, 294, 295, 338, 354, 360, 391, 392, 393, 395, 397, 399, 400, 406.

Răducanu, Ion, 168, 406.
Rădulescu, Ilie (Lăptărie), 264, 410.
Rădulescu, Savel, 89, 143, 149, 245, 246, 387, 400.
Rădulescu-Mehedinți, V., 168, 406.
Rădulescu-Motru, Constantin, 216, 408.
Răsărit, 145, 304, 397.
Răşcanu, Vasile, 42, 43, 315, 394.
Răutu, Mihai, 93, 146, 162, 166, 167, 361, 400.
Război Mondial, Primul, 65, 108, 204, 288, 402.
Război Mondial, al Doilea, 14, 111, 199, 205, 411, 412.
„Războiul şi clasa mnuncitoare", periodic sovietic, 43.
Reich *vezi* Germania.
Reichstag, 184.
Renania, 394.
Renault, uzinele, 386.
Renner, Karl, 178, 179, 406.
Reşița, uzinele, 278.
„Revista Critică", periodic, 321.
Rin, fluviu, 71, 100, 110, 145, 151, 258, 260.
Ripoşanu, Pamfil, 46, 102, 314, 396.
Ritter, diplomat elvețian, 292, 293.
Robelain, locotenent francez, 331.
Romanovschi, medic, 388.
România, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 33, 34, 43, 44, 50, 64, 65, 70, 77, 87, 104, 106, 123, 130, 145, 150, 152, 155, 156, 164, 170, 171, 172, 173, 186, 200, 202, 205, 210, 212, 219, 220, 223, 231, 237, 249, 253, 257, 261, 267, 278, 280, 282, 289, 290, 293, 295, 303, 304, 305, 322, 323, 324, 331, 336, 337, 342, 343, 347, 348, 351, 358, 368, 380, 389, 391, 392, 393, 398, 399, 401, 402, 403, 408, 411.
România Mare, 14.
Romeo vezi Zăroni, Romulus.
„Romigefa", 43.
Romniceanu, Mihai, 39, 46, 233, 392.
Roosevelt, Franklin Delano, 17, 18, 22, 65, 67, 88, 104, 105, 106, 107, 123, 138, 149, 150, 151, 152, 153, 161, 168, 169, 170, 172, 183, 185, 219, 220, 238, 242, 277, 287, 295, 321, 346, 367, 373, 386, 399, 409.
Rosetti-Bălănescu, Alexandru, 232, 233, 235, 244, 262, 263, 265, 315, 335, 395.
Rothermere, 281.
Rozin, Gheorghe, general, 214, 408.

Roxin, Teodor, 7, 8, 30, 58, 93, 138, 139, 140, 141, 146, 147, 166, 168, 169, 178, 186, 238, 240, 241, 282, 314, 332, 333, 334, 374, 384, 385, 388, 398.
Rujinschi, Gheorghe, general, 53, 130, 387, 398.
Rusia vezi Uniunea Sovietică.
Rusia Albă, 249.
Rutenia, 320.

S

Sadoveanu, Mihai, 12, 32, 55, 83, 197, 228, 229, 231, 234, 246, 279, 321, 322, 349, 350, 361, 407, 413.
Sadoveanu, Profira vezi Popa, Profira.
Sadoveanu, Valeria (Valerica), 349, 413.
Salzburg, oraş, 180.
San Francisco, 13, 17, 18, 27, 65, 79, 82, 100, 104, 137, 152, 174, 189, 198, 199, 200, 204, 205, 206, 226, 228, 248, 249, 275, 278, 286, 291, 296, 298, 300, 302, 306, 310, 384.
Sankt Petersburg, 412.
„Sans Souci", palat din Potsdam al lui Frederic cel Mare, 359.
Sassu, Vasile, 235, 236, 239, 240, 308, 408.
Saşi, 147.
Sauciuc Săveanu, Teofil, 37, 45, 72, 73, 88, 98, 127, 129, 159, 186, 205, 207, 233, 262, 290, 335, 336, 391.
Sălcuţa, 230.
Sănătescu, Constantin, 46, 51, 61, 338, 339, 340, 355, 391, 392, 393, 395, 396, 397, 399, 400, 401, 406, 407, 412.
Sârbi, 214.
Săvulescu, Traian, 31, 102, 158, 234, 255, 279, 322, 348, 401.
„Scânteia", 39, 43, 52, 53.
Schip, negustor din Fălticeni, 381.
Schraer, 263.
Schuyler, C.V.R., 77, 399.
Schwartz, medic în Fălticeni, 381,
Scriban, văduva profesorului Scriban din Cluj, 203.
Scriban, profesor din Cluj, 203.
Scriban, Iuliu, profesor din Chişinău, 264, 410.
Scriptura *vezi* Biblia.
Sebastian, funcţionar la Ministerul Agriculturii, 91.
Seghedin, oraş, 402.
Seişanu, Romulus, 264, 410.

Senatul Franței, 414.
Senatul României, 403.
Serdici, Vasile, 166, 167, 168, 322, 400.
Serghie, Emil, 84, 406.
Sfat, Oltea, 317.
Sfatul Țării, 49, 88, 396, 400, 412.
Sfinților, stradă în București, 331, 350, 367.
Sfinxul din Bădăcin vezi Maniu , Iuliu.
Siberia, 88, 153.
Sibiu, oraș, 82, 118, 123, 141, 148, 161, 207, 266, 309, 319.
Sichitiu, Ion, general, 53, 238, 348, 387, 397.
Siegfried, linia, 100, 110.
Sighet, închisoare, 395, 405, 407, 412.
Siguranța Statului, 7, 39, 51, 63, 118, 154.
Silezia, 105, 145,.
Sima, Horia, 117, 403.
Simionescu, Cezar, 58, 62, 154, 162, 186, 374, 388, 398.
Sinaia, 29, 30, 200, 254, 267, 311, 316, 321, 328, 332, 334, 338, 339, 342, 350, 375, 376, 385, 387.
Sinclair, Archibald, 343, 413.
Siria, 253, 254, 282, 296, 344.
Skoda, afacerea, 149.
Snagov, 8, 197, 273, 309, 330, 360, 364, 367.
Societatea Academică Română vezi Academia Română.
Societatea Națiunilor (vei și Organizația Națiunilor Unite), 65, 175, 199, 296.
Societatea de Radiodifuiziune, 410.
Societatea Scriitorilor Români, 265.
Socor, Emil, 113, 114, 124, 402.
Socor, Matei, 114.
Solomon, Virgil (Gigi), 46, 50, 51, 54, 58, 62, 79, 130, 140, 162, 168, 231, 241, 284, 294, 295, 322, 353, 355, 357, 358, 367, 368, 395.
Sonday, Paul, 366.
Sorbona, 83.
Sovietele vezi Uniunea Sovietică.
Spania, 107, 281, 287, 386, 403.
Spiridon, Elena (Ilenuța), 400.
Spiridon, Ion C ., 32, 360, 413.
Spiridon, Mihai, 360.
Spiridon, Vasile, 7, 21, 88, 89, 197, 198, 255, 348, 366, 385, 386, 400, 407.
Spiridonia din Iași, 42.

Spitz, numele din naştere al soţiilor profesorilor Chirnoagă şi
Stalin, Iosif Visarionovici, 22, 23, 25, 52, 65, 66, 82, 104, 105, 131, 138, 152, 161, 176, 183, 184, 192, 200, 211, 215, 219, 220, 221, 223, 238, 243, 244, 250, 263, 267, 269, 271, 273, 275, 276, 282, 291, 323, 325, 374, 384, 397.
Stalingrad, oraş, 180.
„Standard", firmă de medicamente, 405.
Statele Unite, 11, 13, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 33, 34, 44, 46, 53, 54, 58, 59, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 82, 85, 87, 88, 93, 96, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 116, 120, 122, 123, 124, 126, 127, 129, 130, 134, 136, 137, 138, 139, 143, 144, 145, 146, 147, 151, 152, 155, 156, 157, 159, 161, 162, 163, 164, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 186, 187, 188, 189, 193, 198, 199, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 229, 236, 237, 239, 240, 243, 244, 246, 247, 248, 249, 250, 253, 254, 256, 257, 259, 260, 261, 265, 266, 267, 270, 272, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 283, 286, 289, 290, 292, 293, 295, 296, 303, 310, 312, 313, 315, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 330, 331, 332, 333, 334, 336, 337, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 350, 351, 358, 359, 365, 367, 368, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 385, 386, 387, 388, 389, 393, 396, 397, 399, 402, 412.
Statele Unite ale Austriei Mari, proiect, 402.
Stănculescu, Lucian, 24, 26, 34, 58, 62, 134, 135, 138, 166, 167, 282, 283, 288, 297, 302, 332, 333, 364, 374, 388, 398.
Stănescu, general, subsecretar de stat, 122.
Stănescu, I., inspector în Siguranţa Statului, 121, 122.
Stănescu, P.P., 109.
Stere, Constantin, 305,
Stere, Nichifor, 315.
Stettin (Szczecin), oraş, 122.
Stettinius, Edward Reilly, 27, 310, 412.
Stevenson, 7, 12, 16, 20, 23, 28, 29, 55, 64, 65, 66, 67, 73, 116, 122, 123, 124, 130, 137, 142, 149, 151, 152, 153, 155, 174, 175, 176, 184, 192, 210, 247, 248, 249, 252, 267, 268, 311, 314, 319, 320, 323, 324, 325, 326, 330, 342, 350, 398.
Stockholm, oraş, 374.
Stoilov, Simion, 12, 32, 42, 55, 109, 234, 235, 244, 263, 279, 315, 322, 348, 361, 362, 394.
Strehaia, 216.
Sturdza, Alice, 406.

Sturdza, Dimitrie A., 118, 403.
Sturdza, Mihai, 406.
Suedia, 107.
Susaikov, Ivan Zaharovici, general sovietic, 47, 78, 332, 396.
Svițera, vezi Elveția.

Ş

Şcoala Normală „Vasile Lupu", 364.
Şeicaru, Pamfil, 264, 410.
Şerban, Genoveva, 83.
Şerban, Nicolae, 83, 121, 122, 127, 128, 264, 403.
Şerbănescu, Crăciun, 11, 143, 144, 405.
Ştefănescu, funcționar la Ministerul Agriculturii, 88, 91, 119.
Ştefănescu, I.D., 96, 98, 233.
Ştefăneşti, 118.
Ştefănescu, Ilie, general, 53, 110, 397.
Ştirbei, Barbu, 7, 16, 18, 21, 22, 23, 46, 54, 76, 77, 107, 108, 109, 111, 171, 172, 173, 174, 178, 179, 184, 207, 208, 209, 212, 217, 218, 219, 220, 221, 223, 251, 252, 253, 319, 368, 396, 400.
Şvabi, 147, 214.

T

Tafrali, Oreste, 264, 410.
Taiwan, 413.
Tassigny, Bernard de Lattre de , mareşal al Franței, 24, 266.
Tănăsescu, familia, 198, 203, 222, 407.
Tănăsescu, Marieta, 407.
Tănăsescu, Teodor, 205, 222, 407.
Târgu Jiu, oraş, 32, 115.
Târgu Jiu, lagăr, 345, 359, 360.
Târgul Cucului, 308.
Târnave, 314.
Tătăranu, Constantin (Costel), 95, 102, 401.
Tătărescu, Gheorghe, 5, 12, 20, 40, 47, 55, 57, 72, 89, 95, 102, 118, 131, 139, 140, 157, 161, 166, 167, 178, 179, 193, 222, 223, 227, 228, 229, 234, 235, 238, 245, 246, 255, 267, 268, 287, 298, 303, 307, 316, 337, 338, 363, 393, 401, 405.
Teatrul Național din București, 410.
Tecuci, județ, 197.

Telega vezi Popescu-Telega, Alexandru.
Teleorman, judeţ, 39, 205, 269, 298.
„Temps" (Le), periodic, 367.
Teo vezi Georgescu, Teohari.
Teodoreanu, Alexandru (Păstorel), 77, 394.
Teodorescu, C., 285.
Teodorescu-Braniştе, Tudor, 159, 392.
Thomas, Ivor, deputat laburist britanic, 170.
Thurso, viconte, vezi Sinclair, Archibald.
Timişoara, oraş, 211, 212, 247.
Tisa, 319.
Tito, Iosip Broz, 18, 170, 171, 406.
Titulescu, Nicolae, 89, 196, 231, 245, 246, 281, 286, 287, 293, 338, 360, 400, 411.
Tokyo, oraş, 221, 228, 334, 385, 410.
Tolbukin, Fiodor Ivanovici, mareşal sovietic, 332, 365, 413.
Tomescu, Petre, 238, 284.
„Tomis", sală în Bucureşti, 40,.
Topliceanu, funcţionar la Ministerul Agriculturiii, 119.
Torgau, regiune, 174, 176.
Transilvania, 51, 77, 78, 83, 116, 140, 147, 180, 197, 214, 238, 239, 250, 287, 290, 298, 305, 307, 314, 332, 336, 338, 341, 353, 363, 385, 402, 409.
Transilvania de Nord, 6, 46, 47, 137, 239, 240, 241, 319.
„Trapul", societate, 31, 91, 119, 120, 181, 182, 198, 203, 223, 224, 230, 255, 273, 298, 348, 349, 382.
Trei Mari (Roosevelt, Churchill, Stalin), cei, 29, 30, 33, 238, 282, 284, 299, 323, 325, 327, 336, 337, 341, 343, 344, 345, 346, 347, 350, 357, 376.
Trestorian, Constantin, general, 238, 409.
Tribunalul Poporului, 23, 141, 218, 238, 239, 251, 253, 254, 264, 409.
Triest, oraş, 200.
Truman, Harry, 17, 18, 22, 29, 33, 149, 150, 152, 161, 163, 168, 171, 172, 173, 204, 220, 238, 239, 242, 277, 284, 291, 296, 300, 310, 323, 325, 326, 332, 337, 338, 342, 343, 359, 373, 378, 405.
„Tudor Vladimirescu", divizia, 33, 216, 379, 380.
Tudoraş, inginer silvic din Bucovina, 255.
Tunisia, 83.
Turcia, 358.

Ţ

Ţările Balitce, 16, 44, 105, 147, 261, 325.
Ţeţu, Ioan, 341, 412.
Ţopa, Petre, 229.

U

Ucraina, 249, 319.
Ucraina subcarpatică, 28.
Ungaria, 31, 44, 104, 114, 130, 146, 223, 239, 240, 253, 273, 278, 319, 322, 331, 342.
Unirea din 1918, 304.
Uniunea Patrioţilor, 52, 319, 393, 396.
Uniunea Preoţilor Democraţi, 412.
Uniunea Scriitorilor, 410.
Uniunea Sovietică (URSS), 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 50, 55, 56, 58, 59, 60, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 93, 94, 96, 99, 101, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 114, 116, 117, 120, 121, 123, 124, 126, 129, 130, 131, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 157, 161, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 182, 183, 184, 185, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 232, 233, 235, 236, 237, 238, 240, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 272, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 293, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 337, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 347, 350, 351, 353, 358, 363, 365, 367, 372, 373, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 391, 396, 397, 408, 409, 411.
Universitatea din Bucureşti, 274, 362, 391, 392, 393, 394, 395, 398, 399, 400, 401, 404, 406, 407, 408, 412, 413.
Universitata din Cernăuţi, 391, 400, 401, 404, 408.
Universitatea din Cluj, 412.
Universitatea din Iaşi, 128, 391, 394, 395, 396, 397, 398, 400, 401, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 410, 411, 412.

Universitatea din Paris, 392.
Universitatea din Sankt Petersburg, 412.
Universitatea Populară din Bucureşti, 244.
„Universul", periodic, 228, 235, 250, 341.
Ursu, Horia, 127, 132, 133, 144, 244, 274, 404.
Uzinele Ronului de produse farmaceutice, 246.

V

Vaida Voevod, Alexandru, 6, 123, 149, 239, 403.
Valea Călugărească, 26, 103, 111, 131, 197, 201, 285, 297, 298, 360, 376, 377, 379.
Valéry, Paul, 366, 413.
Varşovia, oraş, 29, 243, 286, 304.
Vasiliu, Ilie, 364, 388.
Vasiliu-Răşcanu, Constantin, general, 42, 310, 394.
Vatican, 106, 107, 326.
Vatra Luminoasă, în Bucureşti, 23, 27, 124, 146, 314, 315.
Vatra Paşcani, 27, 306.
Văcărescu, Elena, 83.
Vâlcea, judeţ, 13, 114.
Vechiul Regat, 50, 80, 84, 338.
Veneţia, oraş, 180, 182, 194, 196, 200.
Vergati, Jacques, 255, 410.
Vergului, bariera, în Bucureşti, 117.
Versailles, 111.
Versailles, tratatul de la, 161, 322.
„Victoria", ordin sovietic, 279, 332, 365.
Viena, oraş, 114, 122, 134, 143, 146, 151, 177.
Viitorului, stradă în Bucureşti, 114.
Vinogradov, Vladislav Petrovici, general sovietic, 22, 30, 47, 78, 152, 201, 231, 320, 321, 336, 396.
Vişoianu, Constantin, 89, 245, 246, 328, 332, 333, 338, 387, 400.
Vîşinski, Andrei Ianuarevici, 6, 11, 15, 16, 18, 46, 47, 52, 55, 56, 57, 58, 68, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 82, 108, 125, 126, 130, 179, 186, 222, 391.
Vlad, Aurel, 149, 405.
Vladivostok, oraş, 203.
Vlaşca, judeţ, 39.
Vlădescu, Ion, avocat, 94, 153, 154.
Vlădescu-Răcoasa, Gheorghe, 47, 319, 396.
Voitec, Ştefan, 69, 83, 128, 275, 281, 290, 321, 359, 399.

Volga, fluviu, 159, 184.
Voltaire, François-Marie Arouet, 359, 413.
Vulcănescu, Mircea, 39, 392.
Vulliaud, Paul, 366, 414.

W

Washington, oraş, 29, 64, 116, 137, 138, 170, 173, 176, 192, 198, 200, 218, 219, 220, 222, 223, 243, 246, 257, 265, 277, 282, 323, 325, 327, 331, 343, 350, 372, 373.
Weck, René de, 338, 412.
Westminter, 324.
Wilhelm II, împărat al Germaniei, 359.
Witos, Wincenty, 286, 310, 411.

Y

Yalta, 15, 16, 22, 23, 27, 29, 38, 57, 65, 66, 67, 70, 71, 73, 74, 87, 93, 104, 105, 108, 145, 161, 170, 172, 173, 174, 176, 179, 183, 185, 188, 197, 200, 208, 212, 215, 219, 220, 223, 226, 238, 239, 243, 248, 249, 256, 261, 266, 277, 279, 287, 295, 299, 303, 306, 312, 316, 321, 322, 323, 325, 340, 343, 346, 350, 367, 377, 385, 386.

Z

Zaharia, Nicolae, 402.
Zamfirescu, Constantin, 46, 234, 395.
Zane, Gheorghe, 10, 34, 48, 49, 54, 84, 375, 376, 387, 396.
Zavergiu, medic, 364.
Zăroni, Romulus, 31, 40, 47, 52, 77, 78, 88, 89, 102, 104, 119, 120, 134, 152, 156, 158, 181, 182, 198, 202, 203, 224, 229, 255, 256, 273, 298, 329, 374, 385, 393.
Ziua Victoriei, 202, 205, 221, 310.

Cuprins

Studiu introductiv 5
Jurnal politic 7 martie – 2 august 1945 35
Note 391
Indice 415

De la 6 martie 1945 a început o grea perioadă pentru țară și pentru fiecare. Ioan Hudiță mai avea de petrecut doar doi ani de libertate. Dar și el, ca și majoritatea oamenilor politici ai vremii opuși schimbării forțate ce avea loc, nu realiza că se coborâse pentru aproape o jumătate de veac o grea perdea despărțitoare pe care aproape cu toții nu o vor mai vedea înlăturată. Ei judecau după o veche măsură într-o nouă perioadă istorică!

Acad. Dan Berindei

ISBN 978-973-711-330-6